Către cititori

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călĕtoriĭ saŭ vînătorĭ, în țară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate redacțiuneĭ «Ziaruluĭ Călĕtoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureștĭ.

Dacă voiţi să CÂŞTIGAŢI O AVERE COLOSALA?

Grăbiţi-vě de a vě abona la ziarul

UNIVERSUL

Cel maĭ rĕspândit din întreaga ţară

Cel maĭ bine informat şi cel maĭ în corent cu întreaga mişcare politică, economică şi financiară din ţară şi din streinătate.

Care are corespondenţĭ specialĭ în: Paris, Berlin, Londra, Viena, Budapesta, Roma, Sofia, Constantinopol, etc.

Singurul Ziar independent şi impartial

Cu începere dela 1 Octombrie 1907, ziarul „UNIVERSUL" dă următoarele însemnate premiĭ la abonaţiĭ sĕĭ:

1) Un mare premiŭ de **1500 leĭ**. 2) 2 premiĭ de câte **250 leĭ**. 3) Treĭ lozurĭ întregĭ ale Lotérieĭ de Stat Român purtând No. 52.583, 52.594, 52.599. 4) 5 premiĭ de câte **100 leĭ**. 5) Patru premiĭ de câte **40 leĭ**. 6) 10 abonamente pe un an la „Universul" **180 leĭ**. 7) 10 abonamente pe 6 lunĭ **91,50**. 8) 10 abonamente pe 3 lunĭ **46,50**.

In cazul cel maĭ norocos se poate câştiga **900,000 LEI** ast-fel că se pot cumpĕra Palate şi Moşiĭ.

cu nimic se poate câştiga o avere enormă!

— UNIVERSUL pregăteşte frumoase surprize numeroşilor sĕĭ cititorĭ —

Pe lângă acestea abonaţiĭ vor maĭ primi gratis un frumos roman intitulat

SPIOANA

Tipărit înadins pentru abonaţiĭ ziaruluĭ „Universul".

De asemenea toţĭ abonaţiĭ primesc gratuit «Universal Literar» ziar sĕptĕmânal, care conţine, pe lângă o bogată materie literară şi o frumoasă ilustraţie în culorĭ.

Abonamentele la UNIVERSUL sunt excepţional de eftine:

Pentru un an leĭ 18, Pentru 6 lunĭ leĭ 9,15. Pentru 3 lunĭ 4,65

Abonaţiĭ, spre a participa la tragerea premiilor de maĭ sus vor primi: Pentru un an 25 bonurĭ de premiĭ. Pentru şease lunĭ 10 bonurĭ de premiĭ. Pentru treĭ lunĭ 3 bonurĭ de premiĭ.

Anul IX. — No. 545. 10 Bani în toată ţara Miercuri 17 Octombrie 1907

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5. — pe an în toată ţara
« 2.60 « 1/2 « « «

Redacţia şi Administraţia :
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
apare o dată pe săptămână
— MARŢEA —

Indianul avea într'o mână un cuţit, iar în cea-l'altă ţinea un fel de perucă. — Vezi pag. 2216.

APAŞUL

Mă recomand de la început, pentru ca nu cum-va să avețĭ vre-o uimire in cursul acesteĭ povestirĭ. Nu prea sunt uşă de biserică! Ba din potrivă, s'ar putea spune cu drept cuvânt că 'mĭ-am cam făcut de cap în viață. Nu ştiŭ bine cam care îmĭ va fi pedeapsa, dar în sfîrşit...

Intr'un rând, după ce apărusem de maĭ multe orĭ în fața unuĭ tribunal, prins din noŭ în flagrant delict, şi iubindu-mĭ prea mult libertatea, m'am urcat în tren şi am pornit-o spre Bruxelles, întocmaĭ ca orĭ-care casier.

Ce-am făcut pe-acolo, nu e nevoe să mă întrebațĭ; şi-apoĭ poate că asemenea lucrurĭ nicĭ nu v'ar putea interesa pe d-voastră; ceea ce vreaŭ să vĕ povestesc este cu totul extraordinar, de un interes demn de cititoriĭ ziaruluĭ d-vs».

Cam aşa îşĭ începuse vorba un om pe care nu-l maĭ văzusem de multă vreme, şi cu care făcusem cunoştință nu ştiŭ în care oraş din Germania. Văzând că povestirea luĭ era să fie interesantă, l'am lăsat să continue.

Anul trecut, spunea dînsul, eram la Frisco,—aşa spun dînşiĭ pe-acolo, oraşuluĭ San Franci co.

Intr'o noapte, m'am luat la ceartă cu tovarăşul meŭ de joc. Domnul acela a găsit de cuviință să'mĭ spue verde în față că «trişam»; eŭ m'am înfierbântat, şi fără să ştiŭ bine ce fac, am scos cuțitul şi i l'am împlântat în gât.

Scandal! Bruhaha! învălmăşeală! Eŭ, am reuşit să fug înainte de sosirea faimoşilor «Serenos», agențiĭ de poliție de prin acele părțĭ. M'am îndreptat repede spre barierele oraşuluĭ, pentru că ştiam bine că semnalmentele mele vor fi răspândite cu iuțeala fulgeruluĭ.

Pe acolo, cu drept cuvânt, se poate spune că telegraful şi telefonul servesc la ceva. Nu e de glumit cu americaniĭ!

In automobil

Pe scurt... unde eram? A! da, ajunsesem la marginea oraşuluĭ. Dar prin California, jandarmiĭ furnică pe toate drumurile, şi aş fi fost lesne recunoscut, maĭ cu seamă că în acele vremurĭ purtam o barbă mare, pe care ar fi văzut-o şi un chior.

Dar după cum spune proverbul, se găseşte capac pentru orĭ-ce tingire.

Tocmaĭ când eram ocupat cu căutarea uneĭ soluțiĭ, aud la spatele meŭ zgomotul unuĭ automobil. Maşina pufăe din greŭ, şi se opreşte. Era un accident neprevăzut.

In automobil eraŭ treĭ indivizĭ, pe carĭ 'ĭ-am recunoscut îndată: eraŭ treĭ comis-voiajorĭ germanĭ. Toțĭ treĭ examinaŭ maşina cu atenție şi scoteaŭ nişte blesteme teribile. După cum ştiĭ, eŭ sunt mecanic; apropiindu-mă, am descoperit repede care era cauza aceluĭ accident supărător.

— Dacă înalțiĭ domnĭ îmĭ vor da voe, ziseĭ eŭ, în cea maĭ curată nemțească, peste două momente maşina va putea să pornească maĭ departe.

Se auzi o triplă exclamare de bucurie.

— Eştĭ mecanic?

— Ya wohl! răspunseĭ eŭ. Afacerea fu uşoară; peste o jumătate de moment maşina începu să sufle din noŭ.

— Voeştĭ să viĭ cu noĭ până la Galveston (Texas)? mĕ întrebară călătoriĭ. Veĭ avea treĭ dolarĭ pe zi şi hrana. In schimb, veĭ conduce maşina, căcĭ, după câte vedem, trebue să fiĭ foarte priceput.

După cum lesne vă puteţĭ închipui, am primit această propunere; este adevărat că nu-mĭ prea plăceaŭ mutrele germanilor, dar când mă gândeam că polițiştiĭ alergaŭ după mine!

Automobilul era de marcă bună, şi am străbătut Munțiĭ Stâncoşĭ cu o viteză destul de mare. Patroniĭmeĭaveaŭ cea maĭ mare încredere în mine; dânşiĭ îşĭ petrecură timpul fumând, şi aşa am ajuns a doua zi în plin teritoriŭ indian, pe țărmurile luĭ rio Rayo.

Ştiam că triburile de prin părțile acelea nu sunt de loc războinice; Osagĭ, Cherokeĭ, Kreekĭ şi Şoctavĭ, nu maĭ seamănă cu vechile Pieĭ-Roşiĭ, de cât la coloarea pieleĭ. Astă-zĭ, le place şi lor maĭ bine să stea în pace, fumând pipe şi bucurându-se de dulceața viețiĭ, de de cât să maĭ mânuiască securea de războiŭ.

La indienĭ

De aceia, mirarea nu ne-a fost mică, şi consternarea şi maĭ mare încă, când într'o seară, după apusul soareluĭ, roatele de dinainte ale automobiluluĭ s'aŭ împiedicat de un fel de baricadă invizibilă. A fost o adevărată catastrofă; douĭ dintre noĭ aŭ rămas zdrobițĭ, şi ceĭ l'alțĭ douĭ, servitorul d-tră şi germanul Kleinmüller, aŭ zburat ca două veverițe, la o distanță de zece metri.

Contactul coastelor mele cu pământul, a fost destul de bine simțit pentru ca să mă facă să'mĭ perd cunoştința. Când mĭ-am revenit în fire, am putut constata, cu destulă părere de răŭ, că eram strâns-legat, şi de mâinĭ şi de picioare.

Culcat alăturĭ de mine, într'o situație perfect identică, zăcea her Kleinmüller.

Amândouĭ eraŭ întinşĭ pe epate; ridicând puțin capul, şi aruncând o privire circulară în jurul meŭ, am văzut că ne aflam într'o poiană destul de largă.

In centrul aceşteĭ poene era aprins un foc, în jurul căruia stăteaŭ vre-o opt indienĭ, îmbrăcațĭ în costume de războiŭ, cu carabinele pe genunchĭ.

Pentru moment, domniĭ indienĭ eraŭ ocupațĭ cu împărțeala prăziĭ găsită în automobil.

Se pare că ceĭ treĭ germanĭ duceaŭ cu eĭ o sumă de banĭ destul de însemnată!

Tovarăşul meŭ, germanul care privea de asemenea spectacolul acesta, nu-şĭ putu stăpâni indignarea:

— *Schein Kopf!* exclamă dânsul. Ceia-ce în limba nemților înseamnă: cap de porc!...

Exclamația aceasta n'avu de loc rezultatul la care s'ar fi putut aştepta germanul. Dar indieniĭ, carĭ păreaŭ a fi sfârşit împărțeala prăziĭ, se sculară şi veniră spre noĭ.

O veche cunoştință

Unul dintre eĭ era, fără îndoială, şeful. Inalt, bine făcut, cu fața fină şi plină de cruzime, mergea cu treĭ paşĭ înaintea celor-l'alțĭ.

Se opri în fața noastră şi vorbi într'o englezească foarte curată, sacadând cuvintele:

— Câinele cu fața palidă a îndrăznit să insulte un şef! Şeful va lua părul acestuĭ câine, pentru a-şĭ mătura cu el coliba!

Şi se apleca de-asupra germanuluĭ. De odată auziĭ un urlet teribil, şi indianul se ridică, ținând într'o mână un cuțit, şi în cea-l'altă un fel de perucă roşie, din care curgeaŭ picăturĭ de sânge.

Era scalpul nenorocituluĭ meŭ vecin.

Examinam plin de spaimă figura şefuluĭ indian; dar iată că de odată, lucru bizar! mi se păru că maĭ văzusem unde-va figura aceia.

Dar nu prea avuĭ multă vreme pentru a mă putea gândi la rezolvarea aceşteĭ probleme. Cu loviturĭ de picior, indianiĭ ne ordonară să ne sculăm şi ne porniră spre cel-l'alt capăt al poeniĭ.

Acolo, germanul şi cu mine furăm legațĭ solid de trunchiurile a douĭ arborĭ. Vă asigur că am petrecut multe sferturĭ de oră grele în viața mea; dar sfert de oră ca acela n'am maĭ petrecut nicĭ odată, şi cred că nu voĭ maĭ petrece.

Ceĭ opt indienĭ se aşezară în fața noastră, la o distanță de vre-o două-zecĭ de paşĭ, surizîndu-ne sinistru. Oh! nu v'aşĭ dori vre-odată să vedețĭ asemenea surîs.

Marele olibrius cu ochiĭ albaştri luă din noŭ cuvîntul; fără îndoială, amiraluluĭ acela îĭ plăcea să se îmbete de propriile luĭ cuvinte.

— Şarpele de aur, zise dînsul, este un adevărat şef. El va oferi ca jertfă

Mareĭ Wacondah pe aceştĭ douĭ cânĭ de europenĭ!

Dar vor muri unul după altul, pentru ca plăcerea războinicilor meĭ să dureze maĭ multă vreme!

Iĭ plăcea sălbateculuĭ să se distreze... Dar unde naiba maĭ văzusem eŭ figura aceia?

Şi iată că ceĭ opt bandiţĭ, cu o încetineală savantă începură să tragă focurĭ în domnul Kleinmüller. Incepuseră cu dînsul.

— Oh! ce tir teribil!..

Indieniĭ n'aveaŭ voe să atingă de la început un organ maĭ principal al corpuluĭ. Paf!.. un glonte zdrobia o mână; paf!.. un alt glonte stîrpia un picior!.. Şi aşa maĭ încolo; germanul urla ca un leŭ. Unul dintre indienĭ, cu o adevărată artă, îĭ străpunse ambiĭ obrajĭ cu un singur glonte, fără să'l ucidă.

In sfîrşit, o lovitură stângace îĭ atinse inima, şi puse capăt atâtor chinurĭ!

Oh!.. de-ar fi avut Kleinmüller şeapte vieţĭ!.. Impuşcarea luĭ ar fi durat maĭ multă vreme, şi mi-ar fi rămas şi mie maĭ multă vreme de trăit!..

Acum avea să fie rîndul meŭ; indieniĭ luară poziţie în faţă-mĭ.

Şearpele de aur mă privia ţintă în ochĭ, ca şi cum ar fi voit să aleagă maĭ bine locul nimerit pentru primul săŭ glonte.

Ce?.. Oare aveam să-mĭ aduc aminte?

De o dată, m'am auzit strigând, în cel maĭ cald dialect parizian.

— Julot!. amicul meŭ Julot!.. eĭ bine, dragul meŭ, ce vreĭ să facĭ?

Nicĭ o dată nu maĭ văzusem asemenea metamorfoză! Şearpele de aur făcu o săritură teribilă. Cu vocea schimbată ca şi cum s'ar fi temut de mine, murmură:

— Oh!.. tu eştĭ Frisart!..

Fuseserăm prietenĭ bunĭ altă dată.

Urmarea şi-o poate închipui orĭ-cine. Julot m'a îmbrăţişat, si m'a dus în satul săŭ indian, unde m'a ospătat regeşte, timp de opt zile.

Mi-a spus povestea sa. Puţină vreme după plecarea mea din Belgia s'a compromis într'o afacere gravă.

Condamnat la munca silnică pe viaţă, reuşise să evadeze din închisoare, şi trecuse în America. Aicĭ devenise un adevărat Apaş.

C. Arg.

DIN ELVEŢIA

Dacă vă scriŭ câte-ceva din Elveţia este că v'am făgăduit să vă scriŭ si mă ţiŭ de cuvânt, dar ce vă pot spune eŭ, după ce atâţĭ şi atâţĭ înaintea mea şi de... oamenĭ competinţĭ aŭ scris volume întregĭ asupra Elveţieĭ, şi scriŭ mereŭ şi vor maĭ scri încă şi tot nu vor putea să descrie nicĭ pe sfertul din frumuseţile Elveţieĭ.

In interval de vre-o 20 de anĭ am venit în Elveţia de şeapte orĭ; în tot-d'auna am vizitat'o dintr'un cap până la cel-l'alt şi dacă voiŭ maĭ veni încă de şeapte şi de şeapte-spre-zece orĭ şi dacă o voiŭ vizita tot aşa, cu aceeaşĭ dragoste, ca până acum, tot n'aşĭ putea zice că cunosc Elveţia.

Să nu fiţĭ pretenţioşĭ.

Să vă mulţumiţĭ cu ce vă scriŭ.

De 5 zile mă aflu la Lucerna.

Oraşel frumos, 35.000 locuitorĭ, situat într'o poziţiune pitorească, tocmaĭ unde rîul Reuss ese din lacul celor «Patru Cantoane»; în faţa munţilor Rigi şi Pilat.

Lacul celor «Patru Cantoane», carĭ ţărmuresc: Uri, Unterwald, Schwytz şi Lucerna, este măreţ, de un verde ca smaraldul, cu peisagele luĭ variate şi frumoase carĭ nu se prea găsesc pe la cele-l'alte lacurĭ ale Elveţieĭ.

Lacul este cam în formă de cruce.

Lungimea luĭ de la Lucerna până la Flüclen este cam de 38 kilometriĭ suprafaţa de peste 11.000 hectare, iar adâncimea luĭ, la unele locurĭ, este de peste 200 metri.

Când plecĭ cu vaporul din Lucerna, pe loc aĭ jur împrejur un aspect extra pitoresc, daca se poate zice aşa.

La stânga vezĭ muntele Rigi, la dreapta muntele Pilat, iar maĭ aproape cam la mijloc este Bürgenstock.

Am fost pe Rigi. Plecĭ de la Lucerna cu vaporul pe lac şi după 40 minute ajungĭ la Vitznau, de aci cu trenul funicular urcĭ muntele într'o oră şi 15 m. şi ajungĭ la Rigi-Kulm, vârful cel maĭ înalt al munteluĭ: 1360 metri d'asupra nivelului laculuĭ.

Apoĭ pe vârful munteluĭ sunt multe otelurĭ foarte luxoase de câte 320, 300, 200, 150 camere.

Nu e creştin care să vie în Elveţia şi să nu se urce pe Rigi.

Temperatura pe vârful munteluĭ este cam rece în cât la restaurant nu poţĭ mânca şi în cameră nu poţĭ dormi fără foc la sobă.

De pe vârful munteluĭ nu te saturĭ privind împrejurimile.

E ceva măreţ, e sublim.

E bine să te urcĭ pe Rigi, după amiazĭ şi să te coborĭ a doua zi înainte de amiazi, pentru că se poate să aĭ norocul să vezĭ şi apusul şi răsăritul soareluĭ.

Dacă aĭ norocul să fie timpul limpede dimineaţa când răsare soarele şi seara când apune, cu bună seamă aĭ să'ţĭ mulţumeştĭ ochiĭ privind; soarele care pare că ese dimineaţa de pe la spatele vârfurilor munţilor dă tuturor acestor vârfurĭ o strălucire splendidă împodobind pe fie-care, în parte, cu câte o lumină vie şi plăcută, pare a fi aureolă; şi chiar dacă e timpul noros, tot nu perzĭ nimic: de pe vârful munteluĭ, privind în jos dimineaţa cam la jumătatea înălţimeĭ vezĭ orizontul, care se formează plin de un fel de fum alb şi foarte des; aĭ crede că este o mare de vată; dar nu ştiŭ cum să vă explic; trebue să vedeţĭ cu ochiĭ spre a vă da seama.

Apoĭ pe la orele 7 dimineaţa, — cum s'a întâmplat să văd eŭ acum—se iveşte soarele şi face că marea aceea care până acum părea a fi de fum alb şi des saŭ de vată să aibă aparenţa uneĭ mărĭ de argint strălucitor.

Pe acest timp am plecat de la Rigi-Kulm cu funicularul la orele 10 şi 30 dimineaţa şi am coborît cam jumătate drumul, cu soare relativ frumos, iar după ce am trecut de jumătatea drumuluĭ şi ne-am coborât maĭ jos, adecă sub zona norilor, am intrat atuncĭ, în adevăr, sub norĭ: soarele nu mi se maĭ arată; rămăsese d'asupra norilor pe carĭ nu putea să'ĭ străbată fiind încă groşĭ iar noĭ am intrat în întuneric, aproape, căcĭ în spaţiul care se afla maĭ jos de norĭ era şi ceaţa groasă; pe un ast-fel de timp am ajuns la Vitznau la 11 şi 44 m. apoĭ pe la 12 şi jumătate s'a ridicat ceaţa, aŭ dispărut noriĭ şi s'a ivit soarele.

Aste minunăţiĭ am văzut cu ochiĭ.

Vi le descriŭ aşa cum mă ajută condeiul.

Am fost pe linia St. Gothard.

Această linie care se socoteşte de la Lucerna la Belinzona este de 170 kilometri; se parcurge, cu trenul rapid, în 3 ore şi 26 minute, apoĭ merge la Lugano şi la Milano.

Linia St. Gothard a fost construită în zece anĭ: începută la 1872 şi terminată la 1882. Ea a costat numaĭ 270 milioane francĭ.

Punctul cel maĭ înalt pe la mijlocul tuneluluĭ este de 1150 m.; urcuşul cel maĭ mare nu este de cât de 26 la mie; aŭ evitat rampele maĭ marĭ prin tunelurĭ în spirale, 3 la nord şi 4 la sud.

In total sunt 80 tunelurĭ, formând lungime de aproape 40 klm. saŭ 18 lo sută din întreaga linie, şi peste 300 poadurĭ.

Pentru a vizita acum această linie,— pe care am trecut deja de treĭ orĭ altădată — am plecat cu vaporul de la Lucerna, am traversat tot lacul, şi într'un ceas şi un sfert am ajuns la Fluclen, ultima staţie pe lac.

De la Fluclen am luat trenul şi într'o oră am sosit prin Amsteg, la Goschenen, staţia de intrare în marele tunel St. Gothard.

Linia între Amsteg şi Goschenen presintă un mare interes, e splendidă nu numaĭ pentru cunoscătorĭ dar şi pentru profanĭ; pe această bucată de linie (16 kilom.) sunt cele maĭ multe tunelurĭ în spirale; linia trece şerpuind printre două rândurĭ de munţĭ foarte înalţĭ, icĭ şi colo acoperiţĭ cu zăpadă; apoĭ maĭ jos la linie, în vale, curge râul Reuss, aproape, din cascadă în cascadă, făcând un sgomot asurzitor dar plăcut.

La Goschenen am rămas o noapte, şi a doua zi dimineaţa am plecat cu tră-

sura, prin munţi, pe deasupra tunelului St. Gothard, spre Airolo, staţia de la extremitatea cea-l'altă a tunelului, spre Italia.

Am luat-o pe şoseaua construită între 1820 şi 1832 de cantoanele Uri (dincoace de tunel) şi Tessin (dincolo de tunel).

Această şosea era de mare importanţă înainte de construirea tunelului St. Gothard; ea comunica între Elveţia şi Italia; astăzi este mai puţin frecuentată, totuşi este încă, şi va fi în veci, de un mare interes; este foarte bine întreţinută.

Am trecut peste podul Vordere-Crucke lung de 1134 metri, puţin mai sus de staţia Goschenen, de unde începe, pe ambele părţi ale şoselei, un şir lung de stânci sălbatice de granit cenuşiŭ-negru, iar în jos în vale râul Reuss cu torentele lui sgomotoase.

Drumul se urcă prin numeroase curbe şi zig-zaguri. Puţin mai departe am trecut peste un pod, numit «Lang-Pont.»

Cel din urmă pod peste Reuss este «Le pont du Diable», lung de 1400 metri.

Râul Reuss aci se repede de la o înălţime de vre-o 7 metri pe sub podul «Dracului» şi formează o cădere care produce un sgomot infernal.

In acest loc, chiar, se găseşte un bătrân care vinde cărţi poştale ilustrate şi care mi-a povestit între altele că în anul 1799, prin August saŭ Septembre, a avut loc o bătălie sângeroasă, la podul Dracului între francezi de o parte şi între austrieci şi ruşi de altă parte, care s'a terminat prin retragerea francezilor. Intru amintirea acestei bătălii s'a ridicat un monument generalului Suvarov, care comanda armata rusească: este o cruce sculptată în stâncă la o înălţime de 28 metri, cu o inscripţie rusească.

Am trecut peste podul Dracului; şoseaua în zig-zaguri urcă într'una pe munţi; trăsura merge cu greŭ, caii nu es din pas; bătrânul cu cărţile poştale ilustrate nu mă slăbeşte de loc, se ţine după mine, vrea să'mi spue tot, să'mi explice tot, pentru ca să mă facă să înţeleg că... trebue să'i daŭ un bacşişi.

M'am executat.

Dincolo de podul Dracului am traversat, — împreună cu bătrânul cu cărţile poştale ilustrate—un fel de tunel-galerie (60 m. lungime). Dincoace şi dincolo de această galerie sunt nişte fortificaţii, de o oare-care importanţă, — construite pe vârfurile munţilor,—învechite, însă întreţinute şi astăzi bine şi păzite de soldaţi elveţieni bine înţeles.

Aici m'am despărţit de bătrânul cu cărţile poştale.

Mai în sus de fortificaţii,—acum mergem mereŭ în sus.

La vr'o 30 minute de drum am dat peste satul Andermatt 5 kilom. de la Goschenen pe vârful munţilor: 800—900 locuitori, are case frumuşele, vre-o 2—3 oteluri bunişoare, este frecuentat mult în timpul verei, are aer curat.

Mergem sus şi tot mai sus.

Temperatura şi mai rece.

La vr'o 3 kilometri de Andermatt am dat peste un alt sat Harpenthal, tot de aceiaşi importanţă ca şi Andermatt.

Vârful muntelui St. Gothard se numeşte «St. Ghothard-Hospiz», după un ospiciŭ care era aci şi în care se găzduia gratuit bătrânii săraci.

Ospiciul a ars în Martie 1905; acum se reconstrueşte din noŭ.

Singurul local în care m'am putut adăposti o oră până să dejunez şi până să răsufle caii a fost hotelul «Mont-Proza», de unde v'am trimes o carte poştală ilustrată cu vederea hotelului.

In acest hotel,—la o înălţime de 2104 metri, am găsit un restaurant bun, cu o sobă bună in care ardea un foc bun; am mai găsit mâncări foarte bune, între alte şi păstrăvi; am mai găsit şi... vin bun.

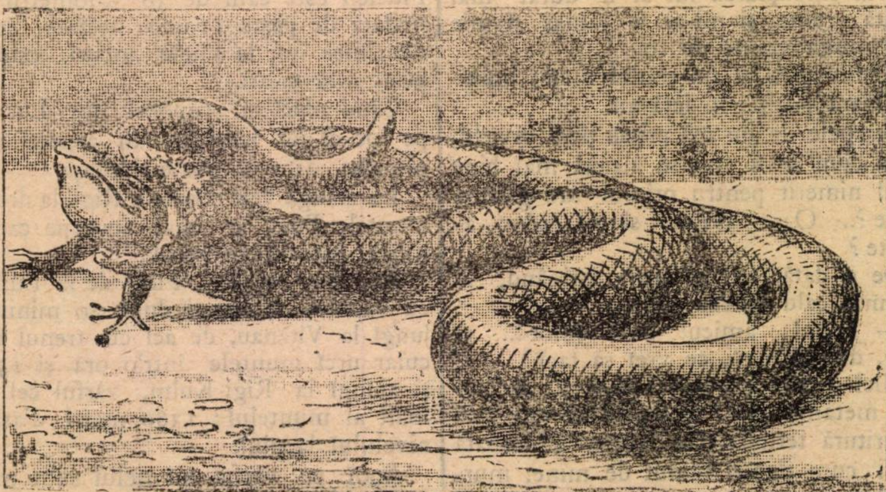
La 1 şi jumătate am plecat spre Airolo, mergând acum la vale tot prin munţi, pe şosea bună, prin curbe şi zig-zaguri.

Ploaia mai încetase.

Frigul,—cu cât ne coboram,—se îndulcea din ce în ce.

După un drum de 2 ore, tot scoborându-ne mereŭ, am ajuns la Airolo şi de aci în 15 minute, cu trenul rapid, am traversat tunelul St. Gothard venind înapoi la Göschenen, adică în «15 minute am trecut sub toţi acei pe care înainte de amiază de abia am putut să'i trec în 6 ore».

Pericli C. Gheorghiu

Nenorocitul batracian dispăru între fălcile şearpelui

AGONIA UNEI BROAŞTE

Acum câţi-va ani, pe când eram la Londra, mă duceam destul de des să vizitez «Zoological garde»; îmi plăceaŭ mai cu seamă galeriile reptilelor.

Nu ştiŭ cam ce mă atrăgea acolo, căci reptilele nu prea sunt atrăgătoare; dar în definitiv aşa se petreceaŭ lucrurile.

Poate că tocmai acea minimă intensitate de viaţă pe care o observam la ele, prezenta pentru mine ceva noŭ.

— Nu-i aşa că sunt curioase animalele acestea, d-le? mă întrebă într'o zi un moşneag mic de statură, îmbrăcat în negru, cu privirea plină de inteligenţă.

— In adevăr, răspunseiŭ eŭ. Cine poate şti ce gânduri clocotesc sub craniul strîmt al acestor fiinţe, cari n'aŭ voce pentru a-şi exprima sentimentele.

— Drept voce, continuă domnul în negru, aŭ şueratul, care modulează diferite nuanţe, de bucurie saŭ de mânie. De sigur că aceasta înseamnă puţin lucru, dar ori cum este o superioritate asupra peştilor, de exemplu, cari sunt complectamente muţi. Absenţa membrelor posterioare nu le împiedică de a se mişca cu cea mai mare repeziciune când aŭ nevoe şi absenţa mâinelor nu le împiedică de a-şi apuca prada.

— După câte văd eŭ, d-ta ai un deosebit interes pentru animalele acestea.

— In adevăr, eŭ am trăit multă vreme în India, care este un fel de paradis terestru al şerpilor; găseşti acolo toate speciile, de la cele mai inofensive, pînă la cele mai primejdioase: «naya» saŭ «cobra capello». Apoi în America am făcut cunoştinţă cu crotalii, pentru veninul cărora s'a descoperit în timpul din urmă un serum.

— Da?..

— Da; un serum scos chiar din veninul acestor reptile. Totul este să poată fi aplicat la timp.

Mai târziŭ am aflat că bătrânul domn

în negru era un fost medic militar care publicase maĭ multe lucrărĭ asupra moravurilor şi anatomieĭ reptilelor.

— A! îmĭ zise dînsul, uite gardianul care aduce hrană şearpeluĭ boa. Veĭ vedea îndată cum îşĭ apucă şearpele prada şi fără mâinĭ.

Hrana ce aducea gardianul era compusă dintr'o broască vie, destul de voluminoasă. Circonferenţa broaşteĭ era maĭ mare de cât aceea a capuluĭ şearpeluĭ. Veĭ vedea îndată, repetă doctorul.

Gardianul deschise uşa cusceĭ şi aruncă broasca. Şearpele începu să-şĭ desfacă încetişor inelele.

— Cu toate că şerpiĭ n'aŭ timpan, îmĭ zise savantul doctor, aŭ auzul foarte fin. Dovadă este că înţeleg muzica. Acum şearpele a auzit zgomotul useĭ; nu se grăbeşte de loc, pentru că ştie bine că prada nu-ĭ maĭ poate scăpa.

Broasca se retrăsese într'un colţ al cuşteĭ şi stătea acolo nemişcată, nebună de groază. Şearpele avea douĭ metri lungime şi cu toate că uniĭ dintre tovarăşiĭ săĭ ating nişte dimensiunĭ mult maĭ marĭ, şi atâta era destul de mult pentru o simplă broască.

Ajuns aproape, şearpele ridică capul, deschise gura şi privi cu fixitate broasca, care tremura ca o vargă.

— Par'că ar voi s'o fascineze, ziseiŭ eŭ. D-ta crezĭ în puterea magnetică a priviriĭ şerpilor?

— Fără îndoială, răspunse doctorul. Orĭ-ce fiinţă superioară prin inteligenţă şi energie alteĭ fiinţe, este capabilă să provoace adormirea, magnetizarea aceşteĭ din urmă. Această putere de sugestionare există de când e lumea şi nu e particulară numaĭ reptilelor. Gândeşte-te la Cezar, Napoleon saŭ Wellington, cariĭ îşĭ electrizaŭ soldaţiĭ pentru a-ĭ conduce la victorie; gândeşte-te la îmblânzitorul a căruia privire domină fiarele sălbatice; aicĭ e un şearpe care 'şĭ terorisează mica-ĭ pradă.

In timpul acesta broasca făcea nişte sforţărĭ extraordinare pentru a rupe farmecul. Şearpele se apropia din ce în ce maĭ mult.

De odată broasca sări într'o parte şi încercă să fugă.

Dar repede ca fulgerul şearpele sări înainte şi nenorocitul batracian dispăru între fălcile sale.

Sigur că prada n'avea să'ĭ maĭ scape, şearpele se juca cu dînsa. O înghiţea încetul cu încetul, membru cu membru, bucăţică cu bucăţică, savurând-o în linişte.

Trebue să fi fost un supliciŭ teribil pentru sărmana broască.

— Aĭ văzut? îmĭ zise doctorul. Şi se îndepărtă rîzând.

Vetor.

VIAŢA IN AMERICA

AŞA CUM ESTE

— Urmare —

M'am dus de asemenea şi la Hollywood, la vre-o zece kilometri distanţă de Los Angeles.

D-alungul drumuluĭ eraŭ semănaţĭ numaĭ portocalĭ şi lămâĭ. Atmosfera este pe aicĭ, în adevăr suavă; ar putea veni cine-va anume pentru a aspira parfumurĭ.

Dar privirea, la început orbită de priveliştea atâtor miĭ de arbuştĭ, se oboseşte repede din pricina alinieriĭ aproape geometrice şi a monotonieĭ verdeţeĭ.

La marginea drumuluĭ se află un hotel, câte-va case şi o casă de bancă!

Pe drumul acesta, cu două zile maĭ înainte de excursia mea, tramvaiul electric de Santa-Monica fusese oprit de câţĭ-va bandiţĭ, care încercaseră să prade pe călătorĭ.

Este cunoscut modul de operare a acestor bandiţĭ. «Hands up»! (Sus mâinele!) Cine ţine la viaţă, trebue să se supue. Bandiţiĭ sunt înarmaţĭ cu revolvere şi toată lumea este silită să-şĭ deşerte buzunarele. Nenorocire ace'uia care s'ar încerca să se împotrivească. In general toată lumea se supune, fără nicĭ un gest de revoltă.

In ziua aceia însă, din întâmplare, un tânăr, care era în tramvaĭ împreună cu mama sa, voi să se apere.

Nenorocitul primi un glonte în piept, şi muri după câte-va ore. In ziua sosireĭ mele, ziarele din Los Angeles povesteaŭ întâmplarea acesta, ca un simplu fapt divers.

Prin ţinuturile acelea, tradiţiile calabreze s'aŭ păstrat, în toată curăţenia lor barbară.

III

Lumea miliardarilor

In Los Angeles, toată lumea îmĭ spusese: «Nu se poate să plecĭ din California maĭ înainte de a vedea Santa-Barbara, Coronad-Beach, Monterey, San-Diego şi Riverside. Acestea sunt plajele la modă de pe coasta vestică, şi dacă te veĭ întoarce în Europa fără să le fi văzut nu veĭ putea spune cu drept cuvânt că cunoştĭ America.

Şi dacă eŭ n'aveam putinţa de a spune că după o călătorie grabnică care nu durase de cât câte-va lunĭ, cunosc bine America, cel puţin nu voiam ca după ce voĭ fi plecat din acel continent îndepărtat, să am remuşcarea că nu m'am dus să văd unele locurĭ, care meritaŭ în adevăr să fie văzute.

Prin urmare, m'am dus să vizitez plajele californiene. Staţiunile acestea seamână aproape toate una cu alta, prin dulceaţa climatuluĭ, prin limpezirea valurilor, printr'o vegetaţie nebună, prin abundenţa florilor, prin scumpetea vieţeĭ şi chiar prin uniformitatea oamenilor pe care-ĭ întâlneştĭ.

La Riversida, lângă o imensă alee de magnolias, sunt nişte arborĭ de cactus, lumînărĭ giganţĭ, ale căror trunchiurĭ fără foĭ, seamănă foarte bine cu nişte antice coloane ionice. La San-Diego am văzut nişte palmierĭ înalţĭ de aproape 20 de metri, care aŭ fost plantaţĭ în anul 1769; aproape de Santa-Monica, există o alee de eucalyptuşĭ lungă de 16 kilometri. Pretutindenĭ întâlneştĭ turnurĭ vechĭ, rămăşiţĭ ale pierdutelor misiunĭ spaniole, care astă-zĭ sunt locuite de preoţĭ franciscanĭ.

In orele pe care le aŭ libere, preoţiĭ aceştia se ocupă cu înfrumuseţarea natureĭ şi ajung să facă adevărate minunĭ. Aceste turnurĭ sunt aproape singurele urme ale trecutuluĭ nouluĭ continent american.

Şi Iankeiĭ, în naivitatea lor, aŭ pentru aceste zidurĭ, lipsite de istorie şi de architectură; care abia numără o sută de anĭ, aceiaşĭ curiozitate, acelaş respect pe care-l simţim noĭ în faţa catedralelor din veacul de mijloc, saŭ în faţa ruinelor Partenonuluĭ.

O reclamă enormă, în afişe, în broşurĭ, în prospecte, în anunţurĭ, se sileşte să atragă acolo pe toţĭ americaniĭ care doresc să se odihnească. Dar idealul acesta este cam greŭ de atins; americanul voeşte să lucreze mereŭ; aceasta este în firea luĭ. De aceea vezĭ relativ puţină lume, şi o lume cu totul specială, bărbaţĭ între 50 şi 60 de anĭ, femeĭ între două vârste, şi foarte puţine fete.

* * *

La vila Santa Barbara, într'o seară, cine-va îmĭ arată în mijlocul mulţimeĭ de fracurĭ negre şi de toalete bogate, pe d. Rockefeller tatăl!

Cunoaşteţĭ numele acestuĭ om, cel maĭ bogat dintre toţĭ miliardariĭ americanĭ, şi fără îndoială cel maĭ bogat om din lume. In ţara în care sforţările individuale se pot desfăşura cu multă înlesnire, şi valorează totul, d. Iohn D. Rockefeller, este fără îndoială cel maĭ extraordinar dintre toţĭ oameniĭ. Averea sa totală este socotită la maĭ mult de 4 miliarde. Dar nimenĭ n'a numărat această avere şi dînsul n'a făcut nicĭ odată confidenţe nimănuĭ.

Se ştie numaĭ că acum vre-o zece anĭ avea 400 milioane de dolarĭ; se maĭ ştie că «Standard-Oil», afacerea sa cea maĭ importantă, îĭ aduce 100 de milioane venit anual. In sfârşit se maĭ ştie că este

unul dintre cei mai mari proprietari de drumuri de fier din America.

Acum patru-zeci de ani, în 1864, omul acesta n'avea nici o mie de dolari în buzunar. Era un sărman băiat, care servea într'o librărie din Cleveland, Statul Ohio. Nu știu prin ce întâmplare a început să studieze cu patimă chestiunile petrolifere, intrând în urmă ca funcționar la docuri. Câte-va afaceri, începute cu un capital minim, îi dădură niște rezultate fericite. De atunci a mers mereu progresând. Astă-zi se poate spune cu drept cuvînt că dînsul este stăpânul absolut al petrolului din întreaga lume.

Și dacă într'o bună dimineață îi vine gustul să facă un cadou de câte-va milioane amicului său Harper, președintele universității din Chicago, n'are de cât,— cu o singură trăsătură de creion,—se urce cu o singură centimă cursul zilnic al petrolului.

Iată prin urmare un om puternic; și multă lume, în adevăr, se teme de dînsul.

La New-York, la Pittsburg, la Chicago, am întâlnit prieteni de ai săi, sau mai bine zis oameni care-i cunosc mai de aproape viața,—căci Iohn Rockefeller n'are prieteni. Oamenii aceștia, ei înșiși foarte bogați, posedând fie-care câte-va sute de milioane, și conducând cele mai principale afaceri industriale din Statele-Unite, bine-voiră să mă primească în casele lor și să-mi dea toate amănuntele care mă puteau interesa. Dar îndată ce pronunțam numele lui Rockefeller, vedeam că o umbră li se așterne pe figură; convorbirea își schimba îndată tonul și dacă le ceream să mă prezinte prietenului lor, mă priveau cu un aer în care vedeam bine că ar fi fost zădarnic să mai insist.

Și iată că într'o seară la Santa Barbara, amicul meu, preotul irlandez (căci nu ne părăsisem) îmi arătă figura potentatului.

Doamne! Cum să scrie istoria! Citisem în Franța, înainte de a pleca, că d. Rockefeller era un fel de cadavru ambulant. Imi închipuiam să văd un om palid, sprijinit în cârje, un om care nu mâncase de șease ani, de cât numai alimente artificiale! Mi-aduc aminte că cetisem unde-va: «Moare de foame, ca un cerșetor...»

Vai! Unde ești Shakespeare? Iohn D. Rockefeller, este un bărbat înalt, puternic. El merge fără să se sprijine în baston, drept, cu pasul sigur. De altminteri, are abia 64 de ani. Fără îndoială, nu este un om frumos! Complect chel, cu pielea roșie, cu nasul lung, cu fălcile proeminente, cu buzele subțiri; dar dacă îl privești mai de aproape, vezi bine că ai în fața ta un om puternic și plin de voință, — o voință concentrată, dar inflexibilă. Dacă ar îmbrăca hainele evului mediu ar părea un călugăr al inchiziției spaniole. Dacă s'ar învălui în pliurile unei toge, ar avea înfățișarea unui roman integru din epoca de aur.

Sunară orele șeapte și toată lumea se îndreptă spre sala de mâncare. Urmăream mereu figura magnatului. In trecere, strânse mâna d-lui Frick din Pitsburg, asociatul lui Carnegie, acela care a avut cele mai frumoase idei ale secolului industrial; se opri un moment lângă d. Lincoln, fiul marelui Lincoln, și după ce mai strânse mâna domnului Chauchar din Chicago, veni să se așeze, la o masă vecină cu a mea.

Eram norocos în seara aceea; aveam să privesc cum moare de foame regele petrolului.

Se așeză în mijlocul familiei sale, compusă din soție, un fiu de vre-o douăzeci și cinci de ani, soția acestuia, o fică foarte prost îmbrăcată, căreia tatăl său n'are de gând să'i dea de cât vre-o cincispre-zece milioane de dolari ca zestre, și doctorul familiei, un tip despre care n'aș putea spune lămurit dacă era comun sau original.

D. Iohn D. Rockfeller nu muri de loc de foame în seara aceea; din potrivă mâncă cu cea mai mare poftă din toate felurile, cari fură destul de numeroase.

După ce miliardarul meu vecin se sculă de la masă, am pus câte-va întrebări bonei care 'l servise.

Văzusem eu cu proprii mei ochi, dar voiam să fiu și mai sigur. Fata îmi răspunse:

— Nu numai că mănâncă ori-ce, dar are o poftă de mâncare nebună. Atâta doar că face cură de lapte și mănâncă un soiu special de pâine.

Aceea cari îmi vorbea ast-fel era o fată bine făcută cu privirea vioae.

— Stăpânul d-tale trebue să fie foarte generos, mai ziseiu eu.

Ea începu să râdă.

— Se întoarce acum de la Posadena, și ziarele din Los Angeles povestesc că a plecat din hotelul Green fără să dea cinci parale bacșiș servitorilor.

— Ai vrea d-ta să fii în locul stăpânului d-tale?

— Ah, nu!.. Ah, nu!.. Și cel puțin dacă ar avea păr în cap!..

Iată ce este viața, d-le Rockefeller!.. O sărmană bonă care nu te invidiază,— ori-ce părere vei fi având d-ta despre dinsa.

După aceea am stat un moment de vorbă cu d. Frick.

Nici acesta nu este un om ordinar. In vârstă de cinci-zeci și patru de ani, elvețian de origină, sosit în America fără cinci parale în buzunar, astă-zi posedă mai mult de un sfert de miliard.

In minele sale lucrează 11 mii de oameni și îmi povestea că într'un singur an a produs 330,000 de vagoane de coks, adică atâtea câte ar trebui pentru a se putea acoperi distanța dintre Londra și Persia.

Cu câte va momente mai înainte, d. Frick stătuse de vorbă cu d. Rockefeller. In aceiași grupă se amestecase și d. Lincoln și d. Marshall Field. Era un drăguț buchet de capitaliști! Păcat că n'aveam cu mine un aparat fotografic.

Ce va mai rămâne oare din fondatorii aceștia de dinastii peste o sută de ani? Americanul nu simte, nu cunoaște încă necesitatea imperioasă a Istoriei; el se gândește prea mult la prezent.

Mai târziu îi va părea rău că nu poate să fie mai bine documentat în privința acestor pionieri ai bogăției și gloriei sale.

Căci, lucru curios, astă-zi aceștia eroi ai viitoarelor legende, nu prea deșteaptă mult interes în jurul lor. Si fie oare o simplă prefăcătorie? să fie nepăsare? să fie neglijență?

Rockefeller, care ar fi putut plăti aproape din propria sa pungă, cele cinci miliarde despăgubiri ale Franței, nu este privit ca un om din cale afară extraordinar!

Miliardarul, după ce se duse să salute câte-va dame, mai stătu puțin în ușa salonului, privind dansul. In timpul acesta convorbeam cu unul dintre prietenii săi.

Rockfeller trebue să aibă astăzi 4 miliarde și vre-o cinci-zeci de milioane.

La orele zece regele petrolului se duse să se culce. In fie-care an, în cea de-a treia Joi a lunei Mai, pleacă de la New-York spre Cleveland, tot-d'a-una cu acelaș tren. Stă acolo până în Septembre, după aceia se reîntoarce la New-York, pleacă la Lakewood, și apoi spre vest.'

«Foarte solid, continuă bine-voitorul prieten al miliardarului, foarte rezistent, neobosit. Nu prea se interesează de clădiri, dar în schimb, cumpără cantități imense de terenuri.

Iubește vederile frumoase, peisagiile, perspectivele.

«E nebun după flori și după arborii frumoși.

— Am auzit spunându-se că e avar?

— Avar? Nu știți că a făcut un dar de 30 milioane universităței din Chicago? E adevărat că nu dă bacșișuri, dar aceasta este o idee fixă a sa. Stă tot atât de mult pe gânduri când e vorba să facă o cheltuială de 100 de franci, ca și când este vorba să facă una de 10 milioane.

«Fiul său, a moștenit calitățile sale admirabile; e un om de afaceri de prima calitate.

— Se spune că d. Rockfeller este fără milă în afaceri?

— Este exact. Iși urmează ideia sa, și caută s'o realizeze prin toate mijloacele posibile. Dacă omul acesta a devenit așa de bogat, este numai mulțămită greșelilor altora. Numai dânsul singur a știut să aibă încredere și răbdare; și astăzi este plătit de toate ostenelile.»

*

A doua zi, m'am dus la Monte Cito. Pe drum, vizitiul mi-a povestit că Dumineca trecută dusese la biserică pe d. Iohn Rockefeller, și că nu primise ca bacșiși de cât minima sumă de un quarter (un franc, 25 bani).

Monte Cito e un ţinut care într'o zi va deveni foarte frumos. Astăzĭ drumurile practicabile sunt rare şi vilele construite în mijlocul valurilor de florĭ, nu pot fi admirate în voe de trecătorĭ.

Un francez care locueşte pe acolo, s'a îmbogăţit, cumpărând şi vânzând terenurĭ. Mĭ-a arătat un mic muzeŭ, pe care l'a construit în orele sale libere.

Pe plaja imensă, de o vegetaţie extraordinar de bogată, nişte mexicanĭ dresează pentru tinerile fete americane nişte caĭ micĭ, iuţĭ, carĭ par făcuţĭ pentru a galopa. Pe de-asupra apeĭ zboară cârdurĭ de raţe sălbatice, carĭ se abat în grupe printre algele roze. Mi s'a spus că paraginele acelea sunt frecuentate de pelicanĭ.

* * *

De la Santa Barbara la Montercy — care este situat într'o vale caldă — colinele urmează una după alta; valurile se isbesc cu zgomot de stâncĭ şi mor. Pe platourĭ nişte vacĭ pasc în linişte.

De-alungul linieĭ ferate nişte lucrătorĭ chinezĭ, îmbrăcaţĭ în haine europene, purtând pălăriĭ de fetru, lucrează neobosiţĭ. Mergem mereŭ tot pe lângă ţărmul Oceanuluĭ Pacific. După aceea străbatem o mică Elveţie, cu munţiĭ potoliţĭ, cu nişte văĭ verzĭ, în carĭ pasc sute de mistreţĭ.

Prin părţile acestea toată lumea merge călare. Numaĭ pentru distanţe scurte te poţĭ aventura în nişte trăsurĭ uşoare, cu roatele solide, înguste, lunecând uşor printre spinĭ şi stufişurĭ.

IV

San Francisco

Iată-mă în fine ajuns şi în punctul extrem al călătorieĭ mele.

De la New-York pînă la Noul Orleans am străbătut 6730 de kilometri cu drumul de fier. Acum va trebui să mă reîntorc.

Cine n'a făcut vre-o dată călătoriĭ maĭ lungĭ, nicĭ nu-şĭ poate închipui ce înseamnă o călătorie de 6730 kilometri.

Am ajuns în San-Francisco noaptea la orele două. Eram doritor să aflu maĭ repede care poate fi fizionomia unuĭ oraş care nu datează de cât de-abia 50 de anĭ în mijlocul aceluĭ Far-West romantic şi legendar. Intr'o singură zi i-am făcut înconjurul.

Am văzut raza imensă a portuluĭ, înconjurată de munţĭ, frumoasă ca un lac elveţian saŭ ca golfurile meridionale ale Europeĭ; am văzut Parcul Porţeĭ de aur plin cu arborĭ de toate esenţele, având câmpiĭ întinse pe carĭ pasc taurĭ sălbaticĭ; am văzut o grădină de copiĭ în care se cunosc şi se învaţă toate jocurile posibile.

Am străbătut aleele frumosuluĭ Presidio, rezerva Statuluĭ, domeniŭ militar în care tunurile sunt ascunse printre arborĭ. Am străbătut străzĭ drepte ca acelea din oraşele de la Est şi străzĭ întortochiate, cu numeroase suişurĭ şi povârnişurĭ. Casele mi s'aŭ părut destul de drăguţe; vorbesc despre casele de locuit, căcĭ clădirile oraşuluĭ comercial sunt toate nişte construcţiĭ imense cu câte cincĭ-spre-zece şi două-zecĭ de etaje.

In treacăt am zărit Primăria, care a costat două-zecĭ de milioane şi am fost condus la Cliff Housse pentru a vedea focele. La două sute de metri distanţă de ţărm, câte-va sute de leĭ de mare stăteaŭ întinşĭ la soare, scoţând răgete sălbatice. Păsărĭ zboară în jurul lor, privindu-ĭ de la distanţă.

Lângă Cliff House un orb cântă Marseilleza; m'am reîntors pentru a'ĭ da câţĭ-va banĭ.

După aceea am fost condus prin restaurantele franceze; la Marchand maĭ întâĭ, apoĭ la Poodll-Dog, localurĭ în carĭ te-aĭ crede în mijlocul Parisuluĭ. Cabinetele particulare sunt foarte numeroase şi maĭ luxoase de cât în orĭ-care altă parte.

In statele de la est, la New-York de exemplu, nu există cabinete particulare, pentru că legea nu le îngădue. Spanioliĭ şi francezĭĭ aŭ reuşit să introducă pe aicĭ moravurĭ maĭ liberale, cu toată opoziţia pe care aŭ întâlnit-o.

Americaniĭ de la vest par a fi maĭ amabilĭ, maĭ veseĭĭ, maĭ sociabilĭ maĭ vioĭ de cât ceĭ de la est şi de la nord.

Femeile de pe aicĭ sunt bine desvoltate; aŭ tenul foarte frumos, coloarea camelilor roze. Multe dintre ele sunt brune.

Un fapt destul de original: în ţara aceasta a soareluĭ, nu vezĭ nicĭ o umbrelă pe stradă, nicĭ un evantaliŭ la teatru.

Bărbaţiĭ şi femeile sunt în majoritate tipurĭ meridionale.

San Francisco este singurul oraş american la naşterea căruia aŭ asistat şi francezĭĭ.

Printre aceştia trebue citat în primul rînd, prinţul Poniatowski, o figură destul de cunoscută Parizienilor. Omul idealist de altă dată, a devenit astăzĭ om de afacerĭ. A construit un drum de fer important, într'o poziţie strategică a SiereĭNevada, drum care represintă astă-zĭ o valoare de maĭ multe milioane.

S'a căsătorit cu o fată din familia Croker, ale căreia milioane de dolarĭ nicĭ nu se maĭ numără azĭ. Trăeşte liniştit, înconjurat de o soţie drăgălaşă şi de nişte copiĭ şi maĭ drăgălaşĭ încă, într'un castel de la Burlingame, în mijlocul uneĭ naturĭ sălbatece şi productive.

E un om de invidiat. Dînsul îmĭ spunea că în punctul în care se ridică astăzĭ «Crocker Builting—în plin centru al afacerilor—pe la 1865 nu era de cât un munte de năsip, bătut de valurile măreĭ.

Dînsul m'a prezentat la clubul «Pacific Union» cel maĭ bogat din cetate, şi mi-a arătat câţĭ-va din vechiĭ pionierĭ care l'aŭ fondat. Printre eĭ este şi d. Mill, un om de vre-o şeapte-zecĭ de anĭ, şi unul dintre ceĭ maĭ bogaţĭ din Statele Unite.

Dînsul a fondat la New-York celebrul azil de noapte «Mill's Hotels».

Elementul tînăr din San Francisco s'a refugiat la «Bohemian Club», Aicĭ am fost condus de către d. Edgar Peixotto, un tînăr advocat.

In 1848, San Francisco era o adunătură de vre-o cincĭ-zecĭ şi şeapte de case, locuite de vre o opt sute de oamenĭ. Astăzĭ oraşul numără peste 400.000 de locuitor. Un mormon numit Marshall a descoperit pentru întâia oară aurul, în albia unuĭ rîŭ. Când s'a răspândit vestea aceasta, toată lumea şi-a lăsat meseria pe care o avea pînă atuncĭ, şi punând mâna pe tîrnăcoape, a pornit spre satul Colorna. Chiar soldaţiĭ dezertorĭ; marinariĭ care soseaŭ în port, făcură ca şi dînşiĭ.

De la 30 Noembrie 1849 pînă la 18 Iunie 1850, tre-zecĭ şi cincĭ de vase franceze, aŭ debarcat 2100 de pasagerĭ. Celelalte naţiunĭ nu s'aŭ lăsat maĭ pe jos.

Uniĭ dintre noiĭ sosiţĭ neavînd banĭ pentru a se duce la mine, s'aŭ angaiat ca servitorĭ la San-Francisco, cu câte 500 de francĭ pe lună, saŭ pe la fermele vecine, cu câte 20 leĭ pe zi.

Nemaĭ producându-se nimica, obiectele de prima necesitate ajunseră la nişte preţurĭ considerabile; chiar argintul deveni rar, şi fu înlocuit cu praful de aur.

O ceapă se vindea cu 5 francĭ. Căruţaşiĭ cereaŭ 100 de leĭ pentru o cursă de 30 kilometri. O pălărie de fetru se vindea cu 70 dolarĭ (350 francĭ)! O sticlă goală costa 25 francĭ. Nu maĭ aveŭ în ce pune aurul.

Asasinatele se repetaŭ în toate zilele.

Trupele trimise de guvernul federal pentru a restabili liniştea, dezertaseră pentru a se duce la mine.

In 1848, California întreagă număra abia 13 miĭ de oamenĭ.

La sfârşitul anuluĭ 1849, populaţia se ridică la 100 de miĭ de suflete. Până să se clădească casele, lumea se mulţumia să bivoageze sub colibe.

In 1852, s'a exportat aur în valoare de 230 milioane; la sfârşitul acestuĭ an San-Francinsco număra 36 miĭ de locuitorĭ. In California întreagă, eraŭ 204 miĭ de americanĭ, 30 miĭ de germanĭ, 28 de miĭ francezĭ, 20 miĭ de inspano-americanĭ, 17 miĭ chinezĭ, 20 miĭ indienĭ şi 2 miĭ de negriĭ. Aproape o treime din aceştĭ oamenĭ, lucraŭ în mine.

In 1853, zidariĭ eraŭ plătiţĭ cu câte 50 şi 60 francĭ pe zi, ferariĭ cu 40 de francĭ, croitoriĭ cu 25 francĭ.

Toată lumea mânca pe la restaurante. Un oŭ proaspăt costa 5 francĭ, un singur cartof 1 fr. 25.

Gozganiĭ năvăliseră în oraş, şi nu se maĭ găsia nicĭ o pisică.

Un negru avu ideia să se ducă pînă la Los Angeles pentru a aduce nişte pisicĭ; reîntorcându-se, le vîndu cu câte

500 de franci bucata. Avu nenorocul însă să piardă toţi banii la joc.

Căci, trebue s'o spunem, San-Francisco era bântuit de patima jocului.

Jucătorii aruncaŭ aurul pe masă, şi perdeaŭ adese-ori într'o singură oră, tot ce câştigaseră într'o lună întreagă de muncă.

Femeile stăteaŭ în jurul meselor, aruncând priviri scânteetoare spre cei ce câştigaŭ. Tocmai cum se petrece şi prin unele localuri europene.

Multe averi aŭ o origină de necrezut. Un advocat sosit acolo în 1849, fără nici un ban, avu ideia ingenioasă de a aduna rufele murdare pe care lumea le arunca în stradă după ce le purtase o singură dată, de vreme ce spălatul costa foarte scump. Spălătoresele cereaŭ zece lei pentru o singură cămaşe. Advocatul despre care vorbim, spălă cămăşile, şi le vîndu din noŭ. In modul acesta, câştigă foarte repede câte-va mii de dolari, cu care cumpără terenuri. Apoi se apucă de speculat, şi în scurtă vreme deveni foarte bogat.

Un alt advocat francez, fu luat îndată ce debarcase pentru a face serviciul de bucătărie; i se oferi 90 de franci pe zi. Bine înţeles că omul a primit.

Tipografii eraŭ plătiţi cu 17 franci, 50 bani pe oră; toţi cei cari nu stiaŭ de ce să se apuce, se făceaŭ tipografi.

Un francez a câştigat 100 de mii de ei, cumpărând sticle goale şi vînzându-le apoi prin mine.

Un notar care a plecat din Franţa pentru nişte motive cunoscute numai de dânsul singur, s'a făcut văcsuitor de ghete. S'a instalat în colţul unei străzi, primul om care s'a prezentat, a fost un miner. După ce 'i-a văcsuit ghetele, minerul l'a întrebat: «Cât îţi datorez? Cât vei crede», răspunse văcsuitorul. Minerul îi dete 2 franci, 50 bani. De atunci; acesta a fost preţul stabilit pentru văcsuit. afacerile aŭ mers bine multă vreme. Dar de la un timp, aŭ început a se ivi concurenţi. Fostul notar a avut ideia de a'şi fabrica un cuţit de aur, cu care rădea noroiul de pe ghete. In modul acesta a putut menţinea preţul urcat; ba chiar clientela i s'a mai mărit. Astăzi este posesorul unei averi frumoase.

O fată tânără, care venea din Franţa, avea în geamantanul săŭ o păpuşe, pe care voia s'o facă cadoŭ fetiţei unui cunoscut.

(Va urma)

PLATĂ PENTRU BĂTAE

La Fez, în timpul iarmaroacelor, domnesc nişte obiceiuri foarte curioase. Soldaţii şi poliţiştii mişună în toate părţile, şi cele mai mici delicte sunt pedepsite cu cea mai mare severitate.

Aşa, de exemplu, un negustor care a fost prins cântărind fals, este imediat condus în faţa unui judecător.

Acesta examinează cazul şi pronunţă sentinţa, care este imediat executată.

Vinovatul este condus în piaţa publică, desbrăcat şi întins cu faţa în sus. Calăii daŭ loviturile la cari a fost condamnat şi judecătorul numără cu atenţie.

Ceia ce este mai frumos în toată această afacere, e faptul că vinovatul trebue să 'şi plătească călăii pentru osteneala lor! Şi vai de el dacă se întâmplă să n'aibă bani.

Loviturile sunt date atunci cu o ciudă foarte mare; pedeapsa devine îndoită.

E nevoe să mai spunem oare că cumpărătorii iarmaroacelor din Fez nu sunt înşelaţi la cântar?

Zet.

SCHITUL ŢIBUCANI

(JUDEŢUL NEAMŢU)

Spre apa Moldovei, către stârşitul pădurei Poarta Poenilor care este o prelungire a fiorosului codru «Grumăzeşti» unde s'aŭ adăpostit pe vremuri legendarii haiduci, iar mai încoace a fost teatrul atâtor şi atâtor crime, neuitate nici azi de locuitorii din acele părţi, se află aşezat într'o frumoasă poiană «Schitul Ţibucani», înconjurat de pădure. Drumeţul ce va poposi saŭ vizita acest schit, va intra în el pe sub turnul clopotniţei lângă care va afla lipite în dreapta şi în stânga câte-va chilii toate de zid. Pe partea turnului despre biserică se văd şi azi urmele lăsate de nenumărate gloanţe trase, fără a se putea şti timpul, când şi pentru ce aŭ fost trase. In interior în mijlocul unei mari curţi se află frumoasa biserică reclădită de Aga şi cavaler Ioniţă Botez. Biserica este de zid frumos văruită pe dinăuntru şi pe din afară, ţinută în cea mai mare curăţenie. In faţa bisericei se află cimitirul acoperit tot cu fâneţe prin care sclipesc la soare diferite culori de la mii de flori ce acoperă cu roua lor aceste tăcute morminte, din care răsare câte o cruce de piatră şi altele de lemn plecate de vremuri şi gata să cadă pentru a nu se mai şti daca acolo mai odihnesc bieţii călărori trecuţi prin această viaţă.

Vizitând acest loc acum un an, am rămas uimit de atâta frumuseţe şi de atâta credinţă ce aveaŭ străbunii noştrii în religie, clădind şi îngrijind de aceste monumente numai şi numai ca să ne păstreze limba şi religia. Cercetând prin această biserică am văzut o frumoasă evanghelie lucrată toată în argint şi cu puţin aur. N'am putut să văd alte lucruri despre care-mi vorbea un bătrân călugăr de acolo, căci numai unul singur era, iar al doilea care a fost a fugit luând cu el şi cheia de la veşmântăria ce se afla ascunsă în zid şi unde se spune că sunt multe odoare. Cu toate acestea am observat în sf. altar un pomelnic de lemn cu două uşi ce se închid; pe uşa din stânga se află scris cu litere vechi: «Pomelnicul Boerului Cantacuzino Paşcanu şi fiii lor», mai jos n'am putut să citesc de oare-ce scrisoarea este astupată cu hârtie lipită; de sigur că aci trebue să fie data anului şi alte indicaţii. Pe fundul acestui pomelnic se află frumos zugrăvită o stemă, (de sigur stema familiei Cantacuzino Paşcanu), formate din un vultur cu două capete pe cara se razimă o coroană; în ghiara din stângă ţine o floare, în cea din dreapta globul pământesc cu cruce, apoi în partea stângă a stemei sus se află litera **I**, la mijloc **K** şi jos **Ke** iar în partea dreaptă sus **D**, la mijloc **T**, şi jos **Zi**. Pe uşa din dreapta se află scris «Pomeneşte Doamne pe toţi Domnii Moldovei şi sufletul lor», restul este iarăşi acoperit cu hârtie. Bine ar fi să se cerceteze aceste odoare cu multă îngrijire şi poate se vor descoperi lucruri tăinuite de trecut pentru istoria noastră. In pridvorul acestei biserici am găsit o tablă asvârlită pe care am citit: «Din actul găsit la acest schit de sihăstrie din anul de la facerea lumei 7282, iar de la anul mântuirei 1774 Genarie 25 m'am încredinţat că acest sfânt lăcaş este înfiinţat de fericitul întru pomenire boerul Spătaru Iordache Cantacuzino Deleanu, prin care act îndatoreşte pe urmaşii săi a da cele trebuincioase pentru slujbele sfintei leturghii, asemenea şi pentru traiul ieromonachilor şi monachilor, ce vor fi slujitorii sfântului Altar. Şi fiind-că din vreme în vreme aŭ contenit de a se mai da de către acei îndatoriţi cele hotărâte de fondatori şi fiindcă sfânta biserică este făcută de lemn de stejar, s'a prefăcut fundamentul în putregai, asemenea şi altele pe dinăuntru şi pe dinafară; m'am hotărât ca să fac îmbunătăţirile trebuincioase spre a o aduce în cea mai bună şi plăcută stare. Am făcut temelie de jur împrejur de piatră, cu «kimiteron» (cavoŭ) de desubt, am tencuit pe dinăun-

tru şi pe dinafară, am acoperit cu tablă de tinichea, am prefăcut crucile şi le-am poleit, am făcut «sfântul Pristol» de piatră, fiind acel vechĭ din lemn, am pus duşumele pe jos, am făcut o veşmântărie în al treilea turn sub încuetoare, am mărit ferestrile, le-am pus gratiĭ de fier, cercevele şi sticle, am meterisit catapeteasma poleind'o cu aur şi cu argint din noŭ, şi după toate pregătirile s'aŭ şi sfinţitde a doua oară, făcându-se şi alte trebuincioase lucrurĭ, argintăriĭ, veşminte, cărţĭ, precum sunt prevĕzute în condica înfiinţată, şnuruită şi iscălită de mine, toate acestea sunt făcute cu a mea cheltuială, am lăsat aşezământ înscris, a se da de proprietariĭ moşieĭ Ţibucanĭ cele trebuincioase pentru săvîrşirea sfinteĭ slujbe a altaruluĭ şi pentru traiul vieţuireĭ ieremonachilor şi monachilor slujitorĭ la acest sfânt locaş spre a ne rămâne cea desăvârşită şi veşnică pomenire, a mea, a fosteĭ mele soţiĭ Ana şi a toată familia, orĭ-cine ar opri cele orânduite de mine a nu se da dupe aşezământ saŭ s'ar lenevi de a nu face pomenirile obişnuite, păcat va dobândi.

«In anul 1859 Iulie 22 de Aga şi Cavaler Ioniţă Botez».

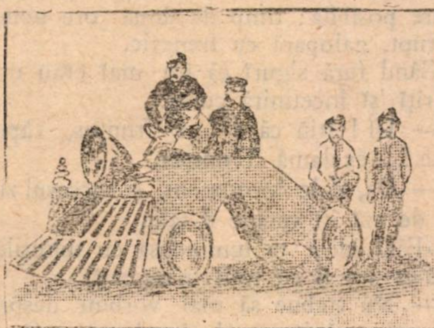
La eşirea din poiana aceste mo nastirĭ şi cum vom intra în pădure către satul Ţibucani privirea numaĭ de cât ne va fi atrasă de câte-va şanţurĭ ce aŭ servit ca întăriturĭ în partea stângă, iar maĭ la vale vom vedea grupe de câte 5 movile care şi azĭ aŭ înălţime de 2 metri şi o lăţime de 1 şi jum. m. Aceste movile aŭ servit iarăşĭ de întăriturĭ, fiind aşezate de o parte şi de alta a drumuluĭ ce străbate un mic defileŭ către poiana schituluĭ. Un număr maĭ mare de aceste movile formând grupe foarte curioase din punctul de vedere strategic şi la fel cu aceste de la schitul Ţibucanĭ, am văzut în poiana Domesnicu între mănăstirea Neamţuluĭ şi mănăstirea Secu; aşa dar fiind, nu ne putem îndoi că ele îşĭ aŭ existenţă din timpul luĭ Ştefan cel Mare, maĭ cu seamă că la o depărtare de un ceas de călătorie vom da peste Războienĭ saŭ Valea Albă. In consecinţă dar acest schit trebue să abă origină maĭ veche de 1774 după cum arată inscripţia şi se poate întâmpla să se găsească şi alte acte căutându-se cu atenţiune. De aicĭ mergând către satul Ţibucanĭ am vizitat biserica care este făcută la 1807, după o notiţă găsită pe o carte. In perete am găsit un pomelnic făcută de «Elena Doamna Sturza la 1867, pe care scrie «Fiind Domn al Moldoveĭ Ioan Sandu Sturza Voevod la 1822, pomenindu-se morţiĭ Sandu Voevod, Ecaterina Doamna, Catargi Logolăt, Grigore Ghica Voevod, Ana Doamna, Bezadea Iorgu, Bezadea Niculachi, Bezadea Alecu, Domniţa Elencu, Bezadea Kostachi», şi aşa multe din aceşte inscripţiĭ şi pomelnice trebue să zacă ascunse prin schiturile şi bisericile atât de numeroase şi dosite în frumoasele poenĭ ale judeţuluĭ Neamţu de prin pădurĭ şi munţĭ.

Gh. P. Grinţescu.

O nouă specie de automobile

Automobilele, ultimul cuvânt al locomoţieĭ europene, sunt încă destul de rare în Alaska, cu toate acestea sunt foarte mult apreciate, maĭ cu seamă de tineret.

O echipă de şcolarĭ, pentru a celebra o victorie de «Base-ball», a voit să se fotografieze în automobil.

Intr'un sfert de oră, învingătoriĭ improvizară maşina dorită. Un camion vechiŭ fu adaptat pe patru roate, imitând forma unuĭ automobil de veche modă. Motorul şi frâna fură repede găsite. Aparatul aducea oare-cum cu un automobil.

Este adevărat că trăsura aceasta, de o nouă specie, nu făcea 60 kilometri pe oră; dar tot ce le trebuia învingătorilor noştri pentru fotografiare era nemişcarea; şi pe aceasta o aveaŭ.

In partea dinainte aŭ pus o placardă care trebuia să arate lumeĭ întregĭ calitatea lor de campionĭ învingătorĭ, şi, plic! fotografia era gata: deveniseră celebri.

S.

OMUL ŞI NATURA

Mâncătoriĭ de albine. — Arabiĭ mănâncă lăcuste, chinejiĭ se desfătează cu cuiburile de rândunele. In Ceilan, indigeniĭ nu se mulţămesc numaĭ cu mierea albinelor, eĭ mănâncă chiar însăşĭ albinele.

* * *

Un tribunal de noapte. — Acum de curând s'a înfiinţat în New-York un tribunal de noapte. E o inovaţie pe care americaniĭ aŭ făcut-o numaĭ conduşĭ de gândul că nu trebue să maĭ lase pentru a doua zi micile delicte săvârşite în timpul nopţeĭ.

In modul acesta aŭ fost desfiinţate şi eliberările pe cauţiune, care ajunseseră în ultimul timp să conrupă poliţia şi chiar magistratura diferitelor oraşe americane.

* * *

Datoriile în Siam. — In Siam, când datornicii aŭ lăsat să treacă şease lunĭ fără a'şĭ plăti datoriile, creditoriĭ aŭ dreptul să-ĭ aresteze şi să-ĭ pue la muncă până se achită. Dacă vre-unul dintre datornicĭ fuge, soţia, părinţiĭ saŭ copiiĭ săĭ, rămân răspunzătorĭ, şi la rândul lor, pot fi arestaţĭ şi puşĭ la muncă până la complecta acoperire a datorieĭ.

* * *

Napoleon în Japonia. — Japoneziĭ aŭ un adevărat cult pentru gloriosul împărat francez, Napoleon. Şi cultul acesta este atât de mare, în cât mulţĭ comercianţĭ japonezĭ n'aŭ stat nicĭ un moment la indoială şi aŭ făcut miĭ de leghe pentru a căuta prin prăvăliile anticarilor parizienĭ, diferite statuete şi gravurĭ, reprezentând pe Napoleon, saŭ diferite evenimente din viaţa sa civilă orĭ militară.

Prima figură pe care o întâlneşte cine-va intrând în palatul Mikaduluĭ, este celebrul bust al luĭ Bonaparte, de Hudon; a doua figură este aceea a primuluĭ consul Bonaparte, de Casanova.

* * *

Pericolul negru. — Un sociolog german, d. Burghard, pretinde că America nu trebue să peardă din vedere pericolul galben, dar în acelaş timp trebue să se îngrijească serios de pericolul negru.

După spusa sociologuluĭ, pericolul acesta se manifestă prin enorma dezvoltare care a luat o în timpul din urmă rasa neagră în Statele-Unite.

In 1750, numărul negrilor din toată America de Nord nu trecea peste două sute de miĭ. Astă-zĭ sunt aproape nouă milioane. Pericolul cel mare nu stă atât în numărul lor, cât în faptul că astă-zĭ aproape 50 din 100 ştiŭ să citească şi să scrie.

Şi dacă numaĭ în două generaţiĭ s'a putut ajunge la asemenea rezultate, ce va fi peste un secol? se întreabă cu drept cuvânt d. Burghard. Şi în adevăr, astă-zĭ aproape 500 de miĭ de proprietăţĭ din Statele-Unite sunt exploatate de negri. Vre-o treĭ miĭ de negri aŭ făcut studiĭ înalte şi aŭ reuşit să ocupe funcţiĭ superioare. Negriĭ din Statele-Unite posedă treĭ băncĭ, maĭ multe societăţĭ şi numeroase cooperative de ajutor mutual. Industria şi comerţul mic aŭ ajuns în multe părţĭ pe mâna lor.

Aşa dar, în Statele Unite există în adevăr pericolul negru!

X. Y. Z.

Ultima expediţie a unuĭ aventurier

— Urmare —

Apoĭ, înălţând din umerĭ, adăugă:

— Două animale aicĭ, două sus, peste tot fac patru.

Gerald se repezi spre etajul de sus.

— Unchiule! Colonele!.. coborâţi-vă repede!. Lexicaniĭ sosesc.

Soldaţiĭ, după ce adunaseră toate bucăţile de argint carĭ eraŭ căzute în calea lor, îşĭ continuară drumul.

Gloanţele începuseră să şuere prin curte şi ajungeaŭ chiar pînă pe terasă.

Era o minune că ceĭ doĭ savanţĭ nu fuseseră încă atinşĭ.

— Statuetele noastre! exclamară dînşiĭ dezolaţĭ.

— Destul cu atâtea copilăriĭ!.. tună Trompet, şi apucându-şĭ stăpânul, îl aruncă pe umăr şi plecă în fugă cu dînsul, după ce avusese grije maĭ întâĭ să ascundă prin buzunare câte-va din preţioasele statuete.

Gerald făcu la fel cu fostul colonel mexican.

După câte-va minute poarta era luată cu asalt de soldaţiĭ mexicanĭ; era clipa când Gerald, care ţinuse să rămâe cel de pe urmă, dispărea în subterană.

După o oră întreagă de drum prin nişte galeriĭ sucite, gardianul îl opri la intrarea uneĭ sălĭ vaste şi 'şĭ aprinse lanterna.

Eraŭ îngrămădite acolo vinurĭ şi conserve.

— Caballeros, alegeţĭ ce vă place.

Soldaţiĭ se mulţumiră numaĭ cu pesmeţĭ şi cu vin.

— La drum, amigos.

Mica trupă îşĭ continuă calea şi după o jumătate de oră zăriră lumina zileĭ la capătul uneĭ galeriĭ.

Gardianul le arătă cu un gest larg o cale care se întindea cât puteaĭ cuprinde cu vederea între doĭ munţĭ înalţĭ.

— Caballeros, sunteţĭ salvaţĭ.

— Mulţumesc, murmură Gerald, mulţumesc.

«Te rog să mă erţĭ că nu te pot răsplăti după voia inimeĭ mele, n'avem nimica cu voĭ.

Gardianul îĭ opri cu un gest.

— Senor căpitane, zise dânsul, nicĭ o dată n'am crezut că francezĭĭ pot fi nişte oamenĭ aşa de cinştiţĭ. Eŭ credeam că cine spune francez, trebue să spue şi bandit.

«Daţĭ-mĭ voe să vă strâng mâinele, tuturora.

După o clipă, porneaŭ cu toţiĭ în galop, de-a lungul văeĭ.

A DOUA PARTE

CAP. I

Incendiarea uneia dintre cele maĭ frumoase uzine din Mexic, şi omorirea a sute de oamenĭ, constituiaŭ pentru Gerald şi tovarăşiĭ săĭ motive suficiente de spânzurătoare, cu toate că fuseseră în stare de legitimă apărare.

De aceia, cât vreme caiĭ le maĭ eraŭ încă odihniţĭ, ţineaŭ să pue între dânşiĭ şi soldaţiĭ mexicanĭ o distanţă cât maĭ mare posibilă; timp de două ore neîntrerupt, galopară cu frenezie.

Când fură sigurĭ că nu maĭ eraŭ urmăriţĭ 'şĭ încetiniră cursa.

— Uf! ştiŭ că a fost frumos, căpitane!... exclamă Trompet.

— Da, d-le locotenent, şi succesul zileĭ de azĭ îţĭ revine d-tale.

«Fără ideia ta luminoasă cu tunurile, astă-zĭ am fi cu toţiĭ masacraţĭ.

— Nu trebue să maĭ vorbim despre aşa ceva, căpitane; întâmplarea a făcut totul.

«Maĭ credeam eŭ, când mă aflam în subterană, că vă voĭ maĭ revedea vre-o dată?

— E drept. Dar, povestiţi-ne şi nouă cum aţĭ eşit din mormântul acela, în care vĕ credeam înmormântaţĭ pentru tot-d'a-una.

— Bucuros; dar pentru asta, ar trebui să luăm loc pe iarbă, m'aşĭ simţi mult maĭ bine acolo de cât pe cal. Eŭ nicĭ odată nu m'am putut deprinde să călăresc un timp maĭ îndelungat.

— Heĭ! nepoate, se auzi o voce din urmă, aĭ uitat că eŭ nu maĭ sunt tânăr ca d-ta?

— Halt! comandă Gerald.

Şi cât aĭ clipi din ochĭ, îşĭ întoarse calul, şi fu lângă unchiul săŭ. Ajunse tocmaĭ în momentul când acesta se pregătea să cadă de pe cal.

— Unchiule, de astă-dată, vom avea răgaz să ne îmbrăţişem în linişte.

— Ah! scumpul meŭ nepot, ce aventură! Sărmanele noastre statuete!

Probele convingătoare ale descopeririĭ Mexiculuĭ de către japonezĭ!.. Le-am perdut!

— Ne vom reîntoarce din noŭ în munte, zise fostul colonel; vom...

— Heĭ! Nu maĭ este nevoe să plângeţĭ atâta! Iată şi statuetele d-voastre!

Trompet îşĭ goli buzunarele, aruncând pe iarbă toate statuetele pe care le luase înainte de a părăsi casa luĭ don Ignatio.

— Şi când mă gândesc, adăugă dânsul, că dacă n'aş fi avut prevederea să iaŭ cu mine aceste fleacurĭ, aceştĭ doĭ bătrânĭ nebunĭ s'ar fi reîntors din noŭ!

Cu mâna arătă masivul Sierra-Madre, ale căruia piscurĭ se înălţaŭ la o distanţă de 50 de kilometri.

— Şi cu toate acestea, mi se pare că i-aĭ fi urmat şi tu?

— I-aşĭ fi urmat, pentru că aşa mĭ-am luat angajamentul faţă de şeful meŭ!

Ceĭ doĭ savanţĭ, văzându-şĭ statuetele, uitară de orĭ-ce altă preocupare, şi se repeziră cu lăcomie să le strângă. Noroc că iarba fusese moale, căcĭ altminterĭ, Trompet, cu bruscheţa sa, le-ar fi spart pe toate.

De odată, se auziră două exclamaţiĭ dezolate:

— Lipseşte Budha cu treĭ capete!

Şi o durere vie li se zugrăvi pe figură.

— Maĭ am şi eŭ câte-va statuete, întrerupse Gerald.

Maĭ respectuos de cât tovarăşul săŭ, tânărul căpitan scoase din buzunar statuetele pe care le luase din casa luĭ don Ignatio, şi le puse încetişor la pământ.

Acuma se auzi o dublă exclamare de bucurie:

— Budha cu treĭ capete!

Şi într'un avânt de recunoştinţă, Hilarius îşĭ îmbrăţişă din noŭ nepotul.

Acuma, savanţiĭ fură lăsaţĭ să se ocupe în linişte de relicvele lor, iar Trompet începu să-şĭ povestească aventura.

— Ajunsesem aproape de fundul puţuluĭ, când, de odată, aud un zgomot mare de-asupra capuluĭ meŭ. Am ridicat privirea în sus, dar n'am maĭ văzut nimic.

«La început am crezut că era la mijloc vre-un şiretlic d'al amiculuĭ nostru Vulturul-Negru.

«Dar indianul care era cu noĭ aprinse un fel de torţă şi atuncĭ 'mi-am putut da seama de ceea ce se întâmplase.

«In jurul nostru eraŭ o mulţime de morminte.

— Fraţiĭ meĭ albĭ să privească, zise indianul.

Atuncĭ ceĭ-l'alţĭ doĭ începură să urle şi să danseze par'că şi-ar fi pierdut minţile. Vă puteţĭ închipui şi d-voastră că atitudinea aceasta nu era de loc potrivită în faţa unor morminte.

«D. doctor şi tovarăşul săŭ începură să adune statuetele pe carĭ le-aţĭ văzut, punându-le în nişte sacĭ.

«In timpul acesta eŭ cugetam: «adunaţĭ voĭ, adunaţĭ, dar nu veţĭ ajunge departe cu ele».

«Când a văzut saciĭ plinĭ, stăpânul meŭ s'a întors spre indian şi i-a spus să strige sus, pentru ca să fim urcaţĭ la suprafaţă. Uitase că eraŭ înmormântaţĭ de viĭ.

«Şi credeţĭ oare că s'a emoţionat când i-am amintit de lucrul acesta?

«Aşĭ!.. A întrebat pur şi simplu pe unde trebuia să ne continuăm drumul. «Eŭ i-am strigat în gura mare că suntem înmormântaţĭ de viĭ, dar indianul m'a întrerupt.

— Fratele meŭ să privească; nu este de loc apă în subterană.

— Nu mi-e sete, i-am răspuns eŭ necăjit; ce-are afacе apa aicĭ?

— Cu toate acestea apa curge pe aicĭ, a continuat dînsul. Prin urmare apa şi-a găsit un loc de scurgere; să facem şi noĭ ca dînsa.

— Dar de mâncat ce să mâncăm? întrebaiŭ eŭ. Mi e foame.

Indianul îmĭ arătă nişte bucăţĭ de pământ galben.

— Acesta este pământ şi mie mi-e foame.

— Indianul apucă una din acele turte de pământ galben şi muşcând dintr'însa îmĭ zise:

— Fratele meŭ alb să facă întocmaĭ ca mine şi foamea îĭ va fi potolită.

«Am plecat înainte şi timp de cincĭ zile am trăit cu turtele acestea de pământ galben.

Pînă să ajungem în galeriile mexicanuluĭ, am crezut de câte-va orĭ că ne sosise ultimul moment. Drumul era foarte greŭ.

«Ah, dar ce naiba este asta?.. Mi-e o sete nebună!.. Maĭ bine să bem ceva!..

— Şi mie de asemenea mi-e sete!...

— Şi mie!.

Băură cu toţiĭ din sticlele de spirtoase pe carĭ le aveaŭ de la gardianul luĭ don Ignatio.

— Şi după aceea, continuă Trompet, şi după aceea... Ah! iar îmĭ arde gâtul... Par'că aşĭ fi băut otravă... Mă duc să beaŭ puţină apă...

Nu maĭ putea să vorbească; întinse mâna spre un mic lac din dreapta.

Tovarăşiĭ săĭ, ca şi dînsul, abia maĭ puteaŭ respira; îşĭ simţeaŭ cu toţiĭ plămâniĭ apăsaţĭ.

Voiră să se scoale, să alerge spre lac, dar abia dacă maĭ putură face câţĭ-va paşĭ şi căzură din noŭ pe iarbă.

Privirea le era rătăcită, pupilele dilatate; nu maĭ puteaŭ nicĭ cugeta; căzură ca trăzniţĭ.

Nenorociţiĭ se opriseră tocmaĭ în sinistra vale «el val de pouzona», în care aerul este otrăvit de numeroase izvoare de acid carbonic.

Gerald maĭ ridică capul o singură dată, într'un gest despărat, dar recăzu lângă tovarăşiĭ săĭ.

Un moment urmă o tăcere de moarte. Dar în curînd se auzi zgomotul unuĭ galop infernal şi o grupă de cavalerĭ apăru la capătul câmpieĭ.

Peste două minute cavaleriĭ eraŭ la o distanţă de o sută de metri, ameninţând să treacă peste corpurile nenorociţilor.

— «Alto»! strigă cel care mergea în fruntea lor; ridicaţi-ĭ repede pe toţĭ.

Cât aĭ clipi din ochĭ nenorociţiĭ fură ridicaţĭ, aruncaţĭ pe caĭ şi duşĭ la o distanţă destul de mare, într'un masiv stâncos.

Un rîŭ era pe aproape; aduseră apă în grabă şi stropiră feţele celora carĭ păreaŭ a fi morţĭ. Operaţia aceasta fu repetată de maĭ multe orĭ.

Gerald cel d'întâiŭ deschise ochiĭ.

— Trăeşte!.. trăeşte! exclamă şeful cavalerilor.

Trăeşte!

Şi deşcleştându'ĭ buzele, îĭ turnă în gură câte-va picăturĭ de apă.

Acelaş lucru îĭ făcură şi cu ceĭ-l'alţĭ.

Trompet începu şi dânsul să se mişte. De alt fel, dânsul fu cel d'întâiŭ care se deşteptă complect.

Dintr'o săritură fu în picioare, strigând cât îl ţinea gura:

— La arme!

Gerald încercă să se ridice; dar mâna sa, care căuta carabina, întâlni o altă mână.

— Mexicanul! murmură dânsul, recunoscând pe don Ignaţio.

— Şi prietenul d-tă; am sosit la timp pentru a vă scăpa de o moarte sigură.

— Gardianul comorii! tună Trompet. Ah! sceleratule! banditule! aĭ voit să ne otrăveştĭ? Îmĭ veĭ plăti scump farsa aceasta!

— Trompet! Trompet! se auzi o voce la spate.

— Domnule Hilarius?

— Amicul meŭ, unde sunt statuetele noastre? Nu le maĭ găsesc.

— Ah iarăşĭ blestematele acelea de statuete? Nu e de ajuns că din pricina lor am îndurat atâtea necazurĭ? Tot nu v'aţĭ săturat?

Şi cu toate acestea, Trompet se duse să caute statuetele.

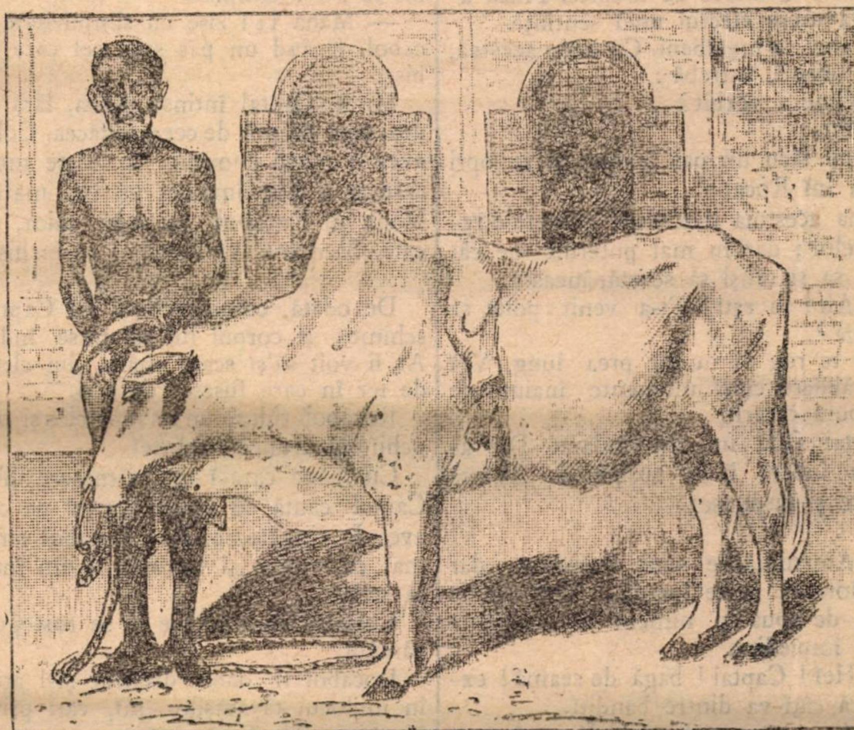
— Nu te duce într'acolo, îĭ strigă salvatorul săŭ.

Şi cu mâna îĭ arătă un nor albicios care plutea d'asupra pământuluĭ.

«Acolo e moartea!

— Asta-ĭ! răspunse Trompet, înălţând din umerĭ; aĭ încercat să ne otrăveştĭ, şi acum umbli să ne încânţĭ cu migdale amarĭ!

(Va urma)

Un picior in spate

UN PICIOR IN SPATE

E un boŭ din Singapur, care a venit în lume cu un picior complect atârnat de spate. Această particularitate extra ordinară nu l'a împiedecat să crească şi să se dezvolte în linişte, ca orĭ-care dintre semeniĭ săĭ.

Şi boul acesta este fericit. Pentru că dânsul nu maĭ are a se teme că într'o zi, maĭ curând saŭ maĭ târziŭ, va fi înjunghiat, pentru ca să servească carnea sa, la fabricarea unor delicioase rostbeefurĭ. El va trăi în linişte, gustând toată dulceaţa vieţeĭ şi va muri când îĭ va veni timpul.

In schimb însă, va trebui să se preumble prin iarmaroace şi să sufere privirile atâtor sute şi sute de curioşĭ. Dar la urma urmeĭ, ce-ĭ poate păsa luĭ de privirile oamenilor? Principalul este ca stăpânul săŭ să poată câştiga destuĭ banĭ pentru ca să-ĭ poată da o hrană bună. Şi atât.

Drac

DIN VIAȚA BANDIȚILOR

— Urmare —

— Pentru că, domnule căpitan, toate biletele acelea eraŭ perimate și nu maĭ valorează astă-zĭ de cât cel mult vre-o cincĭ solĭ.

— Banditule! Mizerabile! ĭĭ strigă Rocabol, ridicând mâna pentru a-l lovi.

«Ce-ar spune lumea când ar auzi că Rocabol este comandantul unor oamenĭ carĭ ar stârni mila și rîsul celor de pe urmă pungașĭ de buzunare? Caseta noastră a ajuns să fie deșartă și vețĭ muri cu toțiĭ de foame pe drumurĭ! Mĭ-e rușine să-mĭ maĭ perd vremea cu voĭ! Nu sunteţĭ bunĭ de nimica!

— Oh! căpitane! Șefule! murmurară două-zecĭ de vocĭ dezolate.

Atuncĭ, o voce se ridică puternică, acoperind murmurul general al bandiților.

— Soldațiĭ nu pot merge de cât acolo unde ĭĭ conduce căpitanul lor!

Se făcu o tăcere de moarte. Fraza aceasta avusese efectul uneĭ sentințe.

Rocabol se îngălbeni. Cu toate acestea, foarte liniștit, întrebă:

— Cine a vorbit?

— Eŭ.

Captal făcu un pas înainte și se opri în fața luĭ Rocabol.

Mâna acestuia dezmerda mânerele revolverelor; dar fu maĭ puternic de cât mânia sa și reuși să se stăpânească.

— Ah! tu eștĭ! Ți-a venit poftă să perorezĭ?

Dar te rog să nu fiĭ prea lung. Voĭ avea răbdare cincĭ momente înainte de a-țĭ zbura creeriĭ.

Captal făcu un pas îndărăt. Dar aproape îndată ĭĭ fu rușine de această mișcare și răspunse:

— Amenințările sunt frumoase, dar nu valorează mare lucru!... Voiŭ spune ce am de spus și nimenĭ nu va putea să mă împiedice.

— Heĭ! Captal! bagă de seamă! exclamară câțĭ-va dintre bandițĭ.

— Am spus că-l voiŭ lăsa să vorbească, zise Rocabol; voesc să mă ascultațĭ.

— Eĭ bine! strigă Captal cu voce tare, pentru a maĭ prinde curaj,—eŭ pretind că oameniĭ luĭ Rocabol nu fac nimic, pentru că șeful lor nu le dă nimica de făcut. Dacă e vorba numaĭ de micĭ furturĭ, de pungășiĭ de rând, atuncĭ la ce bun să maĭ fim organizațĭ în bandă? Fie-care poate lucra pe propria sa socoteală.

Se opri pentru a respira. Rocabol nu spunea nimica. Puțin cam mirat de această tăcere, Captal continuă:

— Un șef, un căpitan, are datoria să prepare afacerĭ marĭ!... Dânsul trebue să caute și să găsească!.. Aĭ spus că suntem leneșĭ; dar noĭ nu putem lucra din propria noastră inițiativă.

«Vă întreb pe toțĭ: oare n'avem noĭ bună-voință? Oare ne-am dat vre-o dată îndărăt, orĭ cât de grea și de primejdioasă ar fi fost interprinderea care ni se cerea?... N'am mers noĭ în tot-d'a-una la asalt cu voe bună, cu inima deschisă?...

«Dar astă-zĭ șeful nostru 'șĭ petrece timpul lucrând pentru alțiĭ!... Și se maĭ miră încă că suntem cu pungile deșerte? Eŭ unul sunt sătul!... Când l'am ales pe Rocabol de șef, am făcut-o pentru că ne făgăduia marea cu sarea, pentru că știa să ne înșire fraze frumoase! Și dacă camarazíĭ meĭ sunt niște oamenĭ de inimă, vor trimete la preumblare un șef care nu maĭ știe de cât să viseze și să urle! Asta am avut-o de spus, și asta am spus-o! Intâmplese orĭ-ce s'o întâmpla!

— Mâna ta! zise cu simplicitate Rocabol, făcând un pas spre cel care vorbise.

Mirat, Captal întinse mâna, fără să'șĭ dea bine seamă de ceea-ce făcea. Colosul avea o mână enormă, cu niște mușchĭ care ar fi înspăimântat un om maĭ slab. Mâna luĭ Rocabol era slabă, mică, delicată. Și mâna luĭ Rocabol se închise.

De odată, coloarea fețeĭ luĭ Captal se schimbă și corpul luĭ se trase îndărăt. Ar fi voit să'șĭ scape mâna din cleștele de fer în care fusese cuprinsă.

Rocabol rîdea, un rîs răutăcios și crud; ochiĭ săĭ aruncaŭ scânteĭ.

Cu mâna care-ĭ maĭ rămăsese liberă, Captal caută să apuce cuțitul pe care-l avea la cingătoare. Dar Rocabol strânse maĭ cu putere și adversarul săŭ începu să strige.

Colosul îngenunchie și se rostogoli la pământ.

Rocabol ĭĭ dădu drumul și-l aruncă în mijlocul tăvarășilor săĭ, carĭ priveaŭ în tăcere, înspăimântațĭ.

— Și-acum, zise dânsul, dacă voițĭ un alt șef.

— Nu! nu!

— Nu! Voim să rămâĭ d-ta șeful nostru, tot-d'a-una!

— Voițĭ?

— Da! Da!

Isprava luĭ Rocabol ĭĭ umpluse de uimire și în același timp ĭĭ îmblânzise.

Insușĭ Captal, cu mâna pe jumătate zdrobită, se tîri până la picioarele luĭ Rocabol și, rugător, ĭĭ zise:

— N'am știut ce fac... Iartă-mă! Tu eștĭ cel maĭ puternic!

— Destul! strigă Rocabol cu brutalitate, și-acum ascultațĭ-mă cu toțiĭ!... Voițĭ să vă îmbogățițĭ repede, dintr'o singură lovitură? Eĭ bine, m'am gândit eŭ și am rezolvat problema.

Dacă sunteţĭ oamenĭ de inimă, gata la orĭ-ce, oamenĭ de acțiune, oamenĭ fără scrupule: până peste treĭ zile vețĭ fi cu toțĭ bogațĭ.

Un murmur general de bucurie și de nerăbdare fu răspunsul.

— Va trebui să jucăm dintr'o singură dată cartea prezentuluĭ și a viitoruluĭ. De o parte stă bogăția, liniștea, fericirea; de cea-l'altă parte, torturile, spânzurătoarea. Voițĭ să înfruntațĭ primejdiile, voițĭ să trecețĭ pe lângă eșafod pentru a putea cucerĭ fericirea?

— Fără îndoială, răspunse o voce; destulă vreme ne-am tîrît în noroĭ fără nicĭ un folos. E destul de când ne perdem timpul cu afacerĭ de copiĭ! O viață avem; și maĭ bine de cât să continuăm ca până acuma, să murim!

— Așa este! întăriră cel-l'alțĭ.

— Fără îndoială, continuă Rocabol. Și orĭ ce ar voi să spue Captal, eŭ mi-am pus de multe-orĭ viața în primejdie pentru a scăpa viața voastră.

— Da, aĭ dreptate!

— Spune, tu, Flandrin! Ițĭ maĭ aminteștĭ de ziua când te-am scăpat din mâinele a zece soldațĭ, carĭ voiaŭ să te aresteze?

— Fără îndoială; n'am uitat! Și eŭ voiŭ fi robul tăŭ până la moarte.

— Tu, Gât-Strâmb, îțĭ maĭ aducĭ aminte de drumul nostru în spre Brest? Cine dintre voĭ toțĭ a avut curajul să se arunce în mijlocul unuĭ regiment întreg de jandarmĭ, pentru a scăpa viața unuĭ nenorocit călcat în picioare de călăiĭ aceia?

— Tu, stăpâne, tu!

— Tu, Ciungule, cine a ucis pe nobilul acela care era gata să-țĭ străpungă corpul cu sabia?

— Tu, șefule, tu!

— Pe cel-alt cine l'a scos din mijlocul foculuĭ, tocmaĭ când începuse să se prăjească ca un pește?

— Tu, stăpâne, mereŭ tu!

— Atuncĭ, vorbele d-luĭ Captal...

— Iartă-mă, stăpâne, eram beat!

— Hm! Explicația aceasta este ușoară.

Dar sper că lecția pe care ți-am dat-o este destul de serioasă pentru ca să nu maĭ repețĭ asemenea mofturĭ altă-dată. Eŭ din parte-mĭ, am uitat totul și-țĭ păstrez și ție un loc în afacerea pe care am pregătit-o.

— Asta este tot ce vreaŭ și eŭ.

— Tăcere!.. In afacerea pe care o pregătesc și care vă va îmbogăți pe toțĭ, am nevoe de câțĭ-va băețĭ solizĭ, inteligențĭ și bine făcuțĭ.

— Eŭ!.. eŭ!..

Spectacolul era în adevăr interesant. Până și ghebosul se repezise înainte, pretinzând că și dînsul era bine făcut!

— Eĭ! dar știțĭ că avețĭ haz! exclamă Rocabol. Doar nu vom fi cu toțiĭ inteligențĭ și bine făcuțĭ!.. Vom merge nu-

maĭ aceea pe care iĭ voiŭ alege eŭ; folosul îl vețĭ trage cu toțiĭ.

Și examinând cu atenție rîndurile banditților, alese patru dintre eĭ.

Voĭ patru vețĭ face afacerea; iar tu, Captal, veĭ avea comanda, veĭ fi instructorul lor. In modul acesta îțĭ voiŭ dovedi că nu sunt de loc răsbunător.

— Și ce va trebui să-ĭ învăț?

— Manierele lumeĭ elegante; ținuta conților și a marchizilor.

— Foarte bine. Așa voiŭ face!.. Numaĭ că va fi cam greŭ cu costumele pe carĭ le avem...

— Fiĭ liniștit; m'am îngrijit eŭ de toate.

— Și pe când expediția?

Rocabol rămase un moment pe gândurĭ.

— Vețĭ fi înștiințațĭ la vreme. Afacerea este pregătită cam peste vre-o treĭ zile. Mercurĭ, la ora un-spre-zece seara să fițĭ cu toțiĭ la birtul luĭ «Pantomină».

— In strada Masarin. Vom fi. Și dacă ne erțĭ întrebarea, stăpâne, s'ar putea să știm și noĭ unde vom merge?

— Este lucrul cel maĭ simplu, răspunse Rocabol. Vă invit pe toțĭ la un bal.

— Un bal!.. Lucrul pare a fi interesant. Și la cine?

— La Majestatea Sa, Regele Franțeĭ. Urmă un hohot de rîs general.

Dar Rocabol niciĭ nu clipi.

— Captal, zise dînsul cu voce înceată, aĭ voit să te revolțĭ; răŭ aĭ făcut și pedeapsa pe care aĭ primit-o a fost meritată. Acuma voesc să-mĭ spuĭ sincer: maĭ eștĭ saŭ nu dușmanul meŭ? Va fi pace între noĭ, saŭ războĭ?

— Pace, pace!.. răspunse celalt. Imĭ pare răŭ de ce-am făcut. Băusem prea mult, și băutura te face nebun. Dar maĭ este încă ceva.

— Ce lucru?

— Astă noapte am jucat și am perdut totul. Când n'are cineva nicĭ un ban.

— E gata să facă orĭ-ce, știŭ asta. Te ert din toată inima și cred că în viitor nu se vor maĭ întâmpla asemenea afacerĭ. Mâine vom avea de făcut două expedițiĭ. In amândouă eŭ voiŭ juca rolul principal. Dar trebue ca ordinele mele să fie executate cuvînt cu cuvînt.

— Foarte bine, căpitane; toțĭ avem toată încrederea în voĭ.

— Mâine dimineață, în zorĭ, vețĭ fi cu toțiĭ în piața Regală; toțĭ oameniĭ noștri vor fi îmbrăcațĭ în cerșetorĭ saŭ în artiștĭ.

— Vor fi.

— Apoĭ, câte-va ore maĭ târziŭ, va trebui să fim călărĭ, să avem câte-va trăsurĭ la dispoziția noastră. Captal, tu veĭ veni astă-seară să mă găseștĭ pe cheiul Gesvres; acolo îțĭ voiŭ da ultimele mele instrucțiĭ.

— Foarte bine, căpitane; voiŭ veni.

Rocabol redevenise șeful, stăpânul absolut

VI

Activitatea luĭ Rocabol

Dacă în epoca povestireĭ noastre se afla în mijlocul Parisuluĭ vre un loc tăcut și solitar, apoĭ locul acesta era fără îndoială, patrulaterul din centrul cartieruluĭ Marais, altă dată celebru prin celebrele duelurĭ ale luĭ Ludovic al XIII, și apoĭ prin aventurile marelor curtezane Marion de Lorme și Ninon de Denelos, care atrăgeaŭ acolo toată tinerimea veselă a epoceĭ. Cu un singur cuvânt voim să vorbim de piața Regală, pe atuncĭ ca și astăzĭ tăcută, solitară.

In ziua aceea, pe la orele zece dimineața, un om îmbrăcat în haine luxoase, după ultima modă, eșea cu mare băgare de seamă dintr'o casă de pe partea dreaptă, cu intenția evidentă de a străbate piața fără să fie văzut.

Piața era cu totul deșartă; omul nostru, care avusese probabil vre-o aventură galantă, sigur că nimenĭ nu-l văzuse, se strecură înainte, până în dreptul străzeĭ Parisuluĭ.

Acolo, un om necunoscut se apropie de dânsul și 'ĭ ațînu calea cu hotărâre.

Nobilul tresări.

— Nu te înspăimânta, îĭ zise cel-alt cu simplicitate. Te-am oprit în loc pentru că voesc să te ucid. Eŭ sunt Rocabol, banditul.

Nobilul voi să facă o săritură îndărăt, dar cel alt îĭ apucase brațul și îl strângea cu putere.

— Incetișor, dragul meŭ! Aĭ nevoe de toată liniștea, de toată nepăsarea d-tale! Ți-am spus cine sunt eŭ și cred că nu mă înșel spunându-țĭ că d-ta eștĭ marchizul d'Orières... Nu este așa?

— Ce țĭ pasă! Lasă-mă să trec înainte și nu-mĭ maĭ strânge așa brațul!

— Aĭ dreptate... nu te voiŭ maĭ strânge. Dar, pentru că țiŭ foarte mult să nu te mișțĭ din locul acesta, te rog să priveștĭ luciul acestor jucărĭ.

— Și 'ĭ trecu pe dinaintea ochilor două pistoale.

— Dacă veĭ încerca să facĭ cea maĭ mică mișcare înainte de a ți-o fi ordonat eŭ, te voiŭ ucide. Acuma voiŭ continua. Nu eștĭ d-ta acela care purtaĭ altă-dată numele de cavalerul de Courducy?

— Eŭ sunt, bolborosi marchizul.

Marchizul de Orières nu era laș; dar spunând adevărul, situația în care se afla nu era de loc plăcută.

— D-ta eștĭ cavalerul de Courducy, care acum două-zecĭ de anĭ, aĭ dat o mărturie falșă împotriva unuĭ om sărman care se numea Jak Lemer?

— Ce spuĭ d-ta? Despre cine îmĭ vorbeștĭ? Eŭ nu cunosc numele acesta.

— Mințĭ, domnul meŭ. Și pentru că aĭ comis infamia aceasta odinioară, te voiŭ ucide, după cum am avut onoarea să ți-o spun.

— Voeștĭ să mă asasinezĭ?

— Oh, nicĭ de cum; aceasta nu este metoda mea...

Și ducându-șĭ două degete la gură flueră îndelung.

Atuncĭ, pe neașteptate, ca din pământ, vre-o două-zecĭ de oamenĭ apărură, făcând cerc în jurul celor doĭ adversarĭ.

Rocabol își puse pistoalele la cingătoare.

Gentlemanul ridică capul cu mândrie.

— M'ațĭ atras într'o cursă!.. exclamă dînsul. Credețĭ că îmĭ va fi frică de voĭ?

Și își scoase sabia:

— Loc, canaliilor! Heĭ, voĭ de-acolo! Jasmin!.. Lafleur!..

— Oh, sunt și dînșiĭ aicĭ, răspunse Rocabol, și sunt gata să-țĭ facă serviciul pe care îl aștepțĭ de la dînșiĭ.

«Trăsura d-tale te așteaptă și veĭ fi condus îndată pînă acolo.

Marchizul privi în jurul luĭ. Era înconjurat din toate părțile.

— Foarte bine; ce voițĭ de la mine? zise dînsul, coborându-șĭ vocea. Voițĭ punga mea? Iată-o!.. Voițĭ bijuteriile mele?.. Luați-le, tâlharilor!..

Și cu dispreț își aruncă punga și bijuteriile.

Rocabol le respinse cu piciorul.

— Toate lucrurile la timpul lor, răspunse dînsul, trăgând sabia. Te voiŭ ucide, d-le marchiz, dar nu voesc să te asasinez.. Haide, domnul meŭ, în gardă!..

— Cum!.. Voeștĭ ca eŭ, un gentilom, să încrucișez sabia cu un bandit?

Rocabol se aplecă spre dînsul și, față în față, ochĭ în ochĭ, îĭ zise:

— D-le marchiz de Orières saŭ maĭ bine zis, d-le de Courducy, minciuna pe care aĭ spus-o atuncĭ a trimes la galere pe un om onest, pe Jak Lewer. Și vreaŭ să-țĭ spun un lucru: Jak Lewer era tatăl meŭ!

Marchizul se înfioră. Cu toate acestea nu-șĭ pierdu cumpătul și zise cu mândrie:

— Eŭ nu mă pot bate cu un vagabond.

Cu mâna stângă, Rocabol îl pălmui.

— In gardă!.. maĭ repetă dînsul strângând din dințĭ.

Atuncĭ marchizul nu maĭ raționă, nu'șĭ maĭ dădu seamă de ce face. Se puse în gardă și duelul începu.

Fostul cavaler de Courducy era tare în materie de scrimă și de vreme ce trebuia să treacă peste cadavrul adversaruluĭ săŭ, eĭ bine, avea s'o facă și pe asta!

Dar Rocabol încrucișe sabia cu abilitate și lupta deveni interesantă.

Fața fiuluĭ luĭ Jak Lewer era spăimântătoare. Oameniĭ săĭ urmăreaŭ lupta cu interes, cu toate că recunoscuseră de la primele mișcărĭ inferioritatea marchizuluĭ.

Rocabol, plin de cruzime, se juca cu sabia marchizuluĭ, descoperindu-șĭ în repețite rîndurĭ pieptul. Voia să-ĭ maĭ lase încă iluzia victorieĭ.

— Mizerabile, îĭ spunea dînsul în timpul acesta, cu o voce care răsuna ca un glas funebru, mizerabile, veĭ muri!..

«Gândește-te la toate infamiile, la toate nedreptățile pe carĭ le-aĭ săvârșit în viața ta; gândește-te la toțĭ aceia pe carĭ va-

nitatea ta prostească i-a insultat, la toţi aceia pe carĭ tirania ta i-a adus la desperare... Căcĭ acum veĭ muri!..

Marchizul devenise nebun de furie; de maĭ multe orĭ crezuse că atinge corpul adversaruluĭ său. Dar Rocabol para loviturile jucându-se.

Trebuiaŭ să sfârşească odată. Marchizul se repezi înainte, nebuneşte.

Rocabol îl sili să se maĭ retragă încă şi 'ĭ zise:

— D-le marchiz, d-ta aĭ fost lipsit de milă pentru Jak Lewer; eĭ bine, mie îmĭ va fi milă de d-ta... Şi sabia sa dispăru întreagă în corpul nenorocituluĭ gentilom.

— Patru!.. murmură Rocabol.

Continua socoteala tatăluĭ său.

Bandiţiĭ, încântaţĭ, îşĭ aclamaŭ şeful.

— Tăcere! zise Rocabol. Luaţĭ baniĭ şi bijuteriile acestuĭ om. E partea voastră... Transportaţĭ cadavrul în trăsură şi daţĭ drumul servitorilor.

Bandiţiĭ n'aşteptară să li se repete de două orĭ ordinul. Prada era destul de bogată.

— Heĭ, căpitane, zise Flandrin, iată am găsit un portofel şi nişte hârtiĭ. Poate că pe d-ta lucrurile acestea vor putea să te intereseze...

Rocabol luă portofelul şi 'l puse în buzunar.

Cadavrul fu aşezat în trăsură şi ceĭ doĭ lacheĭ plecară, veselĭ că scăpaseră numaĭ cu atâta.

— Şi-acum, zise Rocabol, băgându-şĭ sabia în teacă, duceţi-vă unde ştiţĭ şi să fiţĭ gata la semnalul meŭ.

Toţĭ se îndepărtară şi piaţa rămase deşartă.

VII

Ultimele evenimente

O oră după aceea, în unul dintre cele maĭ frumoase magazine de croitorie din strada Saint Antoine, la câţĭ-va paşĭ distanţă de faimosul magazin Reveillon, în care a început cu treĭ-zecĭ de anĭ maĭ târziŭ revoluţia din 1789, un călugăr, îmbrăcat cu toată rigoarea cerută de preceptele religioase, se înclină respectuos în faţa patronuluĭ, care se grăbi să-l servească.

— Cu ce vă pot îndatora, părinte?... Ştiţĭ că casa mea este cunoscută prin eleganţa şi trăinicia hainelor. Am onoarea de a fi furnizorul celor maĭ nobilĭ seniorĭ.

Călugărul opri elocvenţa negustoruluĭ, cu un gest de bine-cuvântare.

— Domnule, întrebă dânsul, este adevărat că d-ta eştĭ Cardeman?

— Da, domnule, Cardeman, oamenĭ cinştiţĭ, negustorĭ din tată în fiŭ.

— Şi familia d-tale este originară din oraşul Loches, din vicomtatul cu acelaş nume?

— Poate că am onoarea să fiŭ cunoscut de d-voastră?

Bietul om uită că oraşul său natal era scris chiar pe firma magazieĭ.

— Te cunosc maĭ bine de cât cum îţĭ închipui d-ta; şi te asigur că am a-ţĭ spune unele lucrurĭ de cel maĭ mare interes.

Şi aplecându-se spre dânsul, adăugă cu voce înceată:

— Este vorba despre o moştenire.

— O... moştenire, aĭ spus? Fiĭ bun, părinte, şi ia loc. Poate că doreştĭ să beĭ ceva?

— Eştĭ prea bun... Prescripţiile casteĭ mele mă opreşte de la băutură. Binevoeste te rog şi ascultă-mă cu atenţie... Eŭ cred că ar fi maĭ bine ca comisul d-tale să nu ne audă convorbirea.

— Aĭ dreptate, părinte. Oameniĭ aceştia sunt indiscreţĭ şi flecarĭ Firmiu, strigă dânsul, du-te de du d-luĭ marchiz d'Unel haina pe care a comandat-o alaltă-erĭ.

— Haina de satin roz? întrebă comisul.

— Da.

— De satin roz! repetă călugărul, făcându-şĭ cruce. Oare există creştinĭ care să poarte asemenea haine?

— Ah! părinte, oameniĭ de azĭ! Iţĭ pot spune în secret că haina aceasta îmĭ este comandată pentru balul care se va da peste două zile la Versailles. In magazinul de jos am gata maĭ mult de două-zecĭ costume, de cel maĭ mare lux. Am făcut nişte afacerĭ excelente.

— Ah! costumele acelea sunt în catul de jos! exclamă călugărul; ridicând vocea.

Apoĭ, adaugă:

— Te rog să-mĭ erţĭ supărarea. Dar ordinul meŭ este aşa de sever!

— Te înţeleg. Fie-care cu ceia ce 'ĭ-a fost scris. Aşa dar, părinte, îmĭ vorbeaĭ despre o moştenire.

— Da, da. Dar te rog să fiĭ cât se poate de atent. E vorba despre o afacere de câte-va sute de miĭ de leĭ.

— Sute de miĭ de leĭ! aĭ zis. Atuncĭ vorbeşte!

— D-ta trebue să ştiĭ, fiul meŭ, că oraşul Loches este de origină celtică, şi că între zidurile sale aŭ poposit altă-dată hoardele sălbatice ale luĭ Vercingetorix.

— Da? Nu ştiam.

— Cum? Nu mă crezĭ.

— Ba da... ba da...

— Abia în secolul al XVI-lea cetatea Loches a căpătat titlul de vicomtat.

— Se poate. Dar mi se pare că aud un sgomot venind de jos.

— O comoară de treĭ sute de miĭ de francĭ, în aur, cu treĭ florĭ de crin.

— O comoară!.. Monede de aur cu florĭ de crin!..

— A fost ascunsă acolo de nişte nobilĭ catolicĭ, când infamul Coligny a adus la Loches bandele protestante.

Incă o dată Cardeman ridică capul, părând că ascultă un zgomot suspect care ajungea pînă la dînsul.

— Comoara a fost aşezată tocmaĭ în casa strămoşuluĭ d-tale Niculae Cardeman, în fundul uneĭ subterane, la o adâncime de 16 picioare. Astă-zĭ numaĭ noĭ singurĭ, servitoriĭ credincioşĭ aĭ domnuluĭ, cunoaştem secretul acesta. Superiorul bisericeĭ, ştiindu-te un drept credincios, m'a trimes să-ţĭ descoper şi d-tale secretul.

Şi-atuncĭ baniĭ aceia vor fi aĭ meĭ?..

— Afară de darul pe care veĭ binevoi să'l facĭ bisericeĭ noastre... care va fi lăsat cu totul la voia d-tale.

— Ah, poţĭ fi sigur că eŭ voiŭ şti să recunosc... Drace! dar ce zgomot!.. S'ar zice că vine de sub pământ saŭ poate de pe acoperiş!..

(Va urma)

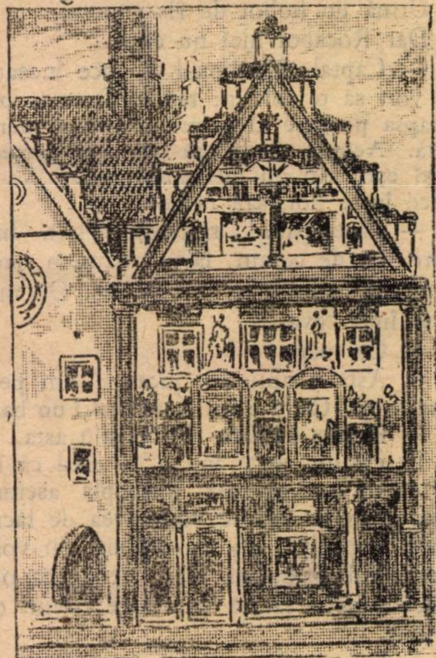
CURIOSITĂŢI ARCHITECTONICE

Palatul de justiţie din Ulm

Un prieten care a făcut o călătorie prin Germania, studiind archeologia, ne trimete maĭ multe fotografiĭ interesante.

Ilustraţia noastră de astă-zĭ reprezintă palatul de justiţie din Ulm, care este interesant şi prin architectura sa. Toate faţadele acestuĭ monument sunt pictate.

E o construcţie care datează de pe la începutul seculuĭ al XV-lea. Posedă şi

un ceasornic renumit, care n'a maĭ fost nicĭ odată schimbat de la inaugurarea monumentuluĭ, făcută de Wilhelm de Wurtemburg.

O pictură din partea de sus reprezintă tocmaĭ scena inaugurăriĭ acestuĭ palat de justiţie. Regele Wilhelm are la dreapta sa pe primarul Vagnar şi la stânga pe architectul Holch.

Locuitoriĭ din Ulm sunt foarte mândri de acest palat; şi cu drept cuvînt, pentru că este în adevăr o curiozitate.

Sapiens.

Către cititori

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călĕtoriĭ saŭ vînătorĭ, în țară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate redacțiuneĭ «Ziaruluĭ Călĕtoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureștĭ.

Reclama este sufletul comerciuluĭ

Anul IX. — No. 546. **10 Bani în toată țara** **Miercuri 24 Octombrie 1907**

ZIARUL CĂLĂTORILOR

SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5. — pe an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « «

Redacția și Administrația :
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORILOR
apare o dată pe săptămână
— MARTEA —

FRUMOASA SINAYA. — (Vezi pag. 2232).

FRUMOASA SINAYA

In ţara celor o mie de rîurĭ şi de cascade, spre izvoarele luĭ Maroni, satul Oyamake îşĭ oglindeşte cele treĭ-zecĭ şi şease de colibe ale sale în apele limpezĭ ale luĭ Itani. Drept cadru pădurea virgină şi drept orizont dealurile împădurite ale lanţuluĭ Tumuc-Humac.

Intr'o dimineaţă Sinaya, fata şefuluĭ, plângea într'un colţ, la spatele colibeĭ sale. Copila avea cincĭ-spre-zece anĭ. Tatăl săŭ, Acatotpen, îĭ spusese că peste o săptămână va avea loc căsătoria eĭ cu Matevo, vestitul vrăjitor şi copila plângea în tăcere, ştergându-şĭ lacrămile cu părul eĭ negru.

Se gândea la Carina, fiul luĭ Asupi şi strănepotul mareluĭ Tumuc-Humac, acela care a condus războinicii oyampi în lupta contra cuceritorilor din Peru.

Sinaya era podoaba satuluĭ săŭ. Frumuseţea eĭ perfectă, vocea eĭ dulce şi pătrunzătoare, farmecul ales care se desfăşura din surîsul eĭ şi din sprîncenele-ĭ marĭ, catifelate, făceaŭ dintr'însa o regină demnă.

Işĭ şterse lacrămile şi, rezemnată, îşĭ luă urciorul şi porni după apă, ca toate tovarăşile sale.

Spera. In loc să se ducă spre isvorul la care se duceaŭ toate cele l'alte, porni spre un drum ascuns spre pădure, unde în ora aceea a dimineţeĭ rătăceaŭ încă sufletele virginelor moarte. Merse fără teamă pînă la un izvor limpede, care murmura acolo între stâncele sfinte.

In templul acela solitar, unde nimenĭ nu îndrăznea să se aventureze, avea să poată fi singură cu durerea sa. Se aşeză pe o piatră şi oglindindu-şĭ faţa în apa limpede, ramase visătoare.

In locul acela Carina, cel maĭ frumos şi cel maĭ curagios dintre toţĭ oamenii tribuluĭ, îĭ spusese că dînsa este cea maĭ frumoasă dintre toate.

Tot acolo şi dînsa, plină de turburare, îĭ spusese că părinţiĭ săĭ o făgăduise ra vrăjitoruluĭ Matevo şi că n'aveaŭ să-şĭ maĭ poată retrage cuvîntul.

Dar Carina surîse. Dînsul nu se temea de vrăjitor. Iĭ întinse o amuletă în formă de inimă, care conţinea câte-va picăturĭ din sîngele luĭ.

Când veĭ avea nevoe de mine, n'aĭ de cât să împungĭ cu o săgeată inima aceasta şi orĭ unde voiŭ fi, voiŭ veni aicĭ lângă tine, la isvor.

* * *

De vre-o opt zile circulaŭ în toate părţile invitărĭ pentru căsătoria luĭ Matevo cu frumoasa fată a şefuluĭ Acatotpen.

După obiceiul triburilor, orĭ-ce pretendent trebue să'şĭ cucerească logodnica prin luptă.

Fata, ajutată de tovarăşile sale armate cu bastoane, trebue să se apere contra logodniculuĭ, şi de multe orĭ s'a întâmplat ca acesta să fie silit a renunţa la aceea pe care o iubeşte.

Fata poate să'ĭ maĭ scape şi fugind în pădure. Se întâmplă de asemenea une-orĭ ca pretendentul, bătşit bine, să-şĭ prindă logodnica şi s'o aducă prizonieră, în mijlocul aplauselor gdnerale.

Atuncĭ tatăl feteĭ îĭ aduce un arc şi treĭ săgeţĭ. Noua căsătorită oferă arcul, împreună cu săgeţile, soţuluĭ, voind a'ĭ spune că se încrede în el.

A doua zi trebuia să aibă loc nunta. Sinaya era fericită. Carina venise la izvor şi urziseră împreună un mic complot, care trebuia să se sfârşească prin înfrângerea luĭ Matevo.

Carina se declară şi dînsul pretendent şi'şĭ trimese oamenii săĭ cu darurile obişnuite.

Adoua zi, venind Matevo, fu alungat cu loviturĭ de bastoane de toate fetele tribuluĭ. Carina se duse în pădure, unde frumoasa Sinaya îl aştepta în locul convenit.

Matevo, a căruia ştiinţă fusese acum pentru întâia oară umilită, îşĭ ascunse ciuda şi păru că împărtăşeşte bucuria generată.

In fundul inimeĭ sale însă purta o ură adâncă fericituluĭ săŭ adversar.

* * *

Trecură lunĭ. Nimenĭ nu maĭ vorbi despre Matevo. Carina trăia fericit cu soţia sa.

Plantaţiile sale eraŭ înfloritoare şi comerţul săŭ prosper.

Intr'o zi, pe când plecase la vânat, întârzie maĭ mult de cât orĭ când. Luntrea sa fu găsită a doua zi deşartă. Carina nu era nicăerĭ. Vrăjitoriĭ fură consultaţĭ şi se răspândi vestea că frumosul Carina fusese fermecat de Zîna Apelor şi atras la dînsa.*

Publicul se mulţumi cu această explicare; dar Sinaya, care era adânc îndurerată, jură ca avea să se răzbune.

După ce trecură cele zece lunĭ obligatoriĭ de doliŭ, tînăra femee se întoarse la tatăl eĭ. Atuncĭ Matevo se prezentă din noŭ şi-ĭ vorbi despre dragostea luĭ puternică şi despre bogăţiile pe carĭ le poseda. Sinaya primi cadourĭ de la dînsul şi-ĭ impuse o aşteptare foarte lungă.

Intr'o zi îĭ spuse că se va căsători cu dînsul, dacă va fi destul de puternic pentru a-ĭ dovedi că Carina este în adevăr mort.

Ea reuşi să-şĭ ascundă dispreţul şi se făcu bună şi dulce cu vrăjitorul.

După multă îndoială, într'o zi când era singur cu dînsa, Matevo îĭ mărturisi că, nebun de patimă, îĭ asasinase soţul.

Voind să afle totul, ea se indignă şi'l luă în rîs :

— Cum, tu, Matevo vrăjitorul, omul umbreĭ şi al trădăreĭ, aĭ îndrăznit să staĭ în faţa luĭ Carina şi să ridicĭ mâna asupra luĭ ?.. Minţĭ !.. Spuĭ toate acestea numaĭ ca să te lauzĭ.

Atuncĭ asasinul îĭ povesti crima cu de-amănuntul.

Dar Sinaya îĭ zise din noŭ :

— Minţĭ !.. Şi nu te voiŭ crede pînă când nu-mĭ veĭ aduce dovada celor pe carĭ le afirmĭ.

— Foarte bine; dacă vreĭ tu, voiŭ face şi această dovadă.

* * *

Miezul nopţeĭ. Ora sumbră, în care spiritele rele umplu de zgomot pădurile virgine. Trigonocefaliĭ şueră în tremolo. Maimuţele de noapte caută fructe de palmierĭ. Jaguarul pleacă la vânătoare mugind.

De odată, d'asupra tuturor acestor zgomote, se ridică un cântec ascuţit, un cântec de moarte, un fel de evocare a spiritelor rele.

Ceĭ din sat auziră acest cântec sălbatic şi se înfiorară, cugetând la Matevo care trebuia să aibă vre-o convorbire cu umbrele.

Ce eveniment tragic avea să se abată din noŭ asupra satuluĭ?

In zorĭ, lângă coliba frumoaseĭ Sinaya, fu găsit cadavrul descompus el luĭ Carina.

Matevo povesti că în urma unor vrăjĭ ale sale, zîna rîuluĭ fusese silită să înapoeze corpul luĭ Carina.

In faţa acesteĭ scene groaznice, văduva începu să strige desperată. Se gândi să denunţe pe asasin; dar ce putea să facă oare ea sigură, fără nicĭ o dovadă hotărîtoare?

* * *

Matevo triumfa. Căsătoria sa cu Sinaya fu celecrată cu mare pompă. Toţĭ şefiĭ fură de faţă pentru a face onoare vrăjitoruluĭ, de care se temeaŭ.

In momentul fixat de obiceiurile tradiţionale, Sinaya, cu capul boit peste tot în roşu şi albastru, prezentă luĭ Matevo paharul cu cachiri. Maĭ întâiŭ turnă la pământ câte-va picăturĭ în onoarea zeilor şi bău şi dînsa jumătate. Vrajitorul bău restul.

După aceea tînăra femee ceru să se facă tăcere şi în faţa mulţimeĭ adunată, vorbi ast-fel:

— Matevo, peste puţin veĭ muri. O-trava pe care am preparat-o pentru tine, este maĭ sigură de cât orĭ ce vrajă. De acum înainte nu veĭ maĭ asasina din umbră pe vitejiĭ pe carĭ nu îndrăzneştĭ să-ĭ priveştĭ în faţă. De acum înainte nu veĭ maĭ otrăvi pe nimenĭ.

«Carina, pe care l'aĭ asasinat, ascunzându-te ca o reptilă în pădure. Carina, al căruĭ spirit te priveşte de dindărătul nourilor, surîde răzbunăreĭ mele. Dînsul ne aşteaptă pe amândouĭ în teritoriul de vânat şi pescuit, unde domneşte marele spirit. Sunt fericită murind pentru dînsul!.. Dar tu, asasin nelegiuit, câine turbat, cum veĭ putea tu să scapĭ de mânia luĭ nerăbdătoare»?

Efectul otrăveĭ fu fulgerător. In zadar încercă Matevo să se apere; căzu la pământ, cu braţele întinse, într'o ultimă zvârcolire.

Şi pe când Sinaya îĭ arunca blestemele eĭ înverşunate, vrăjitorul avu o ultimă convulsiune şi îşĭ dădu sufletul.

Curagioasa femee muri cu buzele întredeschise de un surîs dumnezeesc.

C. Arghir

PERIPEŢIILE
UNEI EXCURSUNI IN AFRICA DE SUD

O vânătoare de hipopotamĭ

După un ceas de mers printr'o pădure de smochinĭ situată pe malul stâng al fluviuluĭ Zambezi, la câte-va zecimĭ de kilometri de satul Bago, ne oprirăm la un luminiş ca să răsuflăm puţin.

Plecasem cu două zile înainte, pentru a face o excursiune, din satul Veino şi trebuia să ajungem la satul Bihhio, situat la vre-o 70 leghe de cel d'întâiŭ.

Fermierul Gass Pary, care mă însoţea, având nişte afacerĭ de regulat în Bago, îmĭ propuse să merg acolo.

Dar eŭ preferind maĭ bine umbra şi răcoarea luminişuluĭ de cât arşiţa dogoritoare a drumuluĭ, refuzaiŭ de a merge.

Cum fermierul nu putea lăsa afacerile, hotărî să plece fără mine, luând cu el pe unul din ceĭ douĭ negri carĭ ne însoţeaŭ în lunga noastră excursiune.

Rămăseiŭ decĭ numaĭ cu cel-l'alt negru anume Myo.

Fermierul şi tovarăşul săŭ de drum ne părăsiră, promiţându-ne ca cel mult după două ore să se reîntoarcă.

Mă trântiĭ la pământ pe iarba moale şi verde, în timp ce Myo căuta şi el un loc potrivit.

Urmăriĭ cu privirea pe ceĭ plecaţĭ pînă ce îĭ văzuiŭ dispărând după trestiĭ.

La dreapta şi la stânga se întindeaŭ pădurĭ întregĭ de trestiĭ, prin mijlocul cărora Zambezi, asemenea unuĭ şearpe uriaş, se strecura, formând nenumărate bălţĭ şi lacurĭ.

Imĭ încărcaiŭ carabina şi punând-o lângă mine, îmĭ pironiĭ privirea printre lungile frunze ale trestiilor, carĭ se aplecaŭ asupra mea caşi cum ar fi vrut să mă păzească de soare, de cerul senin şi albastru.

Zgomotul apeĭ şi al vântuluĭ mă legănaŭ într'o melodie dulce.

Trecuse mult timp de când stam aşa coprins de un fel de moleşeală şi în curând adormiĭ.

Urmărit

Pe când visam cine ştie ce lupte cu leiĭ saŭ ce munţĭ uriaşĭ, de odată o troznitură puternică mă făcu să tresar.

Mă sculaiŭ.

Trestiile se dădură la o parte şi un hipopotam de o mărime neobişnuită eşi din apa fluviuluĭ şi se îndreptă spre mine.

O sudoare rece mă coprinse şi cu toate că de felul meŭ sunt curagios, mă îngrozesc şi astă-zĭ când mă gândesc.

Monstrul, indiferent de groaza mea, înainta spre mine, ameninţându-mă cu enorma sa gură.

Imĭ pierduiŭ cumpătul şi fără a mă gândi la alt-ceva de cât la viaţa mea şi a negruluĭ, care sforăia alăturĭ inconştient, ridicaiŭ puşca la înălţimea umăruluĭ şi ne maĭ ochind, descărcaiŭ cele două gloanţe spre pachiderm, fără însă a'l nemeri.

La zgomotul armeĭ Myo se sculă şi el şi văzând monstrul, o rupse la fugă zăpăcit.

Bestia, întărâtată, începu să înainteze spre mine cu o repeziciune şi maĭ mare. Era la o distanţă de câţĭ va metri de mine şi câte-va clipe i-ar fi fost suficiente pentru a mă ajunge.

Văzând că nu maĭ am timp să încarc carabina din noŭ, o luaiŭ şi eŭ la fugă după urma negruluĭ.

Pachidarmul, care nu se aştepta la aşa ceva, rămase un moment pe gândurĭ şi apoĭ se luă după urma mea.

Mulţumită acesteĭ întârzierĭ putuiŭ să mă depărtez o distanţă de vre-o douăzecĭ metri de animal, care cu toate că mergea încet, câştiga mereŭ teren prin mărimea paşilor.

Fugeam cât mă ţineaŭ picioarele. Mă gândiĭ să'l atac îndată ce îmĭ voiŭ fi încărcat carabina, însă soarta fusese fatală cu mine: eram dezarmat.

Cartuşiera mea era în sacul unde aveam alimente, la luminiş, care acum era departe de noĭ.

Totul era pierdut.

Ostenisem şi simţeam că nu o să maĭ pot rezista mult timp; de alt-fel duşmanul meŭ era la câţĭ-va paşĭ de mine.

Hotărîiŭ să sfârşesc odată.

Mă opriĭ, apucaiŭ carabina de ţeavă şi loviĭ cu patul cât putuiŭ maĭ tare monstrul care se repezise spre mine.

Această lovitură, care ar fi doborât un boŭ, fu o jucărie pentru puternicul meŭ urmăritor şi nu făcu alt-ceva de cât de a'ĭ mări furia.

Văzând că orĭ-ce încercare era zadarnică, o luaiŭ din noŭ la fugă.

Hipopotamul se luă după mine.

Imĭ îndoiĭ forţele şi începuiŭ să fug cu maĭ multă vigoare, îndreptându-mă spre pădurea de smochinĭ, care rămăsese spre dreapta. Fluviul făcea în această parte o mulţime de bălţĭ şi mocirle, din care cauză drumul era foarte greŭ.

In siguranţă

De odată o troznitură puternică mă făcu să întorc capul şi scoseiŭ un strigăt de bucurie.

Pachidermul greşise un pas şi alunecase din cauza noroiuluĭ.

Profitaiŭ de aceasta şi câştigând puţin teren, avuiŭ timpul de a ajunge la o pădure şi de a mă urca în cel maĭ apropiat dintre arborĭ.

Hipopotamul se sculă şi începu iar să fugă.

Ajunse însă prea târziŭ la pomul în care mă urcasem.

Aruncĭ o privire furioasă în sus şi un muget tunător mă făcu să mă îngrozesc.

Mă gândeam că ce-ar fi fost de mine dacă m'aşĭ fi aflat jos în acel moment. Cu ce aşĭ fi lovit invulnerabilul luĭ corp?

Mă gândeam de asemenea şi la sărmanul Myo, care mă lăsase singur în acele momente grele, când moartea ne pândea pe amândouĭ...

Salvat!

Un zgomot de lopeţĭ care venea din susul fluviuluĭ mă făcu să mă uit într'acolo.

La câţĭ-va km. o barcă mică, în care nu puteam vedea ce era, înainta cu repeziciune în josul apeĭ, spre mine.

Aşteptam plin de speranţă.

Când barca se maĭ apropie, văzuiŭ, spre cea maĭ mare bucurie a mea, că în barcă eraŭ ceĭ douĭ tovarăşĭ aĭ meĭ: fermierul şi negrul săŭ.

Barca acostă în dreptul luminişuluĭ. Amiciĭ meĭ mă credeaŭ acolo. Incepuiŭ să strig cât puteam maĭ tare pentru a mă auzi; când de odată Myo eşi dintr'un stufiş de trestie şi apropiindu-se de eĭ, începu să le vorbească.

De sigur le povestea cele întâmplate.

Imĭ continuaiŭ strigătele cu maĭ multă putere.

In fine înţeleseiŭ că am fost auzit, că o detunătură de puşcă îmĭ răspunse şi îĭ văzuiŭ pe toţĭ treĭ venind spre pădure.

Din cauza strigătelor mele şi a descărcătureĭ de puşcă, hipopotamul începu să se neliniştească.

Cum văzu pe tovarăşiĭ meĭ, carĭ se apropiaseră, se repezi înaintea lor; însă o ploae de gloanţe se abătu în gura luĭ deschisă, gata de a ataca.

Animalul scoase un muget înfricoşetor şi se repezi din noŭ.

In acest timp eŭ săriĭ jos.

O altă salvă de gloanţe îl primi.

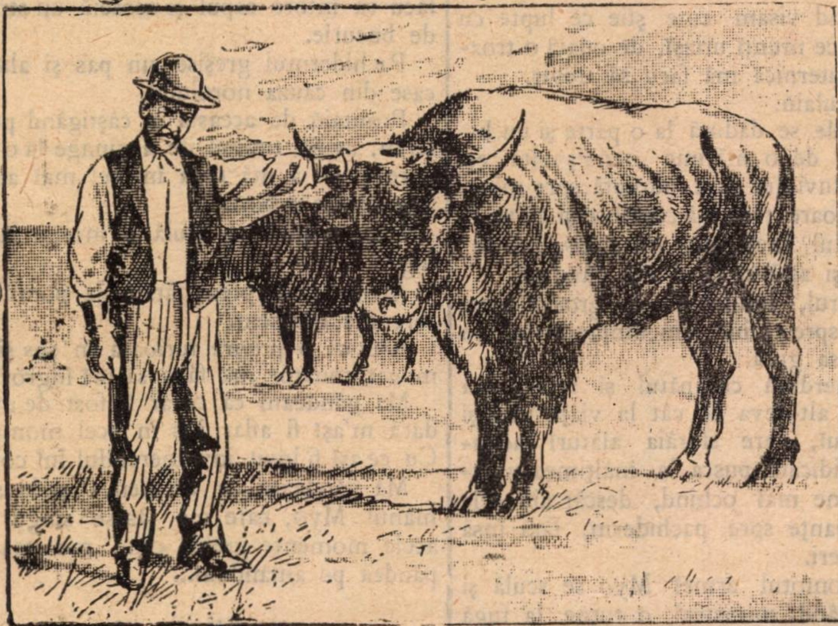
Duşmanul meŭ, care primise în gură

o mulţime de rănĭ mortale, scoase un ultim muget de durere şi căzu la pământ într'un lac de sânge.

După o scurtă convorbire, în care le povestiĭ şi 'mĭ povestiră toate, hotărîrăm ca, urcându-ne cu toţiĭ în barca pe care fermierul o luase de la amicul pe care îl vizitase, să mergem în satul Bago, unde fusese amicul meŭ cu o zi mai nainte. Din sat să luăm câţĭ-va oamenĭ carĭ să ne ajute la transportarea cadavruluĭ teribiluluĭ meŭ duşman.

De aceea lăsarăm loculuĭ hipopotamul mort şi ne urcarăm în barcă. Ceĭ douĭ negri începură să vâslească şi barca pornind în susul fluviuluĭ, începu să despice apele luĭ spumegoase.

I. N.

Boiĭ sălbatecĭ din Far-West

Boiĭ sălbatecĭ din Far-West

Am vorbit de maĭ multe orĭ în ziarul nostru despre bizonĭ, interesanta specie lăsată pradă lăcomieĭ vânătorilor de blănĭ, de indiferenţa guvernuluĭ american.

Dar chestiunea aceasta nu este încă terminată.

Inspăimântaţĭ de dispariţia aproape complectă a imenselor trupe de bufalos, care acum ar putea forma pentru Far-West un adevărat izvor de bogăţie, Americaniĭ încearcă acum să salveze cele de pe urmă rămăşiţe ale specieĭ.

Nişte capitaliştĭ bogaţĭ aŭ cheltuit sume enorme pentru capturarea celor de pe urmă bizonĭ, în scopul de a-ĭ scăpa de urmărirea indienilor şi a aventurierilor. Nişte imense parcurĭ aŭ fost construite pentru bizoniĭ prinşĭ.

Guvernul a urmat exemplul acesta, cumpărând maĭ multe bande, pe care le-a reunit în faimosul Yelowstone Park, de la picioarele munţilor Stâncoşĭ.

In timpul din urmă, câţĭ-va crescătorĭ aŭ încercat încrucişărĭ cu rasele de boi domesticĭ.

Fericitele manifestărĭ ale acestuĭ sistem s'aŭ arătat îndată. Din 800 de capete, câţĭ eraŭ în 1895, numărul bisonilor s'a ridicat progresiv până la două miĭ, fără să se maĭ pue la socoteală o mică trupă, care, după spusa aventurierilor, s'ar fi refugiat în nordul Canadeĭ.

Rezultatele acestea se datoresc maĭ mult iniţiativeĭ private de cât intervenţieĭ guvernuluĭ federal.

In privinţa încrucişărilor, după ce s'a încercat maĭ întâĭ rasa boilor din Texas, care a dat rezultate nenorocite, pentru că maĭ toţĭ viţeiĭ mureaŭ şi ceĭ carĭ trăiaŭ aveaŭ o blană foarte proastă; după ce s'aŭ maĭ încercat şi alte speciĭ, s'a observat în sfârşit că metisul obţinut cu rasa irlandeză Galaway dădea rezultate excelente, atât din punctul de vedere al vitalităţeĭ cât şi din acel al blăniĭ.

O nouă industrie luase naştere. Astă-zĭ sunt în Statele-Unite cincĭ saŭ şease ferme, în care se lucrează cu activitate la încrucişarea specieĭ Galaway cu specia buffalo.

Naturaliştiĭ americanĭ aŭ crezut că se cuvine să dea o denumire particulară acesteĭ nouă speciĭ; aŭ botezat o cu numele de «Cattloes», termen obţinut din prima silabă, a cuvântuluĭ cattle (turmă) şi ultima silabă a cuvântuluĭ buffalo.

Viitorul acesteĭ industriĭ? Până acum a este greŭ să ne pronunţăm.

Se afirmă totuşĭ, că noua specie rezistă maĭ bine de cât boul rigurosităţeĭ climatuluĭ, şi se mulţămeşte cu o hrană mult maĭ proastă de cât cea reclamată de bisonĭ.

Se crede de asemenea că blana acestuĭ metis, după o lungă muncă de selecţie, va putea să egaleze în frumuseţă frumoasa blană a bisonuluĭ, care astă-zĭ nu se maĭ găseşte de loc, şi acum vre-o două-zecĭ de anĭ se cântărea cu aur.

Prin urmare spre a ne putea pronunţa într'un mod hotărâtor, trebue să aşteptăm ca specia cattloes să fi devenit maĭ numeroasă. Până acum nu există de cât numaĭ vre-o câte-va sute de indivizĭ.

Orĭ cum, trebue să admirăm voinţa americanilor, carĭ în dorul lor de câştig, nu se sperie de nicĭ una din piedecele pe care le aruncă în cale natura, şi merg cu perseverenţă înainte, spre ajungerea ţinteĭ urmărite.

Bufalo

ATACAŢĬ DE PISICĬ SĂLBATICE

Compania Hudson Bay, de maĭ multe orĭ seculară, îşĭ întinde operaţiile sale comerciale de la Atlantic la Pacific şi de la hotarul Statelor-Unite până în ţările arctice. Ea are agenţĭ în toate părţile acestea construind fortuĭ, carĭ servesc de deposite de mărfurĭ şi tot odată şi de adăpost funcţionarilor trimişĭ în inspecţiĭ. In timpul din urmă, douĭ funcţionarĭ Iohnson şi Skinner fuseseră însărcinaţĭ să inspecteze staţiunile din Alasca.

Era pe la sfârşitul luĭ Martie. Sania trasă de 6 câinĭ, aluneca ca o săgeată pe zăpada încă tare. Călătoriĭ voiaŭ să ajungă la fortul Lomarche maĭ înainte de a se înopta de tot şi îşĭ siliaŭ câiniĭ căcĭ maĭ aveaŭ vr'o 20 km. de făcut. Se lăsase ger şi aerul era atât de curat în cât cele maĭ micĭ sgomote se auzeaŭ foarte bine. Sania trecu de pantele de la Vapichan şi aluneca acum pe ghiaţa râuluĭ Vioska. Iohnson tocmaĭ spunea că aŭ avut norocul să nu se întâlnească cu lupiĭ, când Skinner ascultând puţin zise speriat:

— Iohnson, suntem pierduţĭ! Ia ascultă!

Cu toate că privirile celor douĭ agenţĭ nu descoperiră nimic, totuşĭ lătrăturile câinilor şi agitaţia lor arăta că pericolul este mare. Abia după o jumătate oră de drum în galop văzură călătoriĭ că instinctul câinilor lor nu se înşelase. In urma lor, la maĭ mulţĭ chilometri, o gloată încă nedistinctă acoperea suprafaţa fluviuluĭ urmărindu-ĭ cu o iuţeală nemaĭ pomenită.

«Lupiĭ»! se gândiră eĭ şi puseră mâna pe carabine.

Distanța între urmăriți și urmăritori se micșora văzând cu ochii. Ghiața râului nu mai ajungea cetei de fiare; ea acoperea și amândouă malurile. Iohnson se aplecă afară din sanie și zise:

— Nu sunt lupi! Sunt... pisici!

— Pisici?! răspunse Skinner mirat. Ei nu mai auziseră de cete de pisici sălbatice, cari să urmărească pe oameni ca lupii.

Ceata ajunse la o bătae de pușcă. Se putea distinge foarte ușor ochii rotunzi și dinții ascuțiți ai animalelor. Iohnson și aduse atunci aminte de o poveste auzită de la un bătrân agent și pe care el o luase drept minciună. Spunea că niște călători fuseseră urmăriți de o ceată de mai multe sute de pisici și că abia scăpaseră cu fuga.

Pisicile acelea sunt urmașele unei perechi de pisici aduse acolo de un aventurier *) care văzând că animalele cu blană sunt gata să dispară, se gândise să le înlocuiască cu pisici. La început le hrănea el, dar mai târziu se duse să caute aur și își părăsi «turma», care de atunci trebui să'și caute singură hrana în acea pustie aproape vecinic înghețată.

Călătorii trebuiaŭ să se apere și pe când Skinner îndemna câinii la fugă, Iohnson descărcă carabinele în rândurile dese ale pisicilor. Căzură mai multe. Atunci vecinele lor se repeziră și le mâncară. Totuși ceata nu se opri. Funcționarii se hotărâră să'și vândă scump viața, când la o cotitură a drumului zăriră o casă de lemn părăsită și se îndreptară spre ea pentru ca de înăuntru să se apere mai cu folos.

Pisicele nu eraŭ de cât la vr'o 50 de metri de ei, când săriră din sanie lăsându-și câinii la voia întâmplării și fugiră spre clădire. Câinii se apărară dând timp stăpânilor lor să se baricadeze în casă, dar rezistența lor fu scurtă; înconjurate de toate părțile, bietele animale fură mâncate de vii. Pisicile se băteaŭ apoi pe câte o fâșie de carne.

După ce isprăviră, pisicile se apropiară încet de clădire și când se ascunse luna după un nor, funcționarii văzură cu groază că sunt înconjurați de un cerc de ochi strălucitori, cari se înmulțeaŭ mereŭ. Câte-va pisici încurajate de tăcere începură să dea ocol casei. Dacă descopereaŭ o mică gaură saŭ dacă vr'o scândură putredă se rupea sub ghiarele lor, atunci toată ceată ar fi dat asalt.

— Să aprindem un foc! strigă Iohnson, numai focul le poate opri să înainteze!

Lângă casă, la câți-va metri depărtare, era o grămadă de lemne rășinoase. Iohnson deschise puțin o fereastră și țipând, descărcă ultimele gloanțe în pisici. Profitând de panica ce se produsese, Skinner se furișă pe o ușă și dădu foc lemnelor. Intr'un minut grămada era înconjurată de flacări înalte. Iohnson se gândise bine: pisicile speriate se dădură înapoi, sburlindu-se și țintind ochii asupra focului. Dar această frică ținu puțin. Fu dat asediaților să asiste la un spectacol unic.

Legile eredității sunt până în ziua de astă-zi un mister de nepătruns. De sigur că nici una din acele pisici sălbatice nu văzuse focul vre-o dată, dar strămoșii lor s'aŭ răsfățat când-va în colțul unei vetre. Oare acel gust de foc al pisicilor domestice nu era și în sângele pisicilor sălbatice?

După ce prima frică trecu, pisicile se opriră din mișcarea lor de retragere pentru a privi curioase cum arde focul. Mișcarea flacărilor le dădu îndrăsneala să vească. Din depărtare, căldura le plăcu și apoi încet, încet se apropiară.

Indată se iscă o luptă, căci toate voiaŭ să fie în rândurile din față. Asediații vedeaŭ cum își rotunjeaŭ spatele într'un mod leneș, cum se întindeaŭ și cum dădeaŭ din cozile lor stufoase și pestrițe. In fine când focul se mai potoli, cele din față se culcară în cenușa caldă după cum făceaŭ și strămoșii lor. Atunci se auzi printre pocniturile flacărilor o sforăitură regulată și puternică. Ceata de pisici adormise!

Dar ori cât de curios fu spectacolul, era periculos să mai aștepte deșteptarea animalelor. Două ore mai târziŭ cei doui funcționari ajunseră sfârșiți de oboseală la fortul Lamarche.

Ploești. **Z. Bărbulescu**

*) Vignette.

Ultima expediție a unui aventurier

— Urmare —

— Duceți-vă și aduceți tot ce aŭ lăsat domnii aceștia acolo, zise don Ignatio poruncitor, întorcându-se spre oamenii săi.

Mexicanii plecară; dar nu găsiră de cât doar armele prietenilor noștri, și o simplă figurină.

— Iată tot ce am găsit, stăpâne; celelalte aŭ fost zdrobite în picioarele cailor.

Cei doui savanți se repeziră spre acea unică rămășiță a colecției lor.

— O fericire!.. Era tocmai celebrul Budha cu trei capete.

— Așa dar, întrebă Trompet, este adevărat că oamenii aceștia n'aŭ voit să ne asasineze?

— Da, răspunse Gerald; mulțumită lor, am scăpat de o moarte sigură.

— Da?.. Dar atunci, daca așa este, de ce nu sunt bolnavi și caii noștri?

— Pentru cuvîntul foarte simplu că animalele stând în picioare aŭ fost mai departe de stratul de gaz otrăvitor, pe când noi ne-am cufundat într'însul.

După aceea, tînărul se adresă lui don Ignatio, și strîngându-i mâinele îi zise:

— Mulțămesc, caballero; îți mulțumesc și pentru tovarășii mei și pentru mine.

Și acum, lasă-mă să-ți spun cine suntem noi.

Și-i povesti toate întâmplările pe care le cunosc cititorii noștri.

— Sărmanul meŭ copil! murmură don Ignatio, compătimitor, și când mă gândesc că eŭ te credeam șeful unei trupe de bandiți!

Am auzit adese ori vorbindu-se despre tatăl d-tale; e un om care a făcut mult răŭ trupelor noastre, dar toată lumea trebue să recunoască, într'însul un militar valoros și cinstit.

După o pausă de un moment, mexicanul continuă:

— Mi-i cu neputință să vă ofer ospitalitate în pavilionul care mi-a mai rămas după incendiŭ. In toate zilele trec soldați pe acolo, și daca ați fi descoperiți aceasta ar însemna moartea și pentru d-tră și pentru mine. Și apoi, cine știe cât timp va mai dura războiul acesta blestemat!

«Urmați sfatul meŭ: până la frontiera Statelor-Unite, nu mai sunt de cât vre-o cinci-zeci de leghe; treceți pe teritoriul american, și de acolo vă va fi ușor să înaintați până în acea parte a Mexicului, în care se află compatrioții d-tră.

«Astăzi veți fi oaspeții mei, dar mâne în zori, trebue să plecați la drum.

— Dar soldații cărora le-am trimes gloanțele noastre de argint? întrebă Trompet, mereŭ bănuitor. Ce vor face dînșii, văzându-ne?

— Soldații aceștia nu s'aŭ oprit de cât foarte puțină vreme la mine. După plecarea lor, omul meŭ de încredere mi-a povestit tot ce se întâmplase.

«Un singur amănunt uitase să vă dea: să nu vă opriți în valea aceasta.

După o oră de odihnă, amicii noștrii se reintoarseră la don Ignatio, și a doua zi, în zori, își luaŭ rămas bun de la dînsul.

— N'am ce zice, e un om foarte cum se cade, murmură Trompet; trebuie să lăsăm o amintire.

Și scoase din buzunar vre-o patru pietre cu reflecte metalice.

— Senor, zise dînsul, întinzându-le lui don Ignatio, "am cules petrele acestea la jumătate cale, între mina d-tale și mormintele din care domnii aceștia aŭ cules atâtea fleacuri. Sunt grele ca

plumbul, şi nu m'aş mira de loc dacă mi-ar spune cine-va că sunt de aur.

Don Ignatio luă pietrele şi le examină un moment cu atenţie.

— Mulţumesc, amigo, zise dînsul cu simplicitate.

După o ultimă strîngere de mână, după o ultimă urare de călătorie bună, amiciĭ noştriĭ se îndreptară spre frontiera Statelor-Unite.

CAP. II.

La frontiera americană.—Prizonieriĭ —O cunoştinţă veche. — Un indian cu ochiĭ albaştriĭ.—Războinicii negri. — Eliberarea.— Fuga.—Incurcătura doctoruluĭ.--Asasinatul.

Gerald şi tovarăşiĭ săĭ îşĭ continuară drumul, trecând neîncetat prin mijlocul detaşamentelor de « guerilleros » carĭ circulaŭ în toate părţile. Se vedea bine că teatrul lupteĭ nu era departe; de maĭ multe orĭ amiciĭ noştriĭ auziră tunurile bubuind în dreapta lor.

Francezii nu eraŭ departe; un mic înconjur pe teritoriul Statelor-Unite, şi Gerald avea să se afle lângă tatăl săŭ.

Inoptase; era o noapte neagră ca infernul. Toată ziua nu văzuseră în cale nicĭ un mexican, şi nu se puteaŭ teme că vor fi surprinşĭ.

După ce mâncară câte ceva în grabă, şi dădură drumul cailor într'un câmp de meĭ, amiciĭ noştriĭ se culcară; fie-care dintre eĭ adormi cu gândul că aventurile eraŭ sfârşite, şi că de acum înainte avea să se maĭ poată odihni puţin.

— Cine-ĭ? se auzi de o dată o voce sonoră, întrerupînd tăcecea nopţeĭ.

Gerald sări în picioare:

— Franceziĭ! strigă dînsul vesel.

Prieteniĭ săĭ îl înconjurară, cu puştile în mână.

— Bănuiam eŭ! se auzi din noŭ vocea străină.

Şi apropiindu-se de Gerald, îĭ ilumină faţa cu razele uneĭ lanterne oarbe.

— Sunteţĭ pe teritoriul american, adăugă dînsul ironic.

«Jos armele!

Tânărul căpitan răspunse cu mândrie:

— Noĭ nu suntem soldaţĭ, ci nişte simpli călătorĭ. Şi după câte ştiŭ eŭ, pe teritoriul Uniuneĭ toată lumea are voe să poarte arme; de aceia şi noĭ le vom păstra pe ale noastre.

Şi apoĭ cine eştĭ d-ta?

Drept orĭ-ce răspuns, necunoscutul şueră îndelung. Aproape îndată, apărură vre-o cincĭ-zecĭ de negri. Purtaŭ cu toţiĭ costumul închis al trupelor americane, şi fie-care dintre eĭ era înarmat cu câte o carabină americană.

— Arma la umăr! comandă şeful lor.

Era o ameninţare de masacrare.

Cu toate acestea, Gerald nu se lăsă intimidat.

— Te întreb din noŭ: Cine eştĭ d-ta?

— Sunt ofiţerul însărcinat cu paza frontiereĭ răspunse cel-alt; mâine, veţĭ putea vorbi cu şeful meŭ. Până atuncĭ, să declar prizonierĭ; şi dacă..

— Fie, răspunse Gerald; o noapte va trece repede.

Işĭ predară cu toţiĭ armele şi porniră înainte.

După o jumătate de oră de mers, ajunseră în campament, şi fură închişĭ într'un hambar.

— Un ofiţer va veni mâine să vă recunoască, li se spuse, şi fură lăsaţĭ singurĭ...

In adevăr, a doua zi, dimineaţa, un ofiţer apăru.

— D-tră faceţĭ parte din «contra-guerilla», zise dânsul, fără să maĭ întrebe. Sunteţĭ de curând angajaţĭ, şi n'aţĭ avut timpul să îmbrăcaţĭ uniformele. Veţĭ rămânea prizonierĭ până la sfârşitul răsboiuluĭ.

Gerald, care cunoştea bine limba engleză, răspunse cu mândrie:

— Daţi-mĭ voe, domnule; vă repet că noĭ nu suntem soldaţĭ. Suntem nişte simpli călătorĭ, întovărăşiţĭ de servitoriĭ noştri.

— Paşapoartele d-tă? întrebă cel-alt.

Gerald se întoarse spre Trompet.

— Paşaportul unchiuluĭ meŭ?

— Iată-l căpitane.

— Ah! ah! exclamă ofiţerul, izbucnind într'un hohot de râs. D-ta eştĭ căpitanul bandeĭ; singur te-aĭ trădat.

«Nu maĭ este nevoe să-mĭ arătaţĭ hârtiile acestea; veţĭ sta aicĭ până la sosirea comandantuluĭ, care va hotărĭ locul d-tră de închisoare.

Şi se îndreptă, fredonând o arie de operetă.

— Naiba să te ia! zise Gerald, întorcându-se spre Trompet.

Acesta se întoarse la rândul săŭ spre Chapardo.

— E vina ta; tu m'aĭ învăţat să-ĭ spun căpitan.

Fostul hangiŭ n'avu timpul să-ĭ răspundă, căcĭ ofiţerul se reîntoarse, întovărăşit de comandantul şef al trupeĭ.

Acesta avea braţul drept legat într'o eşarpă.

Abia se apropiase de prizonierĭ, şi începu să strige mânios:

— Bandiţilor! Acuma v'am prins! Acuma vă veţĭ căpăta pedeapsa!

Şi aruncă o privire repede de jur împrejur.

— Unde este femeia? şi adresându-se luĭ Gerald:

— Aventurier ordinar!... Unde este fraţiĭ tăĭ?

Amiciĭ noştri rămaseră ca trăzniţĭ. Aveaŭ în faţa lor pe ofiţerul care comandase trupele americane când cu masacrul de pe teritoriul Apaşilor.

— Domnule locotenent, zise comandantul, întorcându-se spre ofiţerul săŭ, oameniĭ aceştia aŭ spus adevărul. Nu sunt soldaţĭ; sunt nişte asasinĭ ordinarĭ. Mâine chiar, vor fi conduşĭ spre cartierul general; până atuncĭ, d-ta îmĭ răspunzĭ de dânşiĭ.

— Unde este mama ta? întrebă dânsul, adresându-se din noŭ luĭ Gerald. Răspunde, fiŭ de saltimbancă!

Tânărul făcu douĭ paşĭ înainte, ameninţător, şi oprindu-se în faţa ofiţeruluĭ, îĭ răspunse, cu vocea gâfâitoare de mânie...

— Eştĭ un netrebnic şi un laş! Numaĭ în faţa generaluluĭ d tale voĭ spune cine sunt, şi în ce împrejurărĭ am făcut cunoştinţă cu d-ta, pe teritoriul american. Sunt sigur că după ce şeful d tale va cunoaşte adevărul, ne va pune în libertate.

Şi atuncĭ veĭ avea să-ţĭ plăteştĭ scump obrăznicia; te voĭ ucide într'un duel. Voĭ fi fără milă cu d-ta, cum este cine-va cu un câine turbat.

Ofiţerul făcuse un pas îndărăt.

— Mizerabiliĭ aceştia să fie legaţĭ îndată! ordonă dânsul. Şi plecă furios. Ordinul comandantuluĭ fu executat fără întârziere. După aceia, douĭ oamenĭ fură lăsaţĭ de pază la uşa hambaruluĭ.

Ofiţerul, după ce examinase totul cu propriĭ săĭ ochĭ, plecă asigurat.

Sergentul însărcinat cu paza, găsi de cuvinţă să cerceteze puţin bagajele prizonierilor. Asta numaĭ pentru ca să-şĭ facă datoria. Din întâmplare găsi pe acolo câte-va sticle cu alcool.

Alcoolul este făcut pentru a fi băut, şi sergentul nostru bău, fără economie, ca din bunul altuia.

Această liberalitate însă, îl cam ameţi puţin, şi 'ĭ provocă un somn care nu era de loc la locul săŭ.

Unul dintre soldaţiĭ de sentinelă se apropie de dânsul şi-l pipăi. Văzându-l că doarme adânc, făcu semn camaraduluĭ săŭ, care pătrunse îndată în hambarul prizonierilor.

Merse drept spre indianul care comanda trupa Peilor-Roşiĭ.

— Din ce trib face parte fratele meŭ? întrebă dânsul, cu voce încetă, şi-ĭ arătă o figurină pe care o avea atârnată în jurul gâtuluĭ.

— Noĭ ascultăm de ordinele Vulturuluĭ Negru, răspunse indianul.

Şi adăugă:

— Fratele meŭ cu ochiĭ albaştri, face parte fără îndoială din marele trib al Scandilor?

— Fratele meŭ nu se înşeală, răspunse celalt. Americaniĭ ne-aŭ oprit de a maĭ pescui în rîŭ şi ne-aŭ spus: Să veghiaţĭ şi să faceţĭ prizonierĭ pe toţĭ oameniĭ albĭ care vor veni de cealaltă parte a mareluĭ lac. Dânşiĭ vin cu intenţia de a cuceri terenurile de vînătoare ale Indienilor.

— Americaniĭ sunt cu neruşinare. Dînşiĭ ne-aŭ furat jumătate din teritoriul nostru. Şi dacă n'ar fi fost oameniĭ albĭ pe care-ĭ vezĭ aicĭ, întreg tribul nostru ar fi fost măcelărit. Ofiţerul care are braţul legat pe piept, comanda trupele americane.

— Amiciĭ Apaşilor ştiŭ să înoate?

— Ochiu de jaguar! se auzi vocea sub-ofiţeruluĭ, de afară.

Indianul eşi din hambar şi se apropiă de Yarkeŭ.

— Prizonieriĭ sunt la locul lor? întrebă sergentul. Bietul om pierduse noţiunea exactă a timpuluĭ.

— Da, răspunse indianul; războiniciĭ meĭ îĭ păzesc bine.

— Trebue să veghiaţĭ cu atenţie; francezii aceştia...

Limba i se încurcă şi adormi din noŭ.

In timpul acesta, înăuntru, indianul pusese câte-va întrebărĭ tovarăşilor săĭ albĭ.

— Ştiţĭ să înotaţĭ?

Toţĭ ştiaŭ, afară de doctor.

— Şi să vă scufundaţĭ?

— Ca nişte castorĭ.

— Bine; cu domnul doctor mă voĭ însărcina eŭ.

Indianul Scandi se reîntoarse.

— Eĭ bine?

— Amiciĭ Apaşilor ştiŭ să înoate ca nişte peştĭ.

— Atuncĭ, astă seară chiar, vor fi liberĭ.

— Dar armele noastre? întrebă celalt.

— Când va înopta, răspunse omul Scandi, prizonieriĭ vor eşi, şi vor merge drept înainte, până voi da peste un rîŭ. Se vor arunca în apă şi vor merge în direcţia eĭ.

«Când vor ajunge acolo unde malurile sunt formate numaĭ din stâncĭ, nu vor maĭ fi pe teritoriul american.

«Atuncĭ, fratele meŭ va îngâna şueratul glonteluĭ, şi un om se va ivi, cu o luntre. Fratele meŭ îĭ va arăta acest cap de şarpe, şi-ĭ va spune că este trimes de ochiul de jaguar la Ursul Alb, care este şeful suprem al oamenilor Scandi.

«Ursul Alb este amicul Vulturuluĭ Negru. El va face totul pentru fraţiĭ meĭ».

Şi zicând acestea se îndepărtă.

— Da, murmură, doctorul, care-l privise cu cea maĭ mare atenţie; indianul acesta este un descendent al oamenilor de la nord. Părul săŭ blond, ochiĭ săĭ albaştri.

— Peste puţin, uşa se deschise din noŭ, şi douĭ negri apărură, aducând de ale mâncăreĭ.

— Iată dejunul vostru; până de seară nu veţĭ maĭ mânca nimica.

După mâncare, prizonieriĭ fură legaţĭ din noŭ. Aceiaşĭ operaţie fu repetată şi seara.

După ce înoptă; soldaţiĭ indienĭ fură schimbaţĭ cu războiniciĭ negriĭ.

Prizonieriĭ rămaseră în întunericul cel maĭ complect.

— Fără îndoială că mâine vom fi conduşĭ spre cartierul general, începu Trompet; îmĭ vine să râd de pe acuma, când mă gândesc la mutra pe care va face-o domnul comandant, când va afla că căpitanul nostru este fiul unuĭ general francez.

— Tacĭ, îl întrerupse indianul, apucându-l de braţ. (Va urma).

VIDINUL

— IMPRESII —

Despre Bulgaria sunt multe prejudecăţĭ. Cine însă a avut prilejul de-a vizita pământul Bulgarieĭ şi a cunoaşte obiceiurile, felul de traĭ al Bulgarilor, e de altă părere. Am putut cunoaşte afirmaţiunile false cu prilejul uneĭ călătoriĭ de plăcere.

Bulgariĭ — în genere — sunt oamenĭ înalţĭ, robuştĭ, iar la faţă chiar frumoşĭ. Femeile, din contra, sunt pipernicite, urâte, cu pielea brună. Portul lor naţional se apropie de cel al ţăranilor noştri. Predomină însă, şi la eĭ urâtul obiceiŭ ca femeile, fetele în deosebĭ, să-şĭ vopsească faţa cu rosu.

Vidinul e interesant. E interesant atât din punctul de vedere al progresuluĭ modern cât şi cel istoric. Oraşul, din auzite, e destul de cunoscut. A fost un centru important în timpul rĕzboiuluĭ din 1877—78.

Fostul oras turcesc îşĭ maĭ păstrează şi azĭ aspectul caracteristic, oriental. Insă de jur-împrejurul săŭ, al cetăţeĭ —se ridică azĭ un noŭ oras — cu case marĭ, spaţioase, e noul-Vidin. Incontestabil, această cetate a fost una din cele maĭ rezistente. Azĭ încă, zidurile eĭ sunt de o impozanţă falnică. Spre a pătrunde în Cetate, trecĭ podul care e unica legătură cu lumea exterioară. De jur-împrezurul zidurilor sùnt largĭ şanţurĭ, care fiind alimentate în mod natural de Dunăre, se pescuesc în ele cantităţĭ însemnate de peştĭ.

Zidul ocolitor e boltit de-alungul formând încăperĭ, care pe timpul rĕzboaielor serveaŭ de magaziĭ de muniţiunĭ. Intrarea din faţa poduluĭ îţĭ probează grosimea enormă a zidurilor; eraŭ groase de 9 metri.

Temniţele înfiorătoare îşĭ arată gurile negre, povestindu-ţĭ par'că de grozăviile vremilor apuse. Intrarea are forma unuĭ tunel, ast-fel că, cum intri eştĭ într'o semi-obscuritate misterioasă, iar deschizăturile temniţelor cu lanţurile grele, ruginite, te înfioară. Cerşetoriĭ şi schiloziĭ, uniĭ după timpul rĕzboiuluĭ, îţĭ redaŭ iluzia acelor timpurĭ. Inăuntru, oraşul e clădit în formă de circonferinţă, iar de jur-împrejur, între oraş şi întăriturĭ, e spaţiŭ lăsat pe care se circulă.

Cum am pus piciorul pe prima stradă, am simţit impresia desăvârşită, că mă aflam în cel maĭ oriental oraş. Stradele sunt atât de strâmte în cât abia o trăsură poate trece. Casele sunt nişte gropĭ întunecoase, iar cele maĭ bune nişte adevărate ruine. Cafenelele sunt în faţă cu câte un ceardac, în care turcul îşĭ ia proverbialul şerbet saŭ cafeaua aromatică însoţită de o narghilea cu tutun. Cadânele pe care le vezĭ pretutindenĭ, obiectul atâtor povestirĭ romantice, în realitate nu sunt de cât nişte momâĭ învelite în disgraţioase halaturĭ. Iar ochiĭ care se văd prin mica deschizătură din faţă, nu sunt aceĭ ochĭ cântaţĭ de visătorĭ, ci nişte ochĭ sperioşĭ şi de-o tăetură şi expresie comună, prea comună. Vidinul, propriŭ zis, îşĭ păstrează şi azĭ aspectul monoton şi fără viaţă. Turciĭ aflaţĭ aci, se pare că nicĭ nu ştiŭ şi nicĭ nu simt că sunt alte vremurĭ acum. Eĭ continuă a-şĭ duce traiul aşa cum l'aŭ apucat. Am văzut localurĭ, carĭ drept mobilier nu coprind de cât câte-va rogojinĭ, aşezate pe podeala de pământ, de-a lungul zidurilor.

Apoĭ gardurile curţilor sunt de o înălţime obişnuită numaĭ la turcĭ. Micĭ prăvălioare cu proverbialul rahat, se văd pretutindenĭ. Nu maĭ vorbesc de infecţia şi murdăria de pe drumurĭ.

Am părăsit cetatea cu impresia că trebue să maĭ treacă anĭ, multĭ anĭ pentru ca civilizaţia europeană să pătrundă şi aci. Curios mi s'a părut însă faptul că turciĭ şi bulgariĭ trăesc în cel maĭ deplin acord.

Rozica Erdösy.

BISERICILE DE LA POLUL NORD

Toată lumea cunoaşte, saŭ cel puţin a auzit vorbindu-se despre frumoasele biserici ale Europeĭ, despre acele superbe monumente de architectură gotică romană saŭ greco bizantină. Dar nu toată lumea are idee despre bisericele pe care nenorociţiĭ Eschimoşĭ le-aŭ ridicat în regiunile lor glaciale.

Părintele Pek. un misionar care şi-a petrecut maĭ mult de douăzecĭ de anĭ printre aceste populaţiĭ bătute de mânia Domnuluĭ, povesteşte în ce mod creştiniĭ convertiţĭ de dînsul, construesc temple pentru celebrarea leturghieĭ de toate zilele.

Una din aceste bisericĭ a fost construită în zăpadă. Altarul şi scaunele asistenţilor eraŭ făcute tot din zăpadă. Şi cu toate că nu era făurită din marmură de Carrara, biserica aceasta provizorie, cu trăsăturĭ de sculptură grosolane, era cât se poate de frumoasă în albeaţa eĭ imaculată.

Era destul ca credincioşiĭ să fie feriţĭ de vîntul glacial care suflă pe acolo cu atâta putere.

O altă biserică, şi maĭ bizară încă, a fost ridicată de neobositul misionar, pe ţărmurile desolate de la «Back head Island».

Patruzecĭ de pieĭ de focă unite la un loc, formară acoperişul şi zidurile, pe când interiorul era format din diferite panere şi cutiĭ.

Biserica aceasta, unică în felul săŭ, nu putea să dureze multă vreme. Servia de vre-o câţĭ-va anĭ drept credincioşilor, când, într'o zi, nişte cânĭ eschimoşĭ murind de foame, asaltară edificiul şi devorară piele, oase, panere, fără nicĭ un respect pentru sfintele lucrurĭ.

Exemplele acestea ne arată cât de mare influenţă pot avea vorbele calde ale unuĭ misionar convins, asupra orĭcăreĭ populaţiĭ fie ea chiar sălbatecă.

Vetor.

VIAŢA IN AMERICA
AŞA CUM ESTE

— Urmare —

Un american văzu păpuşa, şi voĭ cu orĭ-ce preţ s'o cumpere; fata se împotrivi, dar încăpăţînatul american iĭ oferi pentru ea suma de 1600 francĭ.

Sfîrşind aceste scurte notiţe asupra trecutuluĭ oraşuluĭ San-Francisco, trebue să maĭ adăugăm amănuntul demn de ştiut, că în epoca în care California număra două-sute de miĭ de bărbaţĭ, femeile abia dacă eraŭ în număr de 15000! In asemenea împrejurărĭ, e lesne de înţeles de ce primarul oraşuluĭ a scris în diferite ţărĭ, cerând a se trimete femeĭ, cu asigurarea formală a unor contractărĭ de căsătoriĭ avantagioase.

* * *

Am vizitat City Hall şi alte monumente ale oraşuluĭ: şcoale, bibliotecĭ, închisoare, cluburĭ, universităţĭ, «settlemente» (opere caritabile), etc.

Din toate acestea, aproape nimica particular de reţinut.

Numaĭ tribunalele se deosebesc mult de ale noastre. Toate desbaterile sunt stenografiate şi scrise în registre cu maşina de scris. Toate registrele se scriŭ cu maşina; se întrebuinţează maşine foarte complicate, pentru a putea fi adoptate la toate soiurile de registre, dar funcţionează minunat de bine.

Camerile sunt tapisate peste tot, aşa în cât nu se aude nicĭ cel maĭ mic zgomot.

Judecătoriĭ ascultă cu simplicitate durerile împricinaţilor; advocaţiĭ pledează cu mâinele în buzunar, fără emfază, fără patetic.

Am asistat într'o şedinţă, la un divorţ. Femeia pleda împotriva bărbatuluĭ. Era o femee destul de drăguţă; se plânged că bărbatul o maltratează şi nu-ĭ lasă de cheltuială. Bărbatul răspunse liniştit că soţia sa îl exaspera în toate ocaziile, cu caracterul eĭ nesuferit.

Sentinţa a fost pronunţată în defavoarea bărbatuluĭ. Aşa se întâmplă în tot-d'a-una lucrurile.

Se pare că America este paradisul femeilor. Maĭ ales în California divorţul se obţine foarte lesne; sunt şease motive: adulterul, lipsa de hrană, părăsirea domiciliuluĭ, beţia, condamnările pentru delicte şi «mental cruelty» (extrema cruzime). Acest din urmă motiv este invocat în cele maĭ multe cazurĭ.

In el se cuprind înjuriile şi dispreţul.

*

Mi s'a arătat în treacăt tezaurul municipal, o casetă enormă prevăzută cu nişte mecanisme foarte ingenioase. Caseta aceasta conţine 15 milioane de francĭ în aur.

Catalogul bibliotecel publice este foarte ingenios: o bandă de hârtie înfăşurată care se învârteşte cu ajutorul uneĭ manivele.

Numele autorilor sunt scrise în ordine alfabetică şi pentru fie-care literă există câte o bobină. E cât se poate de simplu şi practic. Când mă gândesc că la atâtea bibliotecĭ îţĭ trebue o oră întreagă pentru ca să poţĭ căpăta o carte!

* * *

In California şcolile primare se numesc şcolĭ de gramatică. Băeţiĭ şi fetele învaţă la un loc. Modul de predare e ca pe la noĭ; numaĭ că copiiĭ sunt foarte serioşĭ. Fetele, maĭ toate drăguţe, par a fi şi maĭ serioase încă de cât băeţiĭ. Unele dintre ele, cu toate că sunt micĭ, aŭ pieptul şi şoldurile aproape formate.

Printre copiiĭ americanilor am văzut amestecaţĭ şi câţĭ-va japonezĭ; numaĭ chineziĭ nu sunt primiţĭ, sub cuvânt că eĭ nu se îmbracă ca toată lumea.

Am întrebat pe directoarea uneĭ şcolĭ dacă nu crede că educaţia aceasta a băeţilor la un loc cu fetele ar putea fi primejdioasă. Dînsa m'a privit mirată, părând că nu înţelege întrebarea mea şi mi-a răspuns că nicĭ odată nu se gândise la aşa ceva.

In adevăr privind şi eŭ maĭ cu atenţie purtarea copiilor, m'am putut convinge lesne că temerile mele nu eraŭ justificate.

Disciplina în şcolile primare joacă un rol de căpetenie; se fac exerciţiĭ în fiecare zi. Aşa, de exemplu, manevra în caz de incendiŭ. Am văzut şi eŭ o asemenea experienţă. Directoarea a sunat alarma de incendiŭ. Eleviĭ aŭ golit clasele în cea maĭ mare ordine şi în maĭ puţin de cincĭ minute.

Şi cum nimenĭ nu ştie când este în adevăr saŭ nu incendiŭ, îmĭ explică directoarea, lucrurile se petrec tot aşa şi într'un caz de incendiŭ.

Am notat salariile institutoarelor; căcĭ la şcolile primare predaŭ lecţiĭ numaĭ femeile, bărbaţiĭ ne voind să primească nişte lefurĭ aşa de micĭ.

Directoarea încasează 750 francĭ lunar; profesoarele încep cu 300 de francĭ şi ajung lesne la 400. Toate acestea însă sunt socotite în dolarĭ, adică 150, 60 şi 80 dolarĭ.

* * *

In San Francisco sunt 33 de cluburĭ ale femeilor.

Toate aceste cluburĭ sunt federate. Acţiunea lor este reală şi puternică. Mulţumită acţiuneĭ acestor cluburĭ, parlamentul a hotărît o sancţiune specială pentru copiiĭ criminalĭ. Cluburile din California trimeseseră delegaţĭ la Sacramento pentru a pleda în favoarea acesteĭ reforme.

*

Am văzut cu propriiĭ meĭ ochĭ ce este boicotajul. Treceam într'o seară prin Market-Street, principala stradă a oraşuluĭ. In faţa unuĭ restaurant un om se preumbla cu paşĭ mărunţĭ, strigând în gura mare: «Muncitorĭ, să nu maĭ intraţĭ în restaurantul acesta; patronul săŭ este duşmanul uniunilor lucrătorilor». Patronul stătea în pragul prăvălieĭ sale, surîzând cu nepăsare.

Mi s'a spus că omul acesta coborâse preţurile fixate de sindicatele lucrătorilor şi sporise numărul orelor de muncă.

Atuncĭ uniunea delegase pe unul dintre membriĭ săĭ pentru a da de veste tuturor unioniştilor. Şi pe acolo toţĭ lucrătoriĭ fac parte dintr'o uniune.

Timp de maĭ multe zile delegatul a fost nelipsit de la locul săŭ. Incetul cu încetul restaurantul a început să se golească. Patronul încetase de a maĭ surîde şi în cele din urmă a trebuit să se declare învins.

*

Am vorbit maĭ sus despre preţurile fantastice carĭ circulaŭ în oraş acum vre-o cincĭ-zecĭ de anĭ. Astă-zĭ preţurile acestea aŭ maĭ scăzut, deşi aŭ rămas mereŭ destul de ridicate în comparaţie cu cele de pe la noĭ.

In schimb mediciĭ aŭ nişte preţurĭ uimitoare.

Citiţĭ tariful:

Prima vizită a unuĭ medic se plăteşte cu 50 francĭ; cele-l'alte vizite cu câte 25 francĭ. Un certificat al unuĭ medic se plăteşte cu 100 francĭ. O verificare de moarte 250 francĭ. O operaţie la cap costă 750 francĭ; cura uneĭ fracturĭ 2500 fr.; tăerea unuĭ abces 250 fr., etc., etc. Preţu-

rile acestea aŭ fost fixate de sindicatul medicilor din San-Francisco; le-am copiat dintr'un catalog oficial al corporaţieĭ.

*

Un fapt semnificativ, pe care 'l ştie toată lumea din San Francisco:

Consulul francez de aicĭ n'are telefon! Franţa îĭ serveşte un salariŭ foarte mic în comparaţie cu scumpetea traiuluĭ de pe acolo. Iată câte-va cifre:

Nu poate cumpăra cine-va lapte de maĭ puţin de cât un franc.

Ouăle costă patru leĭ duzina.

Untul, patru francĭ litra.

Servitoriĭ sunt plătiţĭ cel puţin cu 75 leĭ lunar. Afară de asta, maĭ cer să aibă o cameră a parte, bine mobilată.

Abonamentul apeĭ costă 25 leĭ pe lună.

Pentru tuns, 2 fr. 30 Rasul 1 fr. 25.

Văcsuitul ghetelor 50 banĭ.

O cameră mobilată cât de ordinară: cel puţin 130 leĭ.

Avis amatorilor!

V

Un club de copiĭ

Am petrecut o seară ca invitat, într'un club de copiĭ: «Boy's Club». Ceĭ maĭ marĭ membri aĭ clubuluĭ acesta aŭ abia 16 anĭ. Nicĭ odată nu mi-aş fi putut închipui că o asemenea instituţie ar putea fi înfiinţată, şi maĭ ales că ar putea să aibă o durată maĭ lungă.

Preşedintele acestuĭ club, creatorul luĭ adică, este d. Peixotto, un om de vre-o patru-zecĭ de anĭ, având răbdarea şi blândeţa unuĭ apostol, care s'a consacrat cu totul opereĭ sale. Şi-a părăsit propriile sale afacerĭ, a lăsat de-o parte orĭ-ce ambiţie, orĭ-ce visurĭ.

Şi când te gândeştĭ că este un om relativ sărac!

Iată ce va salva America de primejdia unuĭ realizm prea îngust: prezenţa unor oamenĭ ca d. Peixotto, carĭ aŭ lăsat de o parte interesul lor personal şi dorinţa de a face avere cu orĭ ce preţ, pentru a nu se ocupa de cât de alţiĭ. E adevărat că oameniĭ aceştia nu sunt tocmaĭ deşĭ, dar orĭ cum tot îĭ maĭ întâlneştĭ din când în când.

Sora d-luĭ Peixotto, d-ra Fesie, este poate cea maĭ inteligentă femee dintre toate pe carĭ am avut prilejul să le cunosc în America. Foarte drăguţă, cu nişte ochĭ adorabilĭ, elegantă, duce şi dinsa o viaţă de apostolat. Nu numaĭ că se interesează de toate operile caritabile din oraş, dar este în legătură cu societăţile filantropice din toată California şi lucrează cu o aşa râvnă neîntrecută pentru uşurarea durerilor celor nenorocițĭ. Posedă maĭ multe titlurĭ universitare; cu toate acestea, maĭ urmează şi astăzĭ încă unele cursurĭ, mânată numaĭ de dorinţa de a deveni cât maĭ instruită, pentru ca să poată fi cât maĭ folositoare semenilor săĭ.

In tovărăşiea eĭ am vizitat toate operile de educaţie şi instituţiile de binefacere; într'o seară m'am dus şi la Boy's Club. Este o casă modestă într'un cartier de lucrătorĭ.

Negreşit, casa nu era tocmaĭ luxoasă, nicĭ nu era iluminată «a giorno»; cu toate acestea, domnea pretutindenĭ o veselie, o curăţenie de suflet atât de mare, atât de înălţătoare, în cât te simţeaĭ fermecat de la început.

In seara aceia tocmaĭ, trebuia să se facă o alegere pentru reînouirea biurouluĭ clubuluĭ.

Vre-o treĭ-zecĭ de băeţĭ se întruniră pentru a proceda la vot. Vechiul biuroŭ stătea la o masă.

Numele candidaţilor fură scrise pe bucăţele de hârtie; scrutinul fu despuiat cu voce tare. Preşedintele, secretarul şi casierul fură proclamaţĭ fără nicĭ o discuţie.

Noul preşedinte (putea să aibă vre-o patru-spre-zece anĭ) mulţumi asistenţeĭ pentru onoarea ce i se făcuse. Tot asa făcură secretarul şi casierul.

Toate acestea, cu cea maĭ mare seriozitate, fără sfială, fără afectare, şi fără ca să-ĭ fi trecut cuĭ-va prin gând că trebuia să ironizeze alegerea.

La noĭ, copiiĭ de vârsta aceasta ar fi râs unul de altul, s'ar fi ruşinat şi ar fi făcut-şi pe persoanele maĭ în vârstă să glumească pe socoteala lor.

In timpul acesta, d. Peixetto stătea în mijlocul lor, urmărindu-ĭ cu dragoste, dar lăsându-ĭ absolut liberĭ, să facă tot ce vor pofti. Aplauda şi striga împreună cu dânşiĭ, ca un camarad maĭ mare.

După alegere se dădu un concert; maĭ mulţĭ elevĭ cântară cu vocĭ destul de drăguţe diferite bucăţĭ. După aceia jucară o mică piesă comică. Era cât se poate de drăguţ. D. Peixetto îşĭ avea şi dânsul rolul săŭ în această piesă; nu juca nicĭ maĭ bine nicĭ maĭ răŭ de cât copiiĭ, cu aceiaşĭ seriozitate ca şi dânşiĭ.

La orele zece şi jumătate, cu toţiĭ se duseră să se culce; dar maĭ nainte de a pleca, veniră rând pe rând să strângă mână d-luĭ Peixetto. Era atâta dragoste în strângerile acestea de mână, atâta devotament, în cât fără de voe te simţeaĭ mişcat.

Am vizitat toate camerile clubuluĭ, şi mi s'a explicat pe larg funcţionarea lor.

Clubul este deschis tuturor copiilor din cartier, carĭ trebue să fie prezentaţĭ de părinţiĭ lor. Dar cum casa este prea mică pentru a'ĭ putea primi pe toţĭ în acelaş timp d. Peixetto a creiat maĭ multe cluburĭ, împărţind eleviĭ. Fie-care club are un nume special, şi se bucură de autonomia sa proprie. Numaĭ Dumineca pot veni cu toţiĭ.

Casa are o bibliotecă, o sală de jocurĭ, una de gimnastică. D. Peixetto saŭ vre-unul dintre prieteniĭ săĭ, povesteşte copiilor întâmplărĭ de călătoriĭ, saŭ anecdote interesante. Celor maĭ marĭ li se face un curs de economie politică saŭ de istorie contimporană.

Clubul are şi o fanfară, care cântă destul de bine. Din timp în timp sunt invitaţĭ şi părinţiĭ, şi atuncĭ se daŭ audiţiunĭ muzicale. Sunt nişte adevărate sărbătorĭ!

Vara, d. Peixetto face cu eleviĭ săĭ excursiunĭ în celebra vale Iosemiti, care se află la o distanţă de 48 de ore de San-Francisco, în Siera Nevada. E un ţinut renumit în lumea întreagă, din pricina vegetaţieĭ sale extrem de bogate, şi a poziţiunilor sale pitoreştĭ. Este un fel de Elveţie tropicală, maĭ întinsă şi maĭ variată de cât cea a Europeĭ. Aicĭ eleviĭ pot vedea arboriĭ ceĭ maĭ marĭ din lume, specia «Sequoia», care are o circomferinţă de 29 metri şi 82 metri de înălţime.

Vă puteţĭ lesne închipui cât de mare este bucuria elevilor.

In timpul acesta d. Peixetto le dă lecţiĭ instructive de ştiinţele naturale.

Nicĭ execuţiile manuale, nicĭ sportul nu sunt lăsate uităriĭ.

Clubul are şi o revistă: «Boy's Hour.» redactată şi imprimată de d. Peixetto; cu ajutorul unuĭ comitet de redacţie, ales de elevĭ. Revista aceasta are chiar şi anunţurĭ; iată un specimen: «Băeţĭ, să nu maĭ cumpăraţĭ bomboane de cât de la X. Bomboanele acestea sunt lucrate de o femee, şi fabricate din cremă curată şi din zahăr natural. Puteţĭ mânca orĭ-cât de multe, fără să vă îmbolnăvițĭ!»

Revista conţine povestirĭ de aventurĭ şi de călătoriĭ, scrise pe scurt. Tot aicĭ se maĭ povesteşte şi viaţa unora dintre membriĭ clubuluĭ, carĭ se disting cu câte ceva.

Am citit un număr întreg al revisteĭ «Boy's Hour»; dacă aş avea maĭ mult spaţiŭ la îndemână mi-aş face o plăcere rezumându-l.

Printre copiiĭ carĭ sunt menţionaţĭ în revistă ca distingându-se prin nişte merite maĭ marĭ, citez un băiat de 14 anĭ, care a construit maĭ multe instrumente mecanice perfecte. De asemenea s'a distins şi ca bun muzicant.

Un altul, Walter Downing, de şi numaĭ în vîrstă de 13 anĭ, face pe propria sa socoteală afacerĭ de imprimerie. Toate acestea le face în intervalul pe care-l are liber în afară de scoală.

Al treilea este un tânăr fabricant, Raymond Davis, din Portland. Fabricantul acesta care este probabil cel maĭ tânăr din Europa, a ajuns să câştige câte 250 leĭ lunar vînzînd un fel de pudră specială.

Şi aşa maĭ departe.

Aşa se pune fundamentul multor opere sociale în America.

VII

Sunt două Universităţĭ celebre în Far-West, Berkely, Universitate de stat, şi Stanford, universitate privată.

Berkeley este clădită într'o poziţie încântătoare, la picioarele uneĭ coline, printre aleele plantate cu stejarĭ centenarĭ, în faţa băeĭ San-Francisco, având o vedere splendidă spre largul oceanuluĭ Pacific.

Nicĭ n'ar putea cine-va să viseze ceva maĭ magnific de cât poziţia aceleĭ clădirĭ, la apusul soareluĭ.

In afară de această poziţie pitorească, Universitatea Berkeley seamănă cu toate cele pe care le-am văzut în Statele-Unite. O singură diferenţă, studenţiĭ sunt amestecaţĭ cu studentele.

Am maĭ remarcat un amfiteatru natural în care se daŭ reprezentaţiĭ şi se ţin conferinţe. Când am trecut pe-acolo, nişte lucrătorĭ ridic ŭ grăbiţĭ o estradă; d. Roosvelt, în turneŭ, trebuia să ţie un discurs.

Pentru Universitatea aceasta, o bogată doamnă americană, d-na Hearst, mama directoruluĭ luĭ «New-York-Jurnal», a donat 500.000 de francĭ, destinaţĭ numaĭ unuĭ concurs de architectură pentru înfrumuseţarea universităţeĭ.

Am văzut diferitele proiecte supuse aprobăreĭ juriuluĭ; cel maĭ frumos dintre toate este acela al unuĭ tânăr architect francez. Dar, fără îndoială că americaniĭ nu-l vor aproba, pentru că d-lor nu iubesc lucrurile prea estetice.

* * *

Cea-l'altă universitate a fost creată de văduva unuĭ milionar, care pare să aibă oare-care remuşcărĭ, în privinţa moduluĭ cum a fost adunată averea soţuluĭ eĭ.

Universitatea Stanford posedă un capital de 150 milioane de francĭ, şi proprietăţile sale aŭ o întindere de 3360 hectare.

In toate părţile întâlneştĭ numaĭ amintirĭ lăsate de modeştiĭ fondatorĭ; nu cred să se maĭ vadă unde-va asemenea lucru.

O biserică întreagă este dedicată memorieĭ regretatuluĭ domn Stanford!

Fără îndoială, sentimentele moştenitorilor sunt cât se poate de legitime; dar nu ne putem împiedeca de a spune că aicĭ prea s'a exagerat.

Se spune că fondatoarea are mintea puţin cam zdruncinată. Aceasta ar fi, în adevăr, o explicare foarte nemerită.

* * *

Din fericire, nu toate operile filantropice aŭ caracterul acesta de naivă vanitate.

Sunt oamenĭ modeştĭ, lipsiţĭ de avere, care se devotează operilor caritabile.

Aşa numitele «settlemente» sunt nişte instituţiĭ admirabile. Atât bărbaţiĭ cât şi femeile învaţă aicĭ tot ce i-ar putea interesa maĭ târziŭ în lupta vieţeĭ.

Oamenĭ veniţĭ din toate părţile lumeĭ, se deprind a cunoaşte foloasele pe care le pot trage din formarea asociaţiilor, federaţiĭ nouă se formează în fie-care zi.

Spiritul de solidaritate devine din ce în ce maĭ puternic. Fără intervenţia Statuluĭ, fără nicĭ o subvenţie oficială, fără nicĭ un control politic, numaĭ prin simpla forţă a iniţiativeĭ private, se îndeplinesc operile cele maĭ înalte, cele maĭ frumoase.

* * *

Francezii care locuesc în California, şi-aŭ însuşit şi dânşiĭ geniul organizator, şi calităţile de interprinzătorĭ al iankeilor.

Societatea franceză de bine-facere mutuală din San-Francisco, fondată în 1851, a ajuns astă-zĭ la o prosperitate fantastică. Are prea mulţĭ banĭ, şi nu maĭ ştie ce să facă cu eĭ. Unul dintre membriĭ societăţeĭ spunea în glumă:

— Dacă guvernul francez are nevoe de câte-va sute de miĭ de francĭ, iĭ putem pune bucuroşĭ la dispoziţia sa!

Francezii aŭ înfiinţat acolo un spital splendid, faţă de care cele maĭ multe dintre spitalele Parisuluĭ ar rămânea în umbră.

Am străbătut sălile de operaţie, şi am putut admira aparatele cele maĭ moderne şi maĭ perfecte.

Societatea care a înfiinţat acest spital, numără 4900 societarĭ, care plătesc fie-care câte 90 francĭ cotizaţie anuală, fără a rămânea o singură dată în întârziere.

Până astă-zĭ, fondul de rezervă a ajuns la 2 milioane şi jumĕtate.

Un exemplu maĭ viŭ de ceia-ce poate face iniţiativa privată când este bine organizată, nicĭ nu s'ar putea da.

VIII

Oraşul chinez

Văzusem cartierul chinez din New-York, dar nu l'am găsit destul de interesant pentru a vorbi de dânsul.

Rămăsesem cam deziluzionat şi aşteptam cu multă nerăbdare să văd renumitul China Town din San-Francisco. Dacă vrea cine-va să'şĭ facă o idee lămurită despre viaţa chinezilor, fără să se ducă în China poate veni aicĭ.

Un cartier întreg din San-Francisco este ocupat de fiiĭ cerescului imperiŭ; sunt 25 000 de oamenĭ.

In 1848 nu eraŭ de cât treĭ, doĭ bărbaţĭ si o femee. La 1 Ianuarie 1850, eraŭ 789 bărbaţĭ şi 2 femeĭ. Anul următor eraŭ 7 femeĭ.

Şi astăzĭ, din 25 000 de oamenĭ, abia dacă sunt o sută de femeĭ.

In faţa năvălireĭ mereŭ crescânde a acesteĭ populaţiĭ muncitoare, americanul a luat măsurĭ serioase.

Sindicatele lucrătorilor aŭ reuşit să obţie o lege împotriva emigrăreĭ chineze. Şi astăzĭ, numaĭ foarte puţinĭ chinezĭ maĭ reuşesc să pătrundă în Statele-Unite; şi aceştia cu mare şiretenie.

Ziua domneşte în cartierul chinezesc un amestec de nedescris; seara, în străzile luminate cu lămpĭ electrice, mişcarea devine şi maĭ însufleţită încă. Chineziĭ mişună în totate părţile prin cafenele şi prin cluburile de joc. Uşile se deschid şi se închid fără întrerupere.

Am intrat şi eŭ într'o ceainărie.

O sală lungă, cu lemnăria sculptată; scaune şi canapele moĭ înşirate de-a lungul zidurilor. In această sală vor veni peste puţin Chineziĭ să şĭ bea ceaiul şi să fumeze opium.

După aceia, m'am dus la teatru. Am cetit în maĭ multe rândurĭ descrierea acestor sălĭ foare, prost iluminate, pline de o mulţime de oamenĭ tăcuţĭ şi atenţĭ, cu ochiĭ micĭ negri, cu umeriĭ obrajilor eşiţĭ în afară, purtând pălăriĭ moĭ de fetru şi coade lungĭ.

Bărbaţiĭ staŭ despărţiţĭ de femeĭ avându-şĭ locurile lor de maĭ nainte stabilite. Costumele femeilor sunt cât se poate de simple, fără nicĭ o podoabă maĭ bătătoare la ochĭ.

Curioasă este naivitatea cu care urmăresc oameniĭ aceştia jocul actorilor.

Decorul sceneĭ era representat prin câţĭ-va copacĭ şi două scaune. Cortina, o bucată de pânză verde. Cuvintele actorilor eraŭ întovărăşite de orchestră, — dacă se poate numi ast-fel o adunătură de gongurĭ şi de ţimbale, fără nicĭ un ritm determinat.

Printre artiştĭ — după cum se ştie, — nu este nicĭ o femee; rolurile femeilor sunt ţinute de către bărbaţĭ complect raşĭ, carĭ se silesc să-şĭ facă vocea cât maĭ ascuţită posibilă.

Tovarăşul meŭ îmĭ explică subiectul pieseĭ, care era cât se poate de copilăros; peripeţiile eraŭ şi maĭ naive încă.

In sală, în locul vînzătorilor de zaharicale obişnuiţĭ prin teatrele populare de la noĭ, se preumbla un vînzător de trestie de zahăr, şi după câte am putut observa, negoţul mergea destul de bine.

Intre acte, ni s'a îngăduit să vizităm «foaerul» actorilor; era o sală umedă, murdară, desgustătoare, plină numaĭ cu borcane de fardurĭ grosolane. O oglindă lată de zece centimetri, atârnată într'un perete servie întregeĭ trupe.

Ni se părea că ne asfixiăm; am eşit din această sală coborând nişte trepte de lemn şi am pătruns în nişte coridoare subterane, foarte strâmte.

Eraŭ nişte chichineţe lipite de aer, un labirint înfiorător de sălĭ înguste, care aveaŭ nişte imitaţiĭ de paturĭ.

In aceste paturĭ dormeaŭ chineziĭ, uniĭ peste alţiĭ, făcându-ţĭ impresia unor pachete aruncate la întâmplare.

De zidurĭ eraŭ atârnate nişte zdrenţe, fără nume, împrejurul cărora se îngrămădaŭ sute de gândacĭ. Aceasta era o casă a oraşuluĭ chinez.

(Va urma)

loace să întrebuințeze pentru a-ĭ înblânzi.

Bătaia era gata să înceapă. Târgurile acestea nu se puteaŭ sfârşi fără vărsare de sânge.

Şi Rocabol nu maĭ sosea. Numaĭ dânşul ştia să pue capăt impertinenţeĭ celor două femeĭ.

Dânsul, care de obiceiŭ era aşa de exact, nu apăruse încă, cu toate că ora fixată trecuse de multă vreme.

Bandiţiĭ începeaŭ să fie nelinişţiţĭ. Nu cum-va se întâmplase vre-o aventură supărătoare?

Adevărul este că ziua aceia nu fusese pentru Rocabol de cât o urmare de ore nebune. Exaltarea de dimineaţă îl îmbătase. Avea unele zile de entuziasm sălbatec, când era de o activitate prodigioasă, maĭ presus de orĭ-ce închipuire. Instinctele sale cele maĭ criminale se deslănţuiaŭ atuncĭ; era cuprins de un fel de furie sălbatecă a crimeĭ. Ar fi fost în stare să înfrunte societatea întreagă, poliţia, toată lumea.

In ziua aceia trecuse prin cele maĭ îndrăzneţe aventurĭ, şi'şĭ făcuse o plăcere lăsând pretutindenĭ în urma crimelor pe care le făptuise, numele săŭ.

La Chaillot intrase într'o casă izolată, legase mai un călugăr, şi-ĭ luase hainele; la Porcheron, bruscase o monastire întreagă şi furase un crucifix de argint. La Pré de Clere pusese stăpânire pe pungile a douĭ studenţĭ.

Dar, lucru maĭ grav, în plină stradă, căutase ceartă unuĭ gentilom, care se preumbla liniştit, şi încrucişase sabia cu dânsul. Cine-va din mulţime, văzând că era vorba despre un duel regulat, se duse să anunţe poliţia. Rocabol, care până atuncĭ duelase pentru a se distra, observă apropierea trupeĭ şi zise gentilomuluĭ:

— Domnul meŭ, mă iartă, dar nu maĭ am timp să te iert.

Şi-ĭ împlântă sabia între coaste. Apoĭ dispăru în mijlocul mulţimeĭ. Urmărit cu înverşunare, fusese nevoit să facă numeroase înconjururĭ pentru a putea scăpa.

Şi când ajunse la taverna «Pantoful», mort de oboseală dar cel puţin, crezându-se scăpat, intră ca o bombă în sală, şi strigă:

— Daţi-mĭ de băut! Nu maĭ pot!

Toată lumea îl înconjură, curioasă, neliniştită. După ce se maĭ linişti puţin, povesti toate aventurile prin care trecuse în intervalul aceleĭ zile. Fie-care din isprăvile sale era salutată cu ropote de aplause; bandiţiĭ se tăvăleaŭ de râs.

Rocabol însuşĭ râdea. Vanitatea sa de criminal de geniu era măgulită. Povestea cu mândrie că regele făgăduise orĭ-ce aceluia care avea să-l captureze. Dar dânsul nu se temea de nicĭ unul dintre ofiţeriĭ regeluĭ. Râdea şi declara că era gata să-ĭ înfrunte pe toţĭ.

S'ar fi zis că în momentele acelea simţesc nevoia de a se îmbăta, de a se exalta pe sine însuşĭ. Nu maĭ era omul pe care-l cunoşteaŭ prieteniĭ săĭ, pe care-l ştia Lizeta d'Amblez...

Băutura grăbia activitatea creeruluĭ săŭ; de-odată păru că se linişti̦se, şi începu a da ordine oamenilor săĭ pentru a doua zi.

Apoĭ, pe la orele două dimineaţa, poruncĭ tuturora să se ducă pe la cuibarile lor respective, pentru ca a doua zi în zorĭ să fie gata la lucru.

Părea că redevenise cu totul stăpân pe dânsul; dar în realitate, era extrem de obosit. Nerviĭ îĭ eraŭ din cale afară surexcitaţĭ; suferea, îĭ era foame. Dar rachiul pe care-l băuse îĭ ardea gâtul; nu putea să mănânce.

— Heĭ! frumosul meŭ căpitan, zise Mignona, mi se pare că cel maĭ bun lucru pe care l'aĭ avea de făcut, ar fi să tragĭ un somn... Voeştĭ să-ţĭ aduc aicĭ o saltea?

— Nu este nevoe! răspunse Rocabol. Mă voĭ întinde pe banca aceasta. Bună seara!

— Bună seara! repetară cele două cumetre.

O lampă fumegă dă răspândea în sală o lumină discretă. Rocabol se întinse pe masă şi-şĭ sprijini capul pe mână. Dar nu putu să adoarmă; frigurile îl ţineaŭ deştept.

Se întorcea pe o parte şi pe cealaltă, când un foşnet de hârtiĭ îĭ atrase atenţia. Era portofelul cu scrisorĭ al mizerabiluluĭ Courducy.

— A! Ia să vedem scrisorile acestea! murmură dînsul; poate că citindu-le, voiŭ putea adormi.

In portofel maĭ era şi portretul uneĭ femeĭ, legat cu o şuviţă de păr; amintirea vre-unuĭ amor înmormântat, fără îndoială.

Apoĭ, nişte note fără nicĭ o importanţă, nişte socotelĭ scrise cu obişnuita nepăsare a marilor seniorĭ.

— Nimic interesant! murmură Rocabol, aruncând portofelul; să vedem acuma scrisorile.

Luă scrisorile una câte una, şi le privi cu nepăsare. Eraŭ scrisorĭ galante ale damelor de la curte, în care nu se vorbea de cât despre intrigĭ.

Incepu să citească una din aceste scrisorĭ, şi de-odată, un strigăt, un muget îĭ izbucni din piept.

Inebunise oare? Era vorba acolo despre o tînără fată, despre o conspiraţie urzită contra d-neĭ de Pompadour; era vorba să i se găsească o rivală.

Şi rivala aceasta era...

Era d-şoara Lizeta d'Amblez! Voi să citească maĭ departe, dar literile prinseră să-ĭ joace dinaintea ochilor. Oh! dar trebuia să ştie, trebuia să afle cu orĭ-ce preţ!

Dar în clipa aceea uşa se deschise cu violenţă şi o voce înspăimântată îĭ strigă:

— Fugĭ repede! Poliţia!

Dintr'o săritură, Rocabol fu în picioare.

Mignona era în faţa luĭ.

«Oameniĭ poliţieĭ aŭ cuprins strada, explică dânsa; acuma se apropie de casă... Uite-ĭ... Câţĭ-va aŭ intrat pe alee...

Rocabol se oprpie de uşă, şi ascultă. Eraŭ în adevăr agenţiĭ poliţieĭ.

Nicĭ o îndoială nu maĭ încăpea; fusese urmărit, şi dacă agenţiĭ nu-ĭ cunoşteaŭ cu siguranţă retragerea, cel puţin o bănuiaŭ.

Avea să fie prins ca un şoarece în cursă.

— Voeştĭ să te daĭ prizonier? îl întrebă Mignona, cu oare-care dispreţ.

Rocabol îşĭ pipăi cingătoarea. Pumnalele şi pistoalele eraŭ la locul lor.

— N'aŭ pus încă mâna pe mine!... mugi dânsul.

In clipa aceia, poliţiştiĭ ajunseră la poartă şi intraŭ. După câte-va clipe avaŭ să năvălească în sală.

Rocabol se repezi spre uşa din fund, şi urcă în fugă treptele care conduceaŭ spre etajele de sus.

De la mansardă, acoperişul era foarte aproape; o singură săritură era îndestulătoare pentru a ajunge sus. Cât despre barele de fer ale uneĭ ferestruicĭ, care oprea trecerea, fu o adevărată jucărie pentru Rocabol a le sfărîma, maĭ cu seamă în momentele acelea de exaltare când viaţa sa era în joc.

Ajuns pe acoperiş, se întinse pe burtă şi rămase în aşteptare.

Poate că urmăritoriĭ săĭ n'aveaŭ să îndrăznească a se aventura pe acelaş drum.

Câte-va momente trecură. Rocabol auzea sgomotul vocilor poliţiştilor, care puneaŭ întrebărĭ peste întrebărĭ Mignoneĭ; bine înţeles, cinstita femee protestă cu energie.

După aceia se auzi sgomotul unor geamurĭ stricate şi paşĭ repezi porniră pe trepte. Şi iarăşĭ se făcu tăcere.

Agenţiĭ dăduseră de urma luĭ Rocabol. Peste puţin un agent apăru la ferestruică, şi îndreptând pistolul spre dânsul, îĭ strigă:

— Predă-te! sceleratule!

Fără să-ĭ răspundă, Rocabol făcu o săritură şi ajunse în dreptul unuĭ hogeag.

Poliţistul ridică pistolul, ochi şi glontele porni. Dar nu fusese bine îndreptat. Rocabol ochi la rândul săŭ; se auzi un strigăt înăbuşit, zgomotul uneĭ căderĭ şi atât.

Ajuns în punctul culminant al acoperişuluĭ, Rocabol privi în jurul săŭ; la vre-o opt metri distanţă de dânsul era zidul uneĭ clădirĭ marĭ. De-ar fi putut să ajungă până acolo?

Jos era o curte închisă de zidurĭ; distanţa era enormă, şi-apoĭ nu 'ĭ-ar fi folosit la nimic de vreme ce ar fi rămas închis în curte.

Prin urmare singura scăpare era spre zidul din faţă.

Rocabol stătea la îndoială. Dar un noŭ glonte şueră, atingându-ĭ umărul. Il împuşcaŭ de la ferestruică. Şi apoĭ, nu era numaĭ atâta: unul dintre poli-

ţiştĭ reuşi să se urce pe acoperiş şi Rocabol avea să fie prins acum între două focurĭ.

Banditul îşĭ descărcă din noŭ arma, dar de astă-dată îşĭ greşi ţinta. Poliţistul înainta mereŭ.

Rocabol merse până la marginea acoperişuluĭ; o singură mişcare greşită ar fi fost de ajuns pentru ca să se prăbuşească în curte de la acea înălţime colosală.

Asta ar fi însemnat moartea.

Sigur că îşĭ avea adversarul in mână agentul maĭ făcu un pas înainte.

— Mă predaŭ! strigă Rocabol.

Poliţistul răspunse printr'un strigăt triumfător şi întinse mâna pentru a-l apuca de guler. Rocabol îl apucă de mână şi-l atrase spre dânsul.

Urmă o luptă de câte-va secunde, o luptă teribilă. De-odată unul dintre adversarĭ pierdu echilibrul, se învârti o clipă în aer, şi se prăbuşi în curte. Rocabol ucisese din noŭ; dar acest asasinat însemna salvarea.

Acum poliţiştiĭ pătrunseseră şi in curte; banditul avea să fie atacat în acelaşĭ timp din treĭ părţĭ.

De astă-dată avea să fie prins: nu maĭ avea nicĭ o putinţă de scăpare. Ba da; maĭ era una; zidul din faţă, la o distanţă de opt metri!..

— Te somăm pentru cea din urmă oară, Rocabol, strigă o voce apropiată; predă-te saŭ te ucidem ca pe un câine turbat!..

— Nu mă predaŭ! răspunse dînsul cu vocea şuerătoare.

Se apleacă cu vioiciune, muşchiĭ săĭ de fier căpătară dintr'o dată o elasticitate diavolească şi dintr'o singură săritură străbătu spaţiul care 'l despărţea de zidul din faţă.

Câţĭ-va agenţĭ îşĭ descărcară armele la întâmplare; dar demonul nu fu atins de nicĭ unul dintre gloanţe.

Ajuns pe zid, Rocabol se opri o clipă şi strigă adversarilor săĭ:

— Bună seara, d-lor agenţĭ!.. Rocabol vă salută!..

Şi dispăru de ceal'altă parte a zidului.

După zece minute de alergare, în care timp străbătuse maĭ multe curţĭ şi sărise maĭ multe gardurĭ, se văzu în stradă. Unde se afla?.. N'ar fi putut s'o spue. Toate facultăţile sale mintale eraŭ îndreptate asupra unuĭ singur punct: să fugă cât maĭ repede şi să se vadă ajuns undeva, într'un loc liniştit, pentru ca să poată ceti în voe scrisoarea, — scrisoarea aceea care 'ĭ ardea corpul.

Urechile îĭ ţiuiaŭ şi tâmplele îĭ zvâcneaŭ cu putere. Avea pe buze picăturĭ de sînge.

Cu toate acestea, adunându-şĭ puterile, merse înainte la întâmplare, sprijinindu-se de ziduri pentru ca să nu cadă. Oh, de ar fi avut la îndemână un loc de odihnă, un pat! Işĭ simţea membrele zdrobite, stomacul gol.

Să se îndrepte spre unul dintre obişnuitele sale locurĭ de retragere?

Dar toate acestea eraŭ prea departe, şi-apoĭ s'ar fi putut foarte bine ca poliţiştiĭ să'l aştepte şi pe acolo.

Şi totuşĭ, nu putea să se lase să cadă ast-fel pe trotuar, ca un câine, pentru a fi ridicat de sergent, ca cel de pe urmă dintre vagabonzĭ.

Mergea mereŭ înainte, la întâmplare.

De odată, zări în faţa luĭ o fereastră deschisă. Iĭ trebuia cu orĭ-ce preţ un adăpost, Se apropie, privi, ascultă cu atenţie.

N'auzi nicĭ un sgomot, nicĭ măcar ecoul respiraţieĭ vre-unuĭ om care dormea. Cu o ultimă sforţare, făcu o săritură, şi căzu zdrobit pe podelele camereĭ.

IX

Fie ce-o fi

Un orologiŭ bătu în depărtare 10 ore.

Rocabol se deşteptase tresărind, orbit de lumina care năvălia în valurĭ în odae.

La început nu putu să-şĭ adune ideile. Ce căuta dânsul acolo? Ce voia?

Privi în jurul luĭ. Se afla într'o încăpere aproape goală, care avea aparenţa uneĭ capele.

Pe o masă în formă de altar, eraŭ nişte florĭ proaspete, de curând aduse, şi în mijlocul lor un portret.

Se apropie, privi portretul, şi-şĭ înăbuşi un gemăt.

Portretul acesta era portretul moarteĭ, portretul marchizeĭ d'Amblez, portretul mameĭ sale!

Şi în toate părţile, în camera aceia, nu eraŭ răspândite de cât obiecte care'ĭ redeşteptaŭ amintirea sărmaneĭ femeĭ care suferise aşa de mult în viaţa eĭ. Cine le adunase ast-fel? Cine alt, dacă nu aceea a căreia miniatură se vedea îngenunchiată la picioarele portretuluĭ moarteĭ? Cine alt-cineva, dacă nu Lizeta d'Amblez?

(Va urma)

IN COLUMBIA

——

Fiind însărcinat cu o lucrare de hotărnicie într'o regiune foarte puţin explorată din Panama—pe atuncĭ aparţinând Columbieĭ—eram în capul uneĭ micĭ caravane compusă numaĭ din columbienĭ: negri, mulatri şi metişĭ.

Ne aşezasem lagărul de maĭ multe zile, când într'o noapte perna unuĭ mulatru fu găsită sfăşiată la vr'o sută de metri de ultimul cort. De sigur că vr'o fiară se apropiase de cort şi dăduse o lovitură de labă în direcţia celuĭ ce dormea în el. Acesta din fericire îşĭ schimbase locul şi fiara crezând că ia un om, luase numaĭ perna.

Capatazul, şefuĭ lucrătorilor, era un Antiohian de vr'o 40 anĭ, cu caracterul înăsprit de prea multele suferinţe ce îndurase. El nu deschidea gura de cât în interes de serviciŭ. Seara după ce toţĭ se culcaŭ, el se retrăgea în cortul săŭ, tocmaĭ la marginea lagăruluĭ.

Intr'o dimineaţă nu vĕzuĭ pe capataz. Intrebaĭ pe lucrătorĭ unde se dusese, dar nimenĭ nu ştia. Cortul luĭ era gol. Dacă am fi fost în apropierea vr'unuĭ sat, aşĭ fi crezut că şi-a petrecut noaptea în vr'o casă de joc, căcĭ Antiohieniĭ sunt foarte cartoforĭ. Dar nu, satul era la şase saŭ şapte zile de drum.

— Doamne, urme de sânge!

Un lucrător găsise la vr'o 200 de paşĭ de lagăr, urme de sânge pe pietre şi pe nisip. Acest cuvânt sânge, mă făcu să tremur. Stăpân saŭ servitor, când facĭ parte dintr'un mic grup de oamenĭ în mijlocul pădureĭ virgine, plângĭ nenorocirea celuĭ maĭ umil camarad. Pericolul comun strânge şi maĭ mult legăturile dintre oamenĭ. Aşa dar, capatazul fusese răpit de vr'o fiară sălbatecă.

Fără să'mĭ maĭ iaŭ vre-o armă alergaiŭ spre râul din apropiere. Dintr'o aruncătură de ochĭ văzuĭ că sângele nicĭ nu se închegase bine. Decĭ, capatazul fusese răpit despre ziuă. Pe lângă sânge se vedea intipăritura labelor unuĭ jaguar.

Mă întorseĭ să-mĭ iaŭ puşca, douĭ oamenĭ şi câinele meŭ, un animal foarte curagios şi credincios. Urmele ne conduseră iar pe malul râuluĭ, pe care îl trecurăm cu piciorul. Găsirăm fără osteneală urmele pe cel-alt mal; nisipul era răscolit de picioarele fiareĭ pentru care sarcina era prea grea. Lătrăturĭ furioare ne făcură să alergăm în direcţia de unde veneaŭ. De sigur că credinciosul Miro descoperise vizuina jaguaruluĭ, el ne anunţa chemându-ne în ajutor.

Ajunserăm la timp pentru a asista la sfârşitul tragic al sărmanuluĭ câine, nu spre a'l scăpa. Sus pe un fel de platoŭ jaguarul dădea cu laba spre câine, care se ferea sărind îndărăt şi venind şi venind iar să provoace fiara prin lătrăturile-ĭ furioase.

De lângă platoŭ, de jos, văzuĭ foarte bine că jaguarul avea botul plin de sânge: câinele iĭ întrerupsese prânzul. La auzul vocilor noastre câinele căpătă curaj: acest animal se asvârlea cu îndrăzneală asupra jaguaruluĭ muşcându-l de piept. Dar de-odată această luptă neegală se sfârşi. Enorma labă nu'şĭ maĭ greşi ţinta de astă-dată, şi Miro cu craniul sfărâmat căzu jos la picioarele mele tocmaĭ când apăsam pe trăgaciul carabineĭ.

Jaguarul, lovit în cap, făcu o săritură şi căzu mort după platoŭ.

Când ridicarăm lagărul să mergem maĭ departe, oameniĭ meĭ veniră şi îngenunchiară lângă două morminte alăturate. Intr'unul se odihnea Miro, iar în cel-alt resturile cadavruluĭ capatazuluĭ pe carĭ le-am găsit într'un stufiş de lângă platoŭ. Fie care zise câte o rugăciune scurtă, rugându-se tot cu atâta ardoare pentru câine ca şi pentru creştin.

Z. B.

Către cititorĭ

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călĕtoriĭ saŭ vînătorĭ, în ţară saŭ strĕinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate redacţiuneĭ «Ziaruluĭ Călĕtoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureştĭ.

Reclama este sufletul comerciuluĭ

Anul IX. — No. 547. **10 Banĭ în toată ţara** Miercurĭ 31 Octombrie 1907

ZIARUL CĂLĂTORILOR

SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5. — pe an în toată ţara
« 2.60 « 1/2 « « «

Redacţia şi Administraţia :
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORILOR
apare o dată pe săptĕmână
— MARŢEA

Leoaica alerga în ajutorul leuluĭ. — (Vezĭ pag. 2248).

LEOAICA

De câte-va zile călătoream prin Sudanul oriental, când într'o seară, şeful călăuzelor noas're ne vesti că indigenii descoperiseră urmele unuĭ leŭ, la o depărtare de câţĭ-va kilometri de campamentul nostru.

Ştirea aceasta ne umplu de entuziasm.

— Să plecăm îndată, strigă Huguenet, un locotenent de tiraliorĭ algerienĭ în concediu.

— Să plecăm imediat, repetă ca un ecoŭ fidel, Kervegnec.

Descharmes, şeful călăuzelor, consimţi.

Cât aĭ clipi din ochĭ, preparativele furâ făcute şi peste cincĭ minute eram pe drum.

Pe drum

Tot mergând aflarăm că leul pe care trebuia să-l ucidem, era de o forţă spăimântătoare şi de o talie superbă. Indigeniĭ l'aŭ văzut sărind din fugă gropĭ de douĭ metri şi cincĭ-zecĭ lărgime, ţinând în gură un viţel de douĭ anĭ. Răgetul săŭ era ca de tunet. De la cap până la coadă măsura maĭ mult de douĭ metri şi şease-zecĭ.

— Va trebui să-ĭ trimitem nişte gloanţe demne de un rege, zise Huguenet, examinându-şĭ arma.

Eraŭ orele treĭ de dimineaţă, când ajunserăm într'o vale adâncă prin mijlocul căreia trecea un rîŭ.

Vînătoarea

— Aci să ne oprim! comandă Descharmes.

Trecură câte-va minute în cea maĭ adâncă tăcere, după care văzurăm mişcându-se înaintea noastră nişte erburĭ înalte şi apărând un cap negru.

— «Sidi» e acolo! spuse un servitor negru şefuluĭ nostru Descharmes.

Şi cu degetul arătă maĭ mulţĭ arborĭ ce se găseaŭ la vre-o sută de metri de noĭ.

Descharmes rândui locurile de atac. El trebuia să tragă cel d'intâiŭ şi luă poziţie împreună cu Huguenet în stânga fiareĭ, după un palmier scurt, plin de frunze în formă de evantaliŭ. Kervegnec trebuia să tragă când am fi fost unul din noĭ în pericol.

Abia îmĭ luiĭ locul ce mi se desemnase când un formidabil răget se auzi. Leul ne dăduse «bună ziua».

O detunătură isbucni. Descharmes trăsese.

Urmă o mormăitură înspăimântătoare. Fiară cu siguranţă, fusese atinsă, totuşĭ cu o furie nebună, făcuse o săritură, îndreptându-se spre noĭ.

— Foc! îmĭ strigă Huguenet.

Două detunăturĭ întrerupseră tăcerea nopţeĭ tropicale. Două gloanţe blindate cu un înveliş de cupru pătrunseră în corpul fiareĭ. Un glonte nemerise în inima leuluĭ, care se rostogoli furios la pământ, lovind pământul cu coada, mişcându-şĭ labele monstruoase şi în urmă sucombând.

Ne apropiarăm veselĭ de pradă. Era un leŭ regal. Blana luĭ era de toată frumuseţea.

Leoaica

Un răcnet puternic, un muget enorm răsună.

— Leoaica, musi (şef), leoaica! strigară negriĭ, luând-o la fugă.

Era în adevăr leoaica, care alerga spre a-şĭ răzbuna bărbatul. Ea era însoţită de treĭ puĭ cât nişte câinĭ danezĭ tinerĭ.

— Situaţia noastră e critică, murmură Descharmes.

Şi treĭ împuşcăturĭ se auzird simultan, împuşcăturĭ cărora le răspunse un strigăt înspăimântător — strigăt în care se citea furia, durerea şi groaza.

Bestia căzuse, sîngerândă, la zece paşĭ de Descharmes care, foarte palid, dar pururĭ stăpân pe sine, îşĭ încărcase revolverul.

Descharmes trase.

Glonţul străbătând fiara, o înfurie şi maĭ mult. Se ridică în faţa vânătoruluĭ gata să sară. Treĭ gloanţe pătrunseră din noŭ pe rînd în trupul săŭ. Nu căzu, ci într'o sforţare supremă sări.

Un strigăt de oroare şi de gâroază eşi din piepturile noastre. Descharmes era pierdut.

Dar o detunătură de carabină se auzi. Un glonţ al luĭ Kervegnec izbi fiara între ochĭ, sfărâmându-ĭ capul cu desăvârşire.

C. Arg.

DE LA CHEIA TURZII (ARDEAL)

Sunt câţĭ-va anĭ de atuncĭ. Era o dimineaţă frumoasă de Iunie, zi de Duminecă. Cerul era senin şi văzduhul plin de dulceaţa vereĭ. Primele raze ale soareluĭ se jucaŭ sfiicios în undele limpezĭ ale Arieşuluĭ, când eŭ şi amicul meŭ C. însoţiţĭ de moş Mitru, povestaşul, eşisem dintre zidurile Turziĭ şi ne îndreptam paşiĭ spre apus de soare de la oraş. Făceam o mică excursiune. Ţinta noastră era Cheia-Turziĭ. Moş Mitru ne purta merindea şi avea să ne fie călăuză prin regiunea stâncilor şi peşterilor. El era un bun cunoscător al Cheiĭ, iĭ cunoştea toate ascunzişurile pe de rost, cum zicea el, ştia să ne povestească multe întâmplărĭ petrecute în partea loculuĭ în zilele din bĕtrânĭ.

Calea de câmp ne ducea de-a curmezişul platouluĭ, ce se ridică pe încetul până aproape de Cheie. Îndată ce părăsirăm ultimele case ale oraşuluĭ, un tabloŭ pitoresc ni să înfăţişă vederiĭ. Jos la poalele coastelor piezişe, care proptesc platoul de-a stânga, şerpuia lin Arieşul, iar dincolo de malurile luĭ să întindea câmpia Turziĭ, cu satele presărate pe ea şi cu drumurile, ce păreaŭ a fi nişte fâşiĭ de pânză albă, încadrată în verdeaţă. Ceva maĭ departe, în faţa noastră, în aretul munţilor, pe un pisc singuratic stătea biserica solitară a Şomfalăuluĭ.

In privirea acestor frumuseţĭ, scăldate în razele auriĭ ale astruluĭ zileĭ, gândurile ne rătăciră pe nesimţite în trecutul depărtat. Ne revocarăm în memorie, că suntem în un loc cu reminiscenţe istorice străvechĭ. Pe platoul, ce-l străbăteam, s'a aflat odinioară Potaissa romană, cu viaţa eĭ antică, senină. Şi am fost cuprinşĭ de îndoioşare, văzând că din strălucirea, ce a dăinuit pe acest colţ al Dacieĭ, înainte cu vre-o şeapte-sprezece veacurĭ, azĭ a rămas abia ceva, nişte urme şterse ale oraşuluĭ daco-roman. Pe unde răsunaŭ odinioară chiotele şi zângănitul de arme al legionarilor Cesarilor, azĭ ară plugul şi din pământul binecuvântat cresc darurile Cerereĭ. Numaĭ Arieşul cu undele sale viĭ, îşĭ urmează calea sa vecinică, nepăsător de trecutul veacurilor...

Din reamintirile visătoare, furăm deşteptaţĭ de un noŭ peisagiŭ ce ni să înfăţişa. Sosisem la marginea platouluĭ, de unde Cheia ni se desvălea în toată măreţia eĭ surprinzătoare. Jos în vale, la rădăcina stâncilor, pârâul Cheiĭ, după ce scapă din captivitatea strâmtoriĭ, îşĭ ia cursul spre sud, printr'o vale îngustă, ca să se piarză în Arieş. La gura Cheiĭ apa luĭ mână o moară, care dă loculuĭ, în fund cu stâncile puternice, un aspect idilic.

Coborâm de vale, stăm de vorbă cu Româniĭ de la moară şi după un mic popas, ne facem intrarea în uriaşa despicătură, care ne chiamă ademenitor, să-ĭ cercetăm ascunzişurile, să-ĭ vedem tainele.

In curând, deja la cea d'ntâiŭ cotitură, simţim că suntem în stăpânirea Cheiĭ, ne aflăm în lumea stâncilor şi prăpăstiilor ameţitoare. De două laturĭ se înalţă în văzduh, până la 2—300 de stânjenĭ, jgheaburĭ uriaşe de piatră, grupe de stâncĭ şi păreţĭ verticalĭ, apropiindu-se pe câte un loc până la 5—8 m. unul de altul şi

iarăşĭ depărtându-se. Ochiĭ noştri nu maĭ daŭ de verdeaţa învioràtoare. Stâncile bat în coloare surâ-cenuşie şi sunt în vălite în muşchiŭ. Icĭ colea prin câte o înfundătură să vede tufiş împilit şi maĭ rar zărim câte un arbore cutezător, înfipt cu îndărătnicie pe gardina prăpastiilor. In faţa stâncilor grozave, pare a ne cuprinde un fel de timiditate, căcĭ ne simţim atât de micĭ, atât de piticĭ în proporţie cu uriaşele alcătuirĭ ale natureĭ. Şi groaza ne-o măreşte liniştea ce ne împresoară. Totul e în tăcere, o tăcere maestoasă. Numaĭ din când în când se aude glasul ţivlitor al vre-unuĭ vultur, care se iveşte pe deasupra înălţimilor, saŭ zărim câte un roiŭ de porumbeĭ, carĭ se ridică şi iarăşĭ se coboară repede la cuiburile lor.

Aşa ni se înfăţişează Cheia în marile eĭ încovăiturĭ, de la un capăt la altul. Sus în înălţime vedem o fâşie de cer albastru, iar jos la picioarele noastre să strecoară apa printre bolovanĭ, formând în unele locurĭ bălţĭ şi vâltorĭ. Apa se cheamă «Valea Haşdăţi'», iar uniĭ iĭ zic şi pârăul Cheiĭ. Ca să străbatem înainte trebue să trecem când de-oparte, când de cea-l'altă a pârăuluĭ, păşind pe bolovanĭ saŭ trecând prin apă. Moş Mitru îşĭ ia acum rolul ce i se cuvine. El merge înainte căcĭ ştie trecătorile şi noĭ îl urmăm. Nu departe de la intrare, el ne opreşte în aretul uneĭ stâncĭ uriaşe, care se înalţă drept în sus şi pare că stă a se prăbuşi în tot momentul.

— Aceasta e «Porumbarul» —zice el— şi o cheamă aşa, fiind-că prin găurile eĭ îşĭ aŭ sălaşurile porumbiĭ sălbaticĭ.

Trecem înainte. Felurite formaţiunĭ de stâncĭ ne întimpină, când bizare, când pitoreşti. La o vâltoare moş Mitru ne face atenţĭ să ne păzim să nu alunecăm în ea. Este «Balta luĭ Dănilă».

— Balta e adâncă şi înşelătoare — adaose el. Un tecior din Petrid, îl chema Dănilă, a voit să se scalde în ea, dar apa l'a tras la fund şi n'a maĭ eşit cu viaţă, acolo i s'aŭ stins zilele, săracul.

Cam pe la mijlocul Cheiĭ locul să lărgeşte puţin şi în păreţiĭ stâncilor, faţă în faţă, ni se arată două peşterĭ, cu gurile ziduite. Este «Cetatea luĭ Balica». Ambele peşterĭ sunt la o înălţime de 10—12 metri de pârâŭ. Cea din stânga e maĭ mare şi are maĭ multe încăperĭ. In cea din dreapta să află un lac. Ele micindu-şĭ cavitatea să perd în adâncimea tainică a munteluĭ.

După ce eşim la lumina zileĭ, admirăm de noŭ locul romantic, martor la luptele crude din trecut. Moş Mitru ne povesteşte despre Balica, care a zidit peşterile. Balica a fost un voinic de român, care a luat arma în mână şi cu soţiĭ săĭ vitezĭ s'a luptat impotriva păgânilor. El s'a apărat multă vreme în Cheie, ca un năzdrăvan, până ce l'aŭ răpus păgâniĭ cu mişelie, că în luptă dreaptă n'aŭ răsbit cu el [1]).

Aşa ne spune bătrânul şi noĭ nu-l contrazicem, îl lăsăm să crează că Balica contra păgânilor s'a luptat. Il lăsăm să crează aşa, căcĭ credinţa luĭ este credinţa poporuluĭ nostru. Despre ori-ce voinic eşit din sânul luĭ, românul zice că s'a ostit contra liftelor, contra păgânilor. Şi dreptate are, căcĭ toţĭ aceia carĭ ne-aŭ năpădit plaiurile şi ne-aŭ secat viaţa, păgânĭ aŭ fost, uniĭ păgânĭ de lege, alţiĭ de fire păgânĭ.

După ce moş Mitru îşĭ termină povestea, mergem înainte. In cale ni să ivesc alte peşterĭ.

— Peştera ceea de colo—zice moş Mitru, arătând cu mâna—e «peştera teciorilor», cea-l'altă, ce abia să zăreşte se chiamă «peştera ascunsă»; calea la ea e foarte anevoioasă. Iată colo e peştera Modoloaiĭ, numită de la o babă, care s'a conăcit în ea.

Şi aşa, pas cu pas moş Mitru ne arată toate rarităţile Cheiĭ.

O DRAMĂ IN KLONDIKE

Era pe seară. O sanie indiană cu tălpĭ de aramă, trasă de şease câinĭ marĭ, se opri în faţa hanuluĭ Stewart-River.

Hanul era singur în mijlocul uneĭ câmpiĭ de zăpadă. Fulgiĭ de zăpadă cădeaŭ atât de deşĭ, în cât orizontul dispăruse cu totul. Cădeaŭ ast-fel de zile, de săptămânĭ, fără ca cea maĭ mică adiere de vânt să le încline puţin căderea. Puţiniĭ pomĭ de lângă han luceaŭ la lumina palidă şi îngheţată a luneĭ şi chiar hanul nu era de cât un morman de zăpadă de unde eşea pe coş un fum albuiŭ.

Câiniĭ începură să latre. Douĭ oamenĭ acoperiţĭ cu blănurĭ se deteră jos din sanie. Eĭ eraŭ tot atât de albĭ ca şi pământul pe care călcaŭ, iar de mustăţĭ le atârnaŭ ţurţurĭ de ghiaţă.

— Deshamă câiniĭ, Mac Donald, zise unul din eĭ; eŭ descarc sania.

Când animalele fură deshămate, începură să alerge şi să sară atât de tare pe stăpânĭ, în cât eĭ fură siliţĭ să se ţie de sanie ca să nu fie trântiţĭ jos. Bătură în uşa hanuluĭ:

— Heĭ, deschideţĭ!

Hangiul deschise uşa şi eĭ intrară. Un foc bun ardea în cămin, împrăştiind o lumină roşie în odae. Oameniĭ se aşezară la masă, punând lângă eĭ o cutie de lemn cu cercurĭ de fier.

Hangiul întinse mâna:

— Să iaŭ cutia de aci?

Ceĭ douĭ începură să rîdă, făcându-şĭ cu ochiul.

— Nu, nu... Nu ne despărţim de ea. E munca noastră de treĭ anĭ, răspunseră eĭ.

— E praf de aur? întrebă hangiul.

— Da, praf de aur de vre-o 70 miĭ de leĭ.

— Unde călătoriţĭ?

— Ne ducem la Skageway, în Alasca.

— Răŭ drum! Foarte nesigur! Sunt mulţĭ lupĭ prin părţile acelea.

— Cum o vrea Dumnezeŭ. Pe urmă mergem în Canada; avem familiĭ acolo.

La masa vecină un om isprăvise de mâncat. Răsturnat pe un scaun, asculta atent la conversaţia vecinilor săĭ. Când se vorbi de Canada, se apropie:

— Iertaţi-mă, d-lor, sunt canadian ca şi d-voastră şi după cât am înţeles vreţĭ să vă duceţĭ la lacul Labarge. Eŭ tot acolo merg. Din nefericire trebue să fac acest drum pe jos. Am pierdut tot ce am avut căutând aur în câmpia Mc. Quesley. Am stat acolo douĭ anĭ, lucrând şi înfruntând mizeriile cele maĭ marĭ, dar în zadar... Viŭ din Klondike pe jos.

— Greŭ, murmură unul din călătorĭ.

— Aşa de greŭ, în cât nicĭ nu ştiŭ dacă voiŭ maĭ putea să ajung acasă. Dar..., dacă vreţĭ să mă luaţĭ şi pe mine ca tovarăş de drum... un compatriot! Apoĭ ţinutul Jukon nu este sigur de loc şi cred că e maĭ bine daca suntem treĭ. Pe lângă acestea maĭ ştiŭ să mân câiniĭ foarte bine. In fine, voiŭ face tot ca să vă răsplătesc bunătatea... Mă numesc Fred Rolf.

Ceĭ douĭ călătorĭ se înţeleseră din privirĭ.

—Bine; noĭ plecăm mâine de dimineaţă pe la 7 ore.

A doua zi ceĭ treĭ oamenĭ părăseaŭ hanul.

— Dacă vreţĭ, voiŭ mâna eŭ, zise Fred Rolf. Aşezaţi-vă bine în fund ca să vă încălziţĭ.

Ceĭ douĭ se aşezară în fundul sănieĭ, cu mâinele pe cutia cu praf de aur.

— Gata, zise Fred, strângând hăţurile câinilor şi scoţându-şĭ carabina ce purta pe spate. Câiniĭ plecară în galop. El iĭ încuraja mereŭ cu vocea. Sania mergea cât se poate de iute. Hanul nu se maĭ vedea de mult şi din noriĭ cenuşiĭ se cerneaŭ mereŭ fulgĭ de zăpadă.

— Ţineţi-vă bine, zise Fred.

— Eştĭ sigur de drum? întrebă unul din oamenĭ.

— Foarte sigur.

— Dar mergem drept spre lac. Ce facĭ?

Vocea n'avu timp să isprăvească cuvântul din urmă. Se auzită două detunăturĭ secĭ, fără ecoŭ. Cât aĭ clipi din ochĭ Fred omorâse pe ceĭ douĭ călătorĭ. Mişcarea fu aşa de repede şi precisă, în cât eĭ nicĭ n'avuseseră timp să 'şĭ dea seama de ceea ce se petrece.

La zgomotul detunăturilor, câiniĭ o luară brusc la fugă, apoĭ se opriră, zburlind părul şi urlând îngrozitor. Ucigaşul se dădu îndărăt, ca şi cum 'i-ar fi fost frică că în această pustie îngheţată vocea lor putea să dea alarma.

[1]) Nichita Balica a fost român din Petriduri şi căpitan de gloate racoţiane în răscoala luĭ Francisc Ràkóczi II. El s'a susţinut multă vreme în Cheie contra armateĭ împărăteştĭ.

Dar își veni iute în fire, dădu din umeri și strigă cu vocea tare:

— Destul! tăceți!..

Dar câinii urlaŭ mereŭ. Fred privi în juru-i. Sîngele celor două victime înghețase și făcea o pată roșie pe zăpadă. Se gândi:

— Dacă îi ating, mă murdăresc. Ce să fac?

Apoi acoperi fie-care cap cu o pânză, legând-o cu o sfoară la gât; așeză câinii cu lovituri de biciŭ, puse cadavrele în sanie și mână spre lac. Aci opri, dădu zăpada la o parte și tăiă ghiața cu un herăstrăŭ. Apa apăru liniștită. Luă atunci cele două cadavre și le aruncă în copcă. Se auzi un plescăit ușor și apoi... nimic. Fred puse ghiața tăiată la loc și așeză zăpada.

Se întoarse la sanie. Cei șease câini zburliți îl priveaŭ furioși, arătându-i colții. Inima începu să-i bată. Murmură:

— Așĭ fi prea prost să mă sperii de câini. Indărăt, javrelor!

Câinii începură să mârâe. Incercă să se apropie să ia o armă, dar ochii câinilor îi urmăreaŭ toate mișcările și întindeaŭ spre el gurile lor deschise. Nu mai putea de mânie. Să vadă cutia, cutia dorită, atât de aproape și să n'o poată lua din cauza câinilor! Strigă:

— După ce m'am scăpat de oameni, voiŭ tremura în fața voastră?.. Indărăt!

Biciul era lângă el. Se aplecă să'l ia, dar un câine se repezi la el rupând hamurile. Se dădu înapoi căutând vr'o armă în buzunar. Nimic.

Se aplecă a doua oară. Câinii se repeziră cu toții; unul îl mușcă de obraz.

Fred privi pentru ultima oară sania, cutia și cei șease câini cu ochii arzători și fugi iute, neîndrăznind să mai întoarcă capul. Peste puțin nu mai auzi de cât scârțâitul zăpezei sub picioarele sale și urletul depărtat și tânguitor al câinilor.

* * *

Câte-va zile mai târziŭ, factorul trecând prin acel loc, găsi o sanie răsturnată. Câinii săi începură să urle. Căutând bine găsi într'o gaură în zăpadă șease câini morți, cu botul lipit de ghiață și lângă ei cutia cu cercurile de fier.

Z. B.

Câte sforțări spre a ajunge la vârf!

Spre vîrful munților

Parodiind vorbele lui Voltaire, Elvețienii ar putea să spună: «Dacă ciudățenia n'ar fi pe lume, ar trebui să fie născocită»!

Va veni ziua, și fără îndoială nu-i departe, când din ce în ce puterea mișcătoare prăvălindu-se din vîrful munților, va fi revoluționat și mai mult industria: huila albă va înlocui pe cea neagră. In ziua ceia Elveția, bine înzestrată de natură în această privință, va deveni poate o putere economică mai presus de cât aceia a Angliei. Această folosire a puterilor lichide, mulțămită căreia aŭ propășit țesătoriile și torcătoriile din Bale, Berna, Zurich, Ragatz, etc., se va întinde în toată republica.

In timpul de față, cea mai de căpetenie industrie, a Elveției rămâne acea a ciudățeniei. Care țară din Europa ar putea să se potrivească în ceea ce privește pitorescul ținuturilor, curățenia aerului și bunătatea climei? De sigur, muntele Himalaya e un uriaș pe lângă muntele Cervin și chiar pe lângă muntele Blanc, (4.808 metri), dar Himalaia nu poate fi suit de toată lumea pe jos, nici de cei cu pungile mai goale, și când te scobori de pe dînsul nu găsești în tot-d'auna ca în Elveția confortul trebuincios pentru redobândirea puterilor cheltuite.

In suirea munților elvețieni, escursioniștii din toată Europa și din America de Nord se iaŭ la întrecere în ceea ce privește sprinteneala, răbdarea și curagiul. Englezii, Rușii, Italienii, Germanii, Francezii, călăuziți de locuitorii țării, formează un fel de cerc internațional de sport pedestru, cel mai sănătos poate din toate sporturile.

Dintre femei, englezoaicele, americanele și rusoaicele sunt de sigur cele mai îndrăznețe și cele mai rezistente; apoi vin germanele.

Francezele nu vin de cât în urma lor; mult mai rare sunt italiencele și mai rare încă, dacă găsești vre una, spaniolele. Femeia latină, din pricina educației ei învechite, a rămas aceeași păsărică obicinuită cu colivia ei, fiindu-i teamă a își destinde aripele și de a se avânta liberă în văzduh. E cu neputință să nu bagi de seamă că e o strânsă legătură între dezvoltarea calităților fizice și acelea ale spiritului.

Acelea pe care le vezi sprijinite pe un «alpenstock», suind pe vârfurile muntelui Blanc saŭ Iungfraŭ, sunt studente, femei instruite, ori-care ar fi starea lor socială, adesea chiar savante.

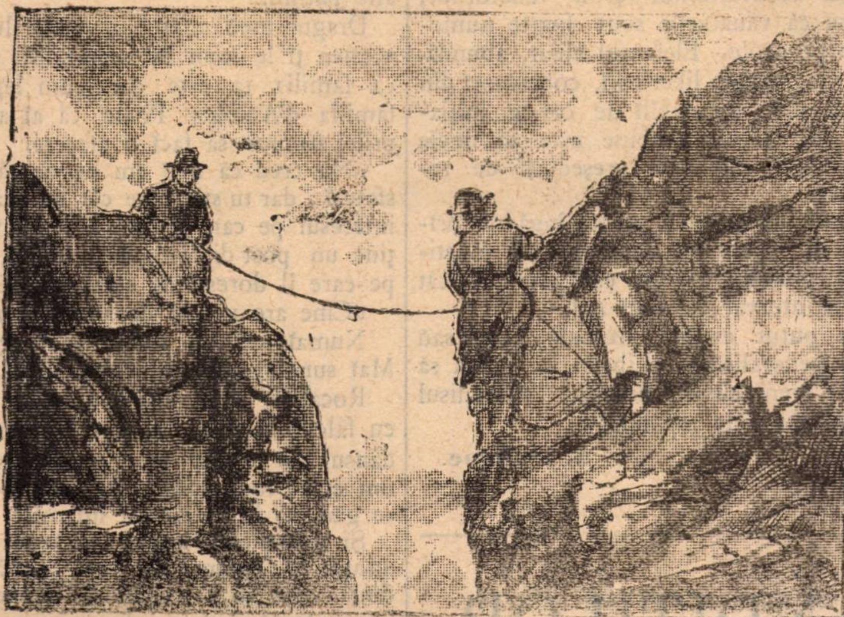
Când le vezi, îndrăznețe și ușoare, suind costișurile stâncoase ale acestor uriași, de unde o alunecare mortală ar putea să le prăbușească în prăpastii, gândul ți se îndreaptă spre sărmanele femei care staŭ mereŭ în casă, care nu pot să umble pe jos mai mult de cinci sute de pași și care, îngrămădindu-se în tramvae cu un aer greoiŭ, se grăbesc de a închide toate deschizăturile, de îndată ce începe să sufle cel mai mic curent.

Sunt foarte numeroși acei și acelea, cari, cu toate precauțiunile și devotamentul, adesea dezinteresat al călăuzelor, își plătesc tributul muntelui ucigaș.

Câte o dată chiar precauțiunile luate pentru a înlătura nenorocirile le fac și mai groaznice.

Se știe că în suirile greoaie, călăuzele și călătorii se leagă unul de altul cu o frânghie. Această frânghie servește spre a micșora călătorului, târât de călăuza sa, oboseala urcușului și ast-fel să'l împiedice de a se prăvăli în prăpastii în urma unui pas greșit.

Cine nu și aduce aminte, din «Tartarin pe Alpi», de scena unde eroul lui Tarascon și compatriotul său Costecalde, tot așa legați unul de altul și despărțiți printr'o muche a muntelui, crezând fie-care că tovarășul său a călcat răŭ,

Călăuza a trecut prăpastia, va trebui să o urmeze

taie frânghia spre a nu fi târâţî într'o catastrofă mortală ?

Acum câţî-va anî, o întreagă familie engleză, compusă din şease persoane, tată, mamă şi copiî în plaga adolescenţeî, plecase din Lausane pentru a sui pe muntele Jorat. Cu toate ca acest munte nu-ĭ unul dintre uriaşiî Elveţieî pentru că înălţimea sa nu-ĭ de cât de 928 metri, totuşî prezintă cotiturî pericoloase ascunzând prăpastiî care înghit mulţî călătorî.

Totuşî englezii se fălesc că aŭ picior sigur, ochiŭ bun. Eî s'aŭ suit pe muntele Tendre şi Dôlul, carî aŭ unul şi altul o înălţime aproape de două orî maî mare de cât acea a luî Jorat. Şi nu s'aŭ înjosit să ceară ajutorul călăuzelor; dealtmintrelea vremea era frumoasă, cerul limpede; ascensioniştiî aveaŭ să se urce singurî-singureĭ.

Totuşî la Clochatte, unde se opriseră, locuitoriî bagară de seamă că nu sunt destul de experimentaţî, şi-ĭ sfătuiră să nu plece fără călăuză.

Eî nu voiră s'asculte de nimic şi plecaseră, de-altmintrelea bine echipaţî şi ne uitând să ia cu dânşiî o sticlă de rachiŭ şi o traistă cu merinde, căcî nimic nu te înfometează ca suirile în aer tare. Numaî că se legaseră unul de altul, câte şi şease, cu o frînghie lungă. Tatăl, în vîrstă de vre-o patru-zecî şi cincî anî, mergea înainte, apoî fiul cel maî mare, în vârstă de două-zecî şi nouă anî, apoî mama, apoî un alt băiat şi cele două fete.

Alţî excursioniştî îĭ văzură trecând, înaintând cu un pas ferm. Cam la a treia parte din drum se opriră pe o ieşitură strâmtă a munteluî. Fură văzuţî deschizându-şî traista cu merinde, spre a îmbuca câte-ceva.

De odată ajunse în vale ecoul unuî ţipăt groaznic: Una dintre fete alunecase şi dispărea într'o prăpastie, târând după ea şi pe ceĭ-l'alţî, prin greutatea sa. Se văzu înşirându-se ast-fel un ciorchine omenesc, compus din şease persoane.

Zadarnic se încercară câţî-va din nenorociţiî aceştia să se agaţe de işiturile stânceĭ: toţî fură târâţî şi înghiţiţî unul după altul.

Dar nicî unul nu încercă, în clipa aceastâ groaznică, să scape tăind fringhia care îl ţinea legat de ceĭ-l'alţî. Orî-care ar fi putut să fie lupta dată prin instinctul de păstrare, simţimântul de solidaritate şi dragoste familiară birui.

Nu se poate spune tot aşa de un tânăr care, în acelaşî canton de Vaud, era în excursie în tovărăşia logodniceĭ sale. Amândoui se legaseră unul de altul printr'o funie trainică, emblema legăturiĭ care trebuia să-ĭ unească în viaţă. Amândouî îşî juraseră, fără îndoială, credinţă şi dragoste urcând Alpul, jurământ care trebuia să fie repetat maî târziŭ înaintea primaruluî şi martorilor cu mult maî solemnî de cât natura.

Iară când logodnica sa alunecă, îndatoritorul eĭ cavaler tăie fringhia care îĭ unea, şi aşa că numaĭ tânăra se rostogolî în prăpastie, iar el îşî scăpă viaţa printr'o laşitate.

Pentru ca suirea munteluĭ să fie maî uşoară numeroase studente ruse şi germane aŭ adoptat costumul de ciclist, cu mult maî practic de cât fustele grele care împiedică mersul, după cum arată ilustraţiile noastre.

Elvinia Popp.

LIBERIA

Un stat despre care s'a vorbit foarte puţin, este fără îndoială Liberia. Cu toate acestea, în timpul din urmă, vizita pe care a făcut-o în Franţa preşedintele republiceĭ, d. Barclay, a adus-o la ordinea zileĭ.

După cum se ştie, liberianiĭ abia dacă sunt în număr de 60 de miĭ. E adevărat că de acelaş neam cu dânşiĭ maĭ sunt încă două milioane de negri sălbatecĭ; dar aceştia nu cunosc nicĭ măcar numele oraşuluĭ Monrovia, superba capitală a Liberieĭ, care numără în total 5000 de locuitorĭ.

Republica are tot atâţia miniştri cât şi senatorĭ. Inalta cameră este formată din nouă membri, iar consilieriĭ de stat sunt în număr de şeapte, la care trebue să se maĭ adaoge preşedintele şi vice-preşedintele republiceĭ.

Senatul împarte exerciţiul putereĭ legislative cu o cameră inferioară, compusă din 13 membri, plus un preşedinte şi un vice-preşedinte.

Statele-Unite ale Liberieĭ se glorifică cu o armată regulată de o mie de oamenĭ, şi cu un corp de voluntarĭ de 500 de oamenĭ.

După spusa d-luĭ Harry Iohnston, savantul explorator a căruia autoritate nu maĭ poate fi astă-zĭ discutată, ţinutul Liberieĭ păstrează multe surprize exploratorilor viitoruluĭ. Până acum, nu se cunosc încă de cât coastele. Cu toate cĭ Liberieniĭ stăpânesc ţara de la 1822, nu prea s'aŭ aventurat până acum în interior.

Sir Harry declară hotărât că Liberia este regiunea cea maĭ puţin cunoscută din Africa; faptul acesta trebue atribuit atât desimeĭ pădurilor sale cât şi sălbătacieĭ triburilor indigene.

Populaţiile acestea negre practică religia musulmană, amestecată cu fetişismul; maĭ toate sunt din rasa care populează şi Sudanul occidental.

In maĭ multe districte, canibalismul este practicat pe faţă. Sunt anume capĭ, care vând carne omenească. Se spune că părţile cele maĭ gustoase sunt mâinele şi picioarele, care sunt păstrate pentru şefĭ.

Cu toate aceste, interiorul Liberieĭ este maĭ sigur de cât unele ţinuturĭ din Congo saŭ din Nigeria. Albiĭ sunt primiţĭ în mod prietenos, căcĭ indigeniĭ ştiŭ bine că nu vin acolo cu intenţiĭ cuceritoare. Anglia şi Franţa şĭ-aŭ luat angajamentul de a respecta independenţa republiceĭ negre.

Ţara este de o fertilitate extra-ordinară. Arborele de cafea creşte aproape în stare sălbatică, fără a cere vre-o îngriire de la cultivator.

Până acum principalele izvoare de bogăţie ale ţinutuluĭ sunt: arborele de cafea şi producţia unt-de-lemnuluĭ de palm.

Se spune că ţinutul acesta va deveni

pământul făgăduinţeĭ căutătorilor de cauciuc.

Lianele şi arborii care produc această preţioasă gumă, destinată să meargă mereŭ progresând, odată cu progresul automobilizmuluĭ, formează în interior, la o mică distanţă de coaste, nişte păduri abia explorate.

Sir Harry Iohnston maĭ afirmă că în multe râurĭ se găsesc urme de aur şi că fierul şi cărbunele de pământ sunt destul de abundente.

Să maĭ notăm că teritoriul liberian este mult maĭ sănătos de cât coastele mărginaşe de la Sierra Leoul şi de cât coasta de Ivoriu.

Cu toate că ţinutul este plin de pădurĭ şi ploile cad cu o abundenţă extraordinară, frigurile paludiene ale ţinutuluĭ nu sunt primejdioase.

Liberia ar trebui să atragă maĭ mult atenţia aventurierilor şi a vânătorilor, pentru că vânaturile sunt foarte numeroase pe acolo. Elefantul chiar, abundă. Din nenorocire, liberieniĭ, coborâtorĭ din sclavĭ, sunt incapabilĭ de orĭ-ce iniţiativă. Marea lor ambiţie este să devie funcţionarĭ; saŭ chiar preşedinţĭ de republică.

Visul acesta şi-l poate îngădui orĭcine, de vreme ce, după textul constituţieĭ, preşedintele nu este ales de cât pe un interval de douĭ anĭ.

S'a putut explica numele Haiti saŭ «ţara generalilor». Liberia ar putea să fie cu drept cuvânt numită: «paradisul preşedinţilor de republică».

A. Leblanc.

DIN VIAŢA BANDIŢILOR

— Urmare —

— Dar unde mă aflu oare? exclamă Rocabol înfiorându-se. Fără voia luĭ i se părea că făcuse un sacrilegiŭ introducându-se în sanctuarul acela.

Se apropie de fereastră şi privi printre transparente. Acum deabia înţelese. In cursa luĭ nebună, fără să-şĭ dea seamă de ce face, din instinct, se apropiase de locuinţa aceleia, care singură maĭ avea darul să aducă o rază de lumină în viaţa luĭ întunecată de criminal.

Da, se afla în parcul palatuluĭ d'Amblez. In capătul acestuĭ parc, în spre stradela Ulmilor, se înălţa un mic pavilion, a cureia fereastră dădea în stradă.

Acum îşĭ amintea. Nicĭ o dată nu pătrunsese dînsul în pavilionul acesta, cu toate că Lizeta îl descrisese într'o zi cu mult entuziasm.

Şi de o dată, o amintire îĭ străbătu creerul.

Scrisoarea aceia!... Scrisoarea aceia blestemată, din care n'avusese timpul să cetiască de cât maĭ câte-va rîndurĭ! Unde era oare? Nu cum-va o perduse în fuga sa nebună?

Nu... Cu un gest inconştient o ascunsese în buzunar, şi acum o regăsi foarte repede.

Scrisoarea aceasta era adresată marchizuluĭ de Oriereo, de către unul dintre prieteniĭ săĭ, un curtean care trăia viaţa destrăbălată de pe atuncĭ a curţeĭ regale... Era un prieten al amanteĭ regeluĭ, al sinistreĭ marchize de Pompadour, femeia aceia teribilă, care pentru a reuşi să conducă mereŭ afacerile politice ale Franţeĭ, nu se dădea îndărăt din faţa celor maĭ groaznice intrige.

Şi omul acesta povestea marchizuluĭ, cum după aventura d-reĭ de Romaus, pe care regele o părăsise într'un chip ruşinos, împreună cu copilul eĭ, curtezaniĭ căutaŭ o altă femee, o fată tânără, care să-l poată pasiona destul de mult pe rege, pentru ca să-l ţie mereŭ departe de afacerile publice... Numaĭ în chipul acesta d-na de Pompadour avea să poată rămânea suverană.

Cine pronunţase numele Lizeteĭ d'Amblez? Nu se ştia.

Dar era fapt cert că se stabilise o intrigă infamă împotriva sărmaneĭ fete, un adevărat complot.

«D. d'Amblez, continuă prietenul, marchizul nu este tocmaĭ cunoscut la curte, şi nicĭ nu se bucură de o reputaţie tocmaĭ aşa de strălucită. Nu că dânsul n'ar căuta să se introducă; dar trebue să spunem că nu prea are mult noroc.

«Foarte bogat şi foarte zgârcit, a căutat să obţie un loc în Finanţe. Chiar acum în urmă a solicitat postul de secretar de stat la direcţia fermelor generale. Dar n'a avut de loc succes. D-ta ştiĭ bine, marchize, că funcţia aceasta este o adevărată mină de milioane, şi că pentru a o ocupa cine va trebue să fi adus serviciĭ însemnate patrieĭ.

«Se povesteşte că regele ar fi spus în această privinţă: «Dacă mi-l va aduce pe banditul Rocabol legat în faţa mea, îĭ voĭ da ceia ce cere...

«Şi regele ar maĭ fi adăugat: «După cum îmĭ daŭ cuvântul meŭ că voĭ acorda aceluia care va scăpa Parisul de acest bandit, orĭ-ce 'mĭ va cere.

«După cum îţĭ poţĭ închipui, nu d. d'Amblez este acela care va putea să ne facă un asemenea serviciŭ. Dar d-na de Pompadour a spus într'un cerc intim că este un alt serviciŭ pe care ar putea să-l facă dânsul, şi care 'ĭ-ar fi fost plătit orĭcât de scump.

«Am înţeles îndată că era vorba despre frumoasa domnişoară d'Amblez, că voiaŭ să-l arunce pe rege în braţele uneĭ alte patimĭ.

Dragul meŭ marchiz, toate lucrurile acestea ţi le spun în secret. Mi se pare că familia ta este oare-cum legată cu familia d'Amblez. Poate că aĭ avea un prilej frumos să facĭ o afacere.

«Nu cred că maĭ am nevoe să ţĭ daŭ sfaturĭ; dar tu ştiĭ bine cât de mare este interesul pe care ţi-l port. Aĭ putea obţine un post diplomatic în Italia, postul pe care îl doreştĭ de atâta vreme.

«Cine are urechĭ de auzit, să audă.

Numaĭ că, va trebui să te grăbeştĭ. Maĭ sunt şi alţiĭ pe aceiaşĭ urmă.

Rocabol cetise toate acestea repede, cu fălcile strânse, înfiorat. Fără îndoială, dânsul îşĭ dădea bine seama ce fel de om este: fura, ucidea, dar nicĭ o dată nu se gândise la asemenea infamiĭ!

Şi mizerabiliĭ aceia îndrăzneaŭ să se atingă de făptura cea maĭ curată, de o fiinţă care ar fi trebuit să rămâe sfântă pentru toată lumea, din pricina virtuţeĭ eĭ! şi dânşiĭ socoteaŭ să aibă complicitatea d-luĭ d'Amblez!

D'Amblez, adevăratul călăŭ al tatăluĭ săŭ...

De ce oare Rocabol îl cruţase atât de multă vreme, suferind insultele tatăluĭ săŭ, care îl califica de laş?

Fără îndoială, d. d'Amblez era de multă vreme condamnat; dar Rocabol socotea că Lizeta maĭ avea încă nevoe de sprijinul tatăluĭ eĭ.

Numaĭ din această pricină întârziase executarea.

Şi iată că acum omul acesta devenea duşmanul cel maĭ de temut al Lizeteĭ; iată că se pregătea să facă o acţiune maĭ criminală de cât toate pe câte le făcuse în viaţa sa.

Rocabol devenea nebun de furie. O, câtă vreme avea să trăiască dânsul, nicĭ o dată n'avea să lase a se săvârşi o asemenea crimă. Dar oare propria sa viaţă, ce însemna? Intr'o zi, maĭ curând saŭ maĭ târziŭ, avea să cadă în mâna unuĭ poliţist abil, şi atuncĭ totul avea să fie sfârşit.

Fără îndoială, putea să-l ucidă pe d. d'Amblez. Dar oare Lizeta, rămasă orfană nu rămânea mereŭ în calea intrigilor mizerabililor curtezanĭ?

— Ah! dacă prin moartea mea aşĭ putea-o salva! murmură dânsul.

Era sincer. Işĭ amintea în momentele acelea de vocea rugătoare a bieteĭ mame, de privirea dulce şi curată a copileĭ. Ce era de făcut? Ce era de făcut?

De o dată, tresări. Nisipul din grădină scârţâise sub apăsarea unor paşĭ. Privi afară. Lizeta se îndreptă spre pavilion.

Ce avea să'ĭ spue oare? Cum avea să-şĭ explice prezenţa în locul acela? Şi apoĭ, hainele îĭ eraŭ rupte, murdare, avea înfăţişarea prea de bandit.

Se retrase îndărătul uneĭ perdele şi se ascunse cum putu maĭ bine.

Lizeta era îmbrăcată într'o haină albă de casă; era foarte palidă.

Cu ochiĭ pe jumătate închişĭ, copila mergea şi părea că visează; privind-o cu atenţie Rocabol o cunoscu că plânse.

Ea se apropie încetişor de masa pe care era tabloul mameĭ sale; acolo îl lăsă că cadă pe un scaun, şi coprinzându-şĭ faţa între mâinĭ, vorbi încet, cu vocea sfâşiată de durere:

— O mama mea, tu care nu maĭ eştĭ aicĭ pentru a mă auzi şi a-mĭ veni în ajutor, ascultă-mă; mi se pare că eştĭ aproape de mine. Ah! dacă aĭ şti cât de mult sufăr şi ce teamă îmĭ este! Mi se pare că din toate părţile sunt înconjurată numaĭ de duşmanĭ şi de primejdiĭ. O nelinişte de moarte îmĭ zbuciumă inima... şi n'am pe nimenĭ care să mă apere.

Tăcu şi rămase câte-va momente cu mâinele împreunate ca într'o rugăciune.

Apoĭ, vorbi din noŭ:

— De ce oare îmĭ vorbeşte tatăl meŭ cu atâta insistenţă despre acea presentare la curte? Oare am eŭ nevoe de lux şi de ponosurĭ? De ce m'aş maĭ duce să mă amestec într'o lume care mă înspăimântă, şi cu toate acestea, se poate oare să nu mă supun ordinelor tatăluĭ meŭ? Azĭ dimineaţă mi-aŭ adus o toaletă splendidă; numaĭ mătăsurĭ, dantele şi fire de argint... Dar tot acest lux nu mi-a produs de cât desgust şi groză.

Ah!.. când mă gândesc că mâine chiar, va trebui să îmbrac rochia aceasta! Ah! unde este prietenul meŭ de Lancy? L'aşĭ întreba, 'ĭ-aşĭ cere o explicare, un sfat...

Roocabol îşĭ reţinea respirarea-ĭ zgomotoasă.

Fie-care dintre cuvintele copileĭ îĭ sfâşia inima.

De-o dată, dânsa adăugă:

— Dr Wilhel?Unde este dânsul? De ce nu maĭ vine? Oh! şi dânsul m'a părăsit! Wilhelm! Wilhelm!

Acum, Rocabol nu putea să se maĭ stăpânească.

— Lizeto, exclamă dânsul, sunt aicĭ!

Dar copila nu-l auzi până când nu-ĭ atinse umărul. Atuncĭ, se întoarse cu un strigăt de spaimă, şi sări în sus.

Cum, Lizeto! 'Ţi e teamă de mine?

— Wilhelm! Nu, nu-mĭ este teamă, şi cu toate acestea... Cum aĭ putut ajunge până aicĭ? Şi apoĭ, e ceva bizar în privirea d-tale, ceva care mă turbură.

— Lizeto, zise Rocabol cu gravitate, să nu cauţĭ nicĭ o dată să înţelegĭ. Eŭ am fost şi rămân, prietenul, fratele d-tale. Odinioară te-am auzit strigându-mă... Iată, am venit... Poate că figura mea să fie schimbată, dar inima mea a rămas mereŭ aceiaşĭ, plină de dragoste pentru D-ta. Văd bine că eştĭ neliniştită, că aĭ o supărare mare. Aibĭ încredere în mine. Lizeta, în numele mameĭ d-tale, îţĭ jur că poţĭ avea toată încrederea în mine.

Copila îşĭ regăsise acuma tot cumpătul. Fără îndoială, Wilhelm, se părea o persoană misterioasă, ale căruia acte rămâneaŭ adese-orĭ inexplicabile; dar îşĭ a'ucea aminte de unele cuvinte ale mameĭ sale. Nenorocita femee avusese încredere într'însul; oare ea putea acum să se îndoiască.

Rocabol ghicea ce se petrece în sufletul copileĭ; înţelegea că un instinct secret o înştiinţa de toată nedemnitatea protectoruluĭ săŭ.

Ingenuchind în faţa eĭ, continuă:

— Lizeto, te rog, din tot sufletul să'mĭ descoperĭ causa supărăreĭ d-tale... Eŭ voĭ face totul pentru ca să te scap de nelinişte; te voĭ face fericită. Odinioară chiar, n'aĭ pronunţat numele meŭ, şi numele unuĭ prieten?..

— Aĭ dreptate, răspunse copila; dar nu ştiŭ ce ideĭ nebune îmĭ chinuiaŭ creerul. Aĭ fost în tot-d'a-una aşa de bun cu mine, maĭ bun ca un frate. Eĭ bine, acum, îţĭ voĭ vorbi şi eŭ ca unuĭ frate:

«Nu ştiŭ ce se petrece. De cât-va timp d. d'Amblez şĭ-a schimbat cu totul atitudinea sa faţă de mine. Dânsul, care de obiceiŭ era aşa de puţin comunicativ aşa de morăcănos, acuma a început să se preocupe de amănunte micĭ, de doctrinele, de toaletele mele. Am impresia că ar căuta să deştepte în mine instincte de lux, de cochetărie.

Erĭ chiar, mi-a vorbit despre o apropiată presentare la curte... Eŭ nu prea am multă experienţă de viaţă; cu toate acestea, nu ştiŭ ce instinct secret mă înştiinţează că nu este bine să pătrund în palatul acela în care domneşte numaĭ uşurinţa şi destrăbălarea.

Spune-mĭ, d-ta care cunoştĭ aşa de bine lumea, din ce pricină oare, regele Ludovic al XV lea, îmĭ inspiră groază?

— Scumpa mea copilă! murmură Rocabol

— Eŭ vreaŭ să trăesc cu simplicitate, o viaţă până la sfârşit modestă... Ce-mĭ pasă mie de pietre scumpe, de dantelăriĭ, de lux?.. Eŭ nu visez de cât un soţ bun care să mă iubească, şi un copilaş drăguţ, pe care să'l legăn cu dragoste în braţele mele.

— D. de Lancy, murmură Rocabol surizând.

— Pentru ce aş nega-o?.. E un tânăr onest şi bun, în care am toată încrederea.

— Dar tatăl d-tale?

— Tatăl meŭ mia repetat chiar erĭ, că atât timp cât va fi în viaţă, căsătoria aceasta nu se va face nicĭ o dată.

— Ah! murmură Rocabol.

Apoĭ, după o pauză:

— Mi-aĭ vorbit despre un proect de presentare la curte... Pentru când este fixată această presentare?

— Vaĭ!.. Mâne seară la orele şease, va trebui să fiŭ gata, îmbrăcată în somptuare rochie pe care mi-aŭ adus'o... O trăsură a curţiĭ va veni să ne caute.

«Dar eŭ nu voesc, nu mă voĭ duce...

— Lizeto, exclamă Rocabol, voeştĭ să aĭ ca altă dată, complectă încredere în mine?...

— Vezĭ bine, răspunse copila; de vreme ce nu-ţĭ ascund nimica.

— Eĭ bine? Să facĭ tot ce-ţĭ voĭ spune eŭ... Aĭ pe aicĭ cerneală şi un toc?

— Da, în sertarul de colo.

— Aşa... te voĭ ruga să scriĭ o scrisoare.

— Cuĭ?

— D-luĭ de Lancy.

— Eŭ?.. Oh!.. nicĭ o dată nu voi îndrăzni!

— Te conjur...

— Şi ce va trebui să-ĭ scriŭ?

— Numaĭ două cuvinte: «Vino la palatul d'Amblex, mâine la orele şease seara.

— Nu te înţeleg...

— Eŭ te rog să aĭ încredere în mine, şi să nu cauţĭ să înţelegĭ.

— E adevărat... Am încredere în d-ta, şi apoĭ, aĭ în privirea d-tale nu ştiŭ ce lumină, care îmĭ aminteşte primirea mameĭ mele.

— Atuncĭ, veĭ fi aşa de bună să mă asculţĭ.

Lizeta scrise repede cele câte-va cuvinte pe carĭ i le dictă protectorul eĭ.

— Iată ce mi-aĭ cerut.

— Mulţămesc.

După aceia, se apropie de fereastră şi o deschise.

— Lizeto, îţĭ jur că nu veĭ fi prezentată la curte. Veĭ deveni soţia d-luĭ de Lancy.

— Ah! de-aşĭ şti că spuĭ adevărul!

— Sunt unele evenimente carĭ atârnă de voinţa oamenilor, cu singura condiţie că această voinţă să fie fermă. Dar, un ultim cuvânt, Lizeto.

— Vorbeste.

— Amica, sora mea, voesc să-mĭ făgădueştĭ că după ce veĭ deveni fericită, orĭ-ce veĭ afla despre mine, orĭ-ce descoperire aĭ face, nicĭ o dată nu mă veĭ blestema.

— Ce vreĭ să spuĭ? Mă înspăimânţĭ! Nu vreaŭ să...

— Făgădueşte-mĭ!

— Orĭ-ce s'ar întâmpla, zise Lizeta, voĭ pronunţa în tot-d'a-una numele d-tale cu dragoste şi recunoştinţă.

— Mulţumesc!

Şi Rocabol, cu o săritură uşoară ajunse în stradă.

X

Testamentul luĭ Rocabol

Intr'o cameră murdară a hanuluĭ «La curcanul negru,» fostul ocnaş Jak Lemer, zăcea în culcuşul săŭ.

Omul acesta era în adevăr spăimântător. In momentele acelea dormea, şi masca dureriĭ era aşa de adânc întipărită pe figura sa, în cât se vedea că şi atuncĭ suferă.

O grămadă de carne informă, posedând o singură mână, cu degetile strivite; acesta era frumosul tânăr de altă dată.

Uşa se deschise încetişor!

Rocabol apăru. Faţa sa, tânără încă, avea culoarea marmoreĭ. Trăsăturile sale aveaŭ o rigiditate de piatră.

Se apropie de pat, şi contemplă îndelung figura tatăluĭ săŭ.

Inţelegea acuma de ce în omul acela nu maĭ rămăsese nicĭ un alt sentiment de cât acela al ureĭ.

Il deşteptă cu b'ândeţă.

— Tată eŭ sunt.

— Ce voeştĭ? răspunse cel-alt, cu severitate. Aĭ venit să-mĭ spuĭ iarăşĭ minciunĭ. Nu maĭ era nevoe să mă deşteptĭ pentru atâta lucru. spune-mĭ: l'aĭ ucis pe d. d'Amblez?

— Nu încă, tată; dar am venit să-ţĭ fac o propunere.

— O propunere mie... Pentru răscumpărarea vieţeĭ banditului acela, fără îndoială?

Nu maĭ vorbi aşa... Aĭ fost în tot-d'a-una nedrept cu mine... Voiam să-ţĭ spun că d. de Courducy este mort.

— Patru!

— Cardeman de asemenea.

— Cincĭ!... Acum n'a maĭ rămas de cât unul singur.

— D. d'Amblez?

— Da.

Rocabol se aplecă spre dânsul şi-l fixă îndelung.

— Voeştĭ să-ţĭ fac o bucurie mare, dar mare de tot?

— Vorbeşte. Ce înseamnă această introducere fără nicĭ un rost?

— Voeştĭ să-l ucizĭ pe d. d'Amblez cu propria ta mână?

Infirmul scoase un strigăt.

— Ce-mĭ spuĭ tu Wilhelm? Poţĭ tu face una ca asta? Orĭ poate vreĭ să-ţĭ baţĭ joc de mine?

— Poţĭ să ţi-l daŭ în mână... să te las să-l ucizĭ.

— Fiul meŭ iubit! Lasă-mă să te îmbrăţişez... Acum văd în adevĕr că tu mă iubeştĭ... Să-l ucid cu propria mea mână! Ar fi prea frumos! Nu, aceasta nu se poate.

— Ba se va putea. Dar trebue să aĭ în vedere că îţĭ veĭ primejdui viaţa.

— Viaţa mea!... Dar viaţa aceasta nu valorează nimic pentru mine, de cât numaĭ pentru răzbunare.

Spune-mĭ Wilhelm, explică-mĭ, în ce mod veĭ putea tu realiza această capod-operă?

Aduţĭ aminte că sunt schilod, că nu pot merge.

— Veĭ fi dus pe sus...

— N'am arme.

— Aĭ mâna aceasta enormă, care atârnă de-a lungul coastelor tale. Dar, va trebui să mă asculţĭ cu încredere, fără să-mĭ facĭ vre-o întrebare, fără să raţionezĭ, fără să discuţĭ.

— Te voĭ asculta! exclamă nenorocitul. Ah! voĭ putea să mă răzbun prin mine însumĭ.

— Ţi-o făgăduesc! Ţi-o jur!

— Dacă-ĭ aşa, fă orĭ-ce veĭ voi.

— Ascultă-mă cu atenţie... Nu trebue să perzĭ nicĭ unul din cuvintele mele.... Mâine, nişte oamenĭ vor veni la tine, te vor lua şi te vor duce pe sus. Să nu-ĭ întrebĭ nimica, să-ĭ laşĭ să facă ce vor voi; de rest răspund eŭ.

— Da, da, fiul meŭ. Ah! îl voĭ ucide pe d. d'Amblex!. Cum nu mă pot răzbuna şi pe mizerabilul d'Armangy, şi pe fiica sa!..

— Oh!.. tacĭ te rog, tacĭ!... Căcĭ martirul pe care l'aĭ îndurat tu, nu înseamnă nimica faţă de calvarul pe care l'a urcat biată femee!..

— Aşa dar, tu aĭ cunoscut-o?.. Şi nu mi-aĭ spus nimica, nicĭ o dată...

— Biată femee a murit, şi nu trebue să'ĭ insultăm memoria... Dar eŭ voĭ repara tot răul pe care i l'aŭ făcut.

— Nu'te înţeleg.

— Nicĭ nu mă poţĭ înţelege. Mulţumeşte-te cu făgăduiala pe care ţi-am făcut-o, şi pe care voĭ îndeplini-o întocmaĭ, cum mi-am îndeplinit toate jurămintele. Şi acum tată, adio... Se prea poate să nu ne maĭ revedem... Lasă-mă să'ţĭ spun că mizerabiliĭ care te-aŭ perdut, aŭ făcut o crimă mult maĭ odioasă de cât cum ţi-o închipuĭ tu... Căcĭ, dacă pe tine te-aŭ trimes la ocnă, din mine aŭ făcut uu bandit, pe câtă vreme aş fi putut fi un om cinstit şi muncitor. Adio, tată, şi adu-ţĭ aminte de vorbele mele.

Şi eşind din mansardă, se coborî în sala principală a hanuluĭ.

Principaliĭ bandiţĭ, care ascultaŭ de ordinele luĭ Rocabol, fuseseră convocaţĭ acolo.

— Amiciĭ meĭ, le zise dînsul, fără nicĭ un înconjur, astă noapte am avut un vis răŭ... Simt bine că ultimele mele momente aŭ sosit...

O protestare generală îl întrerupse.

(Va urma)

IN ŢARA MIRAJULUI

Guvernul Indiilor engleze studiază uu proect colosal, consistând în secarea ramuluĭ Catch.

Ce este ramul?

O regiune vastă din India occidentală, care nu e nicĭ uscat, nicĭ apă.

Din depărtare pare o întindere de sare, fără nicĭ un accident, complect uniformă. In realitate însă, Ramul este succesiv şi desert şi mlaştină.

In timpul epocilor de secetă, Ramul este prin excelenţă ţinutul mirajuluĭ.

Cel maĭ mic obiect este zărit până la distanţe de leghe întregĭ nu cu forma sa adevărată, dar cu înfăţişerile cele maĭ bizare, cele maĭ fantastice.

Satele apar la distanţe colosale, părând că plutesc în aer.

După cuvîntul uneĭ legende mirduşe, de-asupra Ramuluĭ plutesc maĭ multe oraşe de sfinţĭ, şi acestea produc mirajurile deşertuluĭ.

Explicarea mirajuluĭ e şi aicĭ, aceiaşĭ ca şi în toate părţile.

Intrebarea este: ce vor spune indigeniĭ despre oraşele lor de sfinţĭ, în ziua când, după plănuirile de azĭ ale guvernuluĭ, ţinutul acesta va fi transformat într'o regiune agricolă, şi fenomenele mirajuluĭ vor dispărea?...

C. Drac.

LEOPARDUL LUI BRAHMA-SIVA

In cea maĭ frumoasă şi bogată regiune din Butan, acest leopard era maĭ mult ca un stăpân, era aproape divinizat.

Pagubele pe carĭ le făcuse el fără să poată fi prins, inspirase locuitorilor de pe malurile Brahmaputreĭ o frică superstiţioasă. Poporul numise pe acest leopard «Ambuda», adică «norul». El era mult maĭ mare ca cele-l'alte animale din familia sa. Avea o blană foarte frumoasă cu gâtul, pieptul şi pântecele de un alt strălucitor, iar pe spatele săŭ roşu, părul îĭ forma un fel de manta gălbuie. Dar atât pe piept cât şi pe spate eraŭ semănate pete negre, carĭ compuneaŭ cercurĭ concentrice foarte regulate.

Nimenĭ nu ştia unde îĭ era culcuşul. In timpul zileĭ, ca toţĭ leoparziĭ, dormea prin stufişurĭ. De maĭ multe orĭ fusese văzut ducându-se spre ruinele unuĭ templu al luĭ Brahma-Siva, dar când soldaţiĭ rajahuluĭ Mairam aŭ înconjurat ruinele ca să'l prindă, Ambuda găsise mijlocul să dispară. Atuncĭ Mairam şi supuşiĭ săĭ se încredinţară că leopardul este un zeŭ răŭ-făcător.

Mairam avea douĭ fiĭ. Cel maĭ mare se numea Maitreia, iar cel-l'alt Vedanti.

O epidemie isbucni în statele luĭ Mairam şi preoţiĭ fiind consultaţĭ, declarară că Brahma-Siva pedepsea poporul cu aceastâ boală pentru că era supărat pe Butan unde se plănuia o crimă înfiorătoare. Intr'adevăr fiiĭ luĭ Mairam plănuiaŭ să omoare pe tatăl lor ca să poată eĭ conduce ţara.

«Vinovaţiĭ sunt foarte aproape de tine, adăugară preoţiĭ, şi trebue ca eĭ să piară! Luĭ Brahma-Siva nu-ĭ va trece mânia până când unul din eĭ nu va fi dat leopardului Ambuda să'l mănânce».

La aceste cuvinte Mairam, nebun de furie, porunci să fie aduşĭ Maitreia şi Vedanti înaintea sa.

— Vaĭ, strigă el, plănuiţĭ să mă omorîţĭ ca să puneţĭ mâna pe frânele Butanuluĭ? Unul din voĭ trebue să piară!

Maitreia şi Vedanti se aruncară plângând la picioarele tatăluĭ lor jurând că nu sunt vinovaţĭ.

Orĭ-ce rugăciunĭ fură în zadar, Mairam hotărî ca Vedanti să fie dat leopardului Ambuda. Soldaţiĭ îl legară şi îl duseră la marginea uneĭ pădurĭ la un arbore unde se văzuse adese-orĭ urmele leopardului şi rămăşiţele prânzurilor luĭ sângeroase.

Executoriĭ răsbunăriĭ regale ridicară pe Vedanti până la craca cea maĭ groasă unde putea sta ca pe un pat. El fu legat de cracă peste piept şi de mâinĭ. Picioarele i le lăsară libere pentru ca mişcările instinctive ce avea să facă să înfurie fiara, căcĭ se ştie că ea este foarte blândă când nu îĭ e foame şi când omul nu o ameninţă.

Când apuse soarele, Ambuda plecă să'şĭ caute hrană. Ajunse lângă arbore, zări pe Vedanti şi cu o agilitate surprinzătoare se urcă în pom şi se apropie de victimă. El o mirosi ca să'şĭ dea seama dacă este un cadavru saŭ o fiinţă.

Leopardului îĭ era foame. Gura sa enormă se deschise. La aceastâ vedere Vedanti scoase un ţipăt ascuţit. Atuncĭ colţiĭ fiareĭ i se înfipse în pântece. Ea îşĭ băgă botul plin de sânge în pântecele nenorocituluĭ şi îĭ mâncă intestinele. Inghiţi apoĭ fâşiĭ de carne una după alta, înroşind frunzişul de sânge. Din când în când îşĭ ridica capul triumfător, dar îndată începea iar. Cu una din labele-ĭ puternice apasă pe piept. Se aude o trosnitură de oase rupte şi inima cu plămâniĭ apare sângerândă. Ambuda o mănâncă. S'a săturat. se dă jos din pom, linge picăturile de sânge ce aŭ căzut pe pământ şi dispare în pădure.

A doua zi servitoriĭ rajahuluĭ veniră să strângă rămăşiţele luĭ Vedanti, le arseră şi cenuşa o aşvîrli în vânt. Cu toate acestea epidemia secera mereŭ din poporul Butanuluĭ. Luĭ Mairam îĭ muri fraţiĭ, fiicele sale şi ceĭ maĭ bunĭ şefĭ aĭ armateĭ. Preoţiĭ fiind consultaţĭ din noŭ, spuseră că pentru a alunga toate nenorocirile maĭ trebue un sacrificiŭ. Brahma-Siva cerea pentru Ambuda şi pe cel-l'alt fiŭ al rajahuluĭ. Inebunit de nenorocirile ce dăduseră peste el, crudul Mairam consimţi..

Maitreia fu legat tot de arborele în care Vedanti murise. Seara veni. Ambuda însă era sătul. El se sui pe arbore şi mirosi pe Maitreia. Tânărul avea o stăpânire de sine minunată. El nu se mişcă prefăcându-se că doarme. Ambuda se aşeză pe cracă şi îşĭ rezimă somnoros capul pe pântecele luĭ Maitreia.

Această aşteptare era pentru bietul om un chin egal cu moartea. Un suspin, o încordare cât de mică a unuĭ muşchiŭ ajungea ca să deştepte furia luĭ Ambuda. Din fericire peste puţin adormi sfârşit de emoţiĭ.

Omul şi fiara fură deşteptaţĭ de-odată de un ţipăt pătrunzător. Leopardul se ridică şi privi împrejur. In noaptea senină văzu oamenĭ apropiindu-se. Maitreia era pierdut! Cu laba-ĭ puternică Leopardul îl desfăcu pântecele, apucă intestinele cu gura, sări jos şi dispăru în stufiş.

Oameniĭ se apropiară. Corpul luĭ Maitreia fu dat jos. Nenorocitul murise din cauza iubireĭ logodniceĭ sale Namicepa, care venise pe ascuns cu o ceată de servitorĭ credincioşĭ ca să'l scape. Ea văzuse pe leopard lângă logodnicul săŭ şi ţipase.

Timpul trecu. In ţara Butanuluĭ veni un străin, care găsi pe Namicepa foarte frumoasă şi vru să o ia în căsătorie. Namicepa se învoi dar cu condiţie ca străinul să-ĭ aducă un colier făcut din dinţiĭ leopardului Ambuda. Străinul căpătă învoirea luĭ Mairam şi pândi pe leopard lângă arborele fatal. Când se sui Ambuda în arbore, străinul trase două gloanţe. Ambuda primi unul în picior, iar cel-l'alt îĭ isbi un ochiŭ. Cu toate acestea el sări jos, dar alte două gloanţe îl loviră în piept şi muri.

Ast-fel dinţiĭ luĭ Ambuda, neînvinsul leopard al luĭ Brahma-Siva, fură transformaţĭ în colier de nuntă pentru Namicepa.

Ploeştĭ. **Z. Bărbulescu.**

Ultima expediţie a unuĭ aventurier

— Urmare —

Se auzea un mic zgomot în partea dosnică a hambaruluĭ; zgomotul uneĭ pile saŭ al unuĭ fierăstrăŭ care lucra cu băgare de seamă.

După aceea se făcu din noŭ tăcere.

De odată un strigăt răsună în depărtare:

—«At watch»!

Eraŭ sentinelele carĭ făceaŭ rondul.

Un curent de aer rece pătrunse în atmosfera caldă a închisoriĭ. O scândură fusese scoasă de la locul eĭ. Ochiŭ de vultur pătrunsese în hambar.

După două minute frînghiile carĭ legaŭ mâinele şi picioarele prietenilor noştri, fură tăiate.

Eşiră cu toţiĭ din închisoare încetişor, pe dibuite.

— Fratele meŭ va merge cu cea maĭ mare băgare de seamă, zise Ochiŭ de jaguar la urechia indianuluĭ.

«Apa curge în partea braţuluĭ meŭ drept.

«Dacă fratele meŭ şi prieteniĭ săĭ albĭ vor auzi gloanţele şuerând pe d'asupra capetelor lor, se vor scufunda îndată.

După aceea Ochiŭ de jaguar se îndepărtă şi prizonieriĭ urmară instrucţiile primite.

Ajunşĭ pe malul râuluĭ, făcură îndată pregătirile necesare pentru a se arunca în apă.

— Dar eŭ? întrebă doctorul, care ghicea ce are să se petreacă. N'ar fi oare maĭ bine să căutăm un vad?

— Te voiŭ duce eŭ, răspunse indianul cu voce înceată. Să n'aĭ nicĭ o teamă.

In clipa aceea un strigăt de alarmă întrerupse tăcerea nopţeĭ. Americaniĭ observaseră fuga prizonierilor.

— La arme!.. La arme!..

— Aruncați-vă în apă! comandă indianul.

Malurile râuluĭ eraŭ foarte înalte; ți se părea că te aruncĭ într'o prăpastie fără fund. Cu toate acestea nimenĭ nu stătu la îndoială. Dacă ar fi fost la mijloc vr'o primejdie, fără îndoială Ochiŭ de vultur i-ar fi anunțat.

Numaĭ doctorul rămase pe mal, împreună cu indianul; savantul nu înțelegea că trebuia să se grăbească.

In clipa aceea se auzi un strigăt, repetat de zecĭ de orĭ:

— La arme!.. La arme!..

— Să ne aruncăm în apă! exclamă indianul. Americaniĭ aŭ observat dispariția noastră.

— La arme!.. La arme!.. se auzi din noŭ strigătul a sute de vocĭ.

Luminĭ începură să alerge printre stufişurĭ.

Se auziră comenzile scurte ale ofițerilor şi înjurăturile sub-ofițerilor.

Indianul începuse să fie desperat de rezistența doctoruluĭ.

Atuncĭ, văzând că primejdia era aproape, nu maĭ stătu la îndoială şi repezindu-se asupra prietenuluĭ, pe care acum trebuia să-l trateze ca pe un duşman, îl legă cu o frînghie de spetele sale şi sări cu dînsul în apă.

Doctorul se credea pierdut; simțind căderea în abis, nu se maĭ putu stăpâni şi strigă în gura mare:

— Ajutor!.. Ajutor!.. Sunt asasinat!..

Indianul se văzu nevoit să se scufunde. Când reveni din noŭ la suprafața apeĭ, doctorul era aproape leşinat.

Indianul înota cu forță şi cu toate că situația era foarte critică, nu despera.

Avea încredere în dreptatea cauzeĭ sale şi spera că, acoperit de furtună, avea să-şĭ poată ajunge tovarăşiĭ.

CAP. III

Indată ce intrase în hambar, indianul Scandi aprinsese un chibrit şi dăduse foc uneĭ grămezĭ de pae, pe care o aşezase lângă scândurĭ.

Toate acestea cu cea maĭ mare băgare de seamă.

— Foarte bine, cugetă ochiul de jaguar; acuma nimenĭ nu va maĭ putea să fie acuzat de americanĭ că a dat mână de ajutor evadaților.

Şi se strecură încetişor printre mărăcinişurĭ. Sub influența vîntuluĭ usor care bătea de afară, focul se întinse repede, cuprinzând cu flăcările sale maĭ multe scândurĭ.

Se ştie că negriĭ aŭ simțurile desvoltate. Acela care stătea de pază la intrarea hambaruluĭ, se opri pe loc şi espiră cu lăcomie, în tocmaĭ cum face un câne de vînătoare când bănueşte ceva pradă.

— Hum!.. murmură dînsul neliniştit; miroase a fum!

Vântul suflă din spre vest.

Soldatul nostru îşĭ spuse îndată că focul nu putea să fie de cât în acea direcție, adică la spatele hambaruluĭ.

Se îndreptă într'acolo, privi în depărtare, aspiră din noŭ, şi rămase mirat de faptul că nicĭ nu vedea, nicĭ nu simția nimica.

— Drace! şi mie mi se părea că simt fum!

Se reîntoarse la postul săŭ.

Acum simți din noŭ mirosul.

— Miĭ de dracĭ!.. esclamă dânsul de odată; focul trebue să fie înăuntru.

— La arme! strigă dînsul, cu voce puternică.

Şi lovi cu patul puşteĭ în uşa hambaruluĭ.

O tăcere complectă îĭ răspunse.

— Nenorociţiĭ! cugetă negrul; trebue să fie asfixiațĭ.

Strigătele sale fuseră auzite de ceĭ-lalțĭ paznicĭ, şi eraŭ acum repetate din gură în gură.

Locotenentul, deşteptat de sergentul de gardă, alergă repede; în câte-va momente, toată lumea fu în picioare.

Lanternele fură aprinse, şi luminele licăriră în toate colțurile campamentuluĭ.

— Ce este?.. Ce s'a întâmplat?.. Cine a dat alarma?

Sub-ofițeriĭ alergaŭ din sentinelă în sentinelă.

Când unul dintre eĭ ajunse la hambarul prizonierilor, nicĭ nu maĭ avu timpul să întrebe:

— Foc!.. Arde!.. Scândurile ard!..

Locotenentul, care ținea cheile, alergă repede şi deschise uşa.

Spre marea lor mirare, prizonieriĭ nu eraŭ nicăerĭ.

In clipa aceea însă, strigătul nesocotit al doctoruluĭ, le deschise ochiĭ, arătându-le în acelaş timp că prizonieriĭ treceaŭ înot rîul.

O pocnitură sinistră şi acoperişul hambaruluĭ, care era făurit din scândurĭ subțirĭ, foarte uscate, se prăbuşi, răspândind în jurul săŭ miĭ de scânteĭ.

Focul deveni acum şi maĭ violent, răspândind lumina sa lugubră până la o distanță de câte-va sute de metri. Era lumină ca în plină zi.

— Să urmărim prizonieriĭ, comandă locotenentul, şi porni înainte spre rîŭ.

Toțĭ soldațiĭ, cu indieniĭ în cap, porniră pe urma prizonierilor.

Ajunşĭ pe țărmul râuluĭ, văzură iarba călcată în toate părțile.

Nu maĭ încăpea nicĭ o îndoială; pe acolo traversaseră indieniĭ rîul.

— Iată-ĭ! exclamă un negru, arătând cu mâna un corp care se mişca îndărătul unor mărăcinĭ.

Şi fără să maĭ aştepte vre-o comandă, ridică arma şi trase.

Un muget teribil îĭ răspunse, şi un animal apăru după câte-va clipe în fața urmăritorilor.

Era un urs brun.

Vederea acestuĭ animal fu o scânteere de lumină şi în acelaş timp un indiciŭ pentru ofițer.

El văzu îndată că fugariĭ trebuiseră să înainteze maĭ la vale de-a lungul curentuluĭ.

— La dreapta! se auzi o comandă scurtă.

Urmărirea continuă cu atât maĭ multă înverşunare, cu cât soldațiĭ eraŭ foarte sigurĭ că urmează calea cea bună.

Indieniĭ, carĭ, fără îndoială eraŭ mult maĭ abilĭ de cât ceĭ-l'alțĭ, o luaseră înainte.

Numaĭ douĭ dintre negri luptaŭ în iuțeală cu indieniĭ; dar, nu se ştie prin ce împrejurare, amândouĭ se împiedicară şi căzură la pământ. Bine înțeles, împreună cu eĭ, căzură şi câțĭ-va indienĭ.

Acuma Scandiĭ eraŭ sigurĭ, alergând mereŭ ca nişte cerbĭ, şi grupațĭ în jurul şefuluĭ lor.

— Frațiĭ noştri! murmură Ochiul de jaguar, arătând cu degetul la o mică distanță, trupa luĭ Gerald.

Războiniciĭ primiseră fără îndoială un cuvânt de ordine. Eĭ se opriră, şi în momentul în care soldațiĭ americanĭ se apropiaŭ, ridicară carabinele şi gloanțele porniră.

Fugariĭ dispărură îndată.

— Sunt morțĭ cu toțiĭ!.. exclamară braviĭ indienĭ.

Şi începură să joace şi să urle de bucurie.

Se apropiase şi locotenentul.

— Sunt morțĭ cu toțiĭ, d-le locotenent! repetară indieniĭ în cor.

Ofițerul privi cu atenție apa râuluĭ şi i se păru că zăreşte în mijlocul eĭ o pată neagră.

— Dacă ar maĭ fi rămas vre-unul în viață, murmură dânsul, ca şi cum 'şĭ-ar fi vorbit sie însuşĭ.

Şi apucând carabina unuia dintre soldațĭ, ochi şi trase.

Un strigăt de durere îĭ răspunse, dar omul — căcĭ trebuia să fie un om — dispăru.

Ofițerul avu acum impresia că maĭ vedea şi alte corpurĭ în mijlocul apeĭ. Se pregăti să ridice din noŭ arma, dar de-o dată, lumina incendiuluĭ se stinse, şi rămaseră cufundațĭ în cel maĭ complect întuneric.

Acum, nicĭ nu trebuiaŭ să se maĭ gândească a continua urmărirea.

Pe lângă că nu se maĭ vedea nimica, şi țărmurile râuluĭ eraŭ pline de mărăcinişurĭ, carĭ făceaŭ înaintarea imposibilă.

— Focurile noastre aŭ zburat în aer! exclamă locotenentul.

— Şi cu toate acestea, observă unul dintre indienĭ, după salva noastră, nicĭ unul dintre eĭ n'a maĭ rămas la suprafață.

— Prostule! s'aŭ scufundat; oameniĭ aceştia înoată ca nişte rațe.

Indieniĭ tăcură, văzând fără îndoială, că orĭ-ce răspuns ar fi fost zadarnic.

Locotenentul furios strigă:

— Sub ofițerul însărcinat cu paza prizonierilor!

— Iată-mă, răspunse sergentul.

— Afacerea d-tale este limpede, d-le sergent; treĭ-zecĭ de zile închisoare şi douĭ anĭ fără înaintare!

— Pardon, d-le locotenent, răspunse sergentul; comandantul a lăsat prizonieriĭ în paza d-tră!

Locotenentul nu răspunse nimic.

— Indărăt spre campament! ordonă dànsul, cu vocea sălbatecă.

In câmp se încercară zadarnic să găsească vre-o urmă, să restabilească faptele.

Negrul care dăduse cel d'ântâiŭ alarma, nu putuse să le dea alt amănunt, de cât doar că simţiră miros de fum.

— Abia a doua zi dimineaţă, Ochiul de jaguar descoperi scândura tăiată din peretele hambaruluĭ, şi misterul evadăriĭ se lămuri.

— Dar de unde aŭ luat dânşiĭ ferestrăul? voi să răspundă sergentul de pază.

— Hm!.. dar cum aŭ putut dânşiĭ să 'şĭ desfacă legăturile?

— Lucrul e uşor!.. Eraŭ nişte frînghiuţe aşa de subţirĭ! Le vor fi rupt cu dinţiĭ!..

— Se poate, murmură locotenentul, care era bucuros să se vadă cât maĭ mult scutit de răspundere.

Şi pentru ca la ancheta ce avea să se facă de către comandant, toată lumea să fie de partea sa, dădu gratificaţiĭ atât sub ofiţerilor cât şi soldaţilor.

Locotenentul era fiul unuĭ american bogat; se înrolase în armată în timpul războiuluĭ, şi rămăsese sub drapel din pricină că 'ĭ plăcea maĭ mult viaţa în aerul liber, de cât viaţa de biuroŭ. Până la moartea tatăluĭ săŭ, putea să rămâe în armată.

De alt-minterĭ, pe vremea accia, armata americană nicĭ nu cunoştea bine acea disciplină de fer, care face mândria armatelor europene. Abia maĭ târziŭ aŭ fost organizate trupele americane într'un mod maĭ sever.

Se dete un banchet în regulă, la care luă parte toată lumea, afară de indieniĭ Scandi.

Oameniĭ aceştia nu beaŭ de cât apă, şi prin urmare, n'aveaŭ ce căuta în mijlocul uneĭ petrecerĭ la care se bea şampanie. (Va urma)

Căderea balonuluĭ „Mammuth" în Suedia

Ziarul «Daily Graphic» a dat drumul zilele trecute balonuluĭ «Mammuth», care după părerea aeronauţilor trebuia să ajungă până în Rusia. Planul n'a izbutit pe deplin, căcĭ balonul după ce a trecut marea Norduluĭ, s'a scoborât în Suedia, cu un succes totuşĭ frumos. Scoborârea s'a făcut cu marĭ primejdiĭ după cum se vede în gravură. **Mar.**

VIAŢA IN AMERICA
AŞA CUM ESTE

— Urmare —

Aiurea Cinejiĭ fumaŭ şi jucaŭ cărţĭ în nişte sălĭ tot aşa de înguste şi cât se poate de prost luminate. Figurile lor galbene ca ceara eraŭ şi maĭ trase încă; şi cum stetea tăcuţĭ, făcând foarte puţine gesturĭ, aveaĭ impresia că te aflĭ în faţa unor stafiĭ.

La uşa săliĭ era un mic budha aurit, iluminat cu o candelă.

Cincĭ sute de oamenĭ trăesc în pivniţa aceasta lipsită de aer, împreună cu copiiĭ lor, nişte viitoare stârpiturĭ omeneştĭ.

Curiozitatea ne-ar fi împins să maĭ stăm pe acolo, dar ne înăbuşeam şi a trebuit să plecăm.

Când am ajuns în stradă, am suspinat din adânc, ca nişte oamenĭ carĭ scăpaseră de o mare greutate. O lună splendidă ilumina cerul senin.

Dar, întocmaĭ ca pescuitorul de perle, care abia ajuns la suprafaţă, aşteaptă momentul potrivit pentru a se cufunda din noŭ în adâncurĭ, aşa şi eŭ voiam să maĭ văd.

Am intrat într'o altă casă. Un muzicant cânta dintr'un fel de harpă de o construcţie specială; dar sunetele pe carĭ le scotea, n'aveaŭ nicĭ un farmec pentru noĭ, nu le puteam înţelege.

După aceia, conducătorul nostru ne-a întrebat dacă nu doream să vedem maĭ de aproape fumătoriĭ de opium. Am răspuns afirmativ.

Intr'o sală joasă, infectă, eraŭ întinse vre-o şease paturĭ; lumina era destul de slabă. Cu toate acestea, se putea cunoaşte că oameniĭ dormeaŭ.

Poliţistul deşteptă pe unul dintre eĭ, şi-ĭ spuse câte-va cuvinte la ureche. Chinezul se ridică, cu mişcărĭ încete, şi luându-şĭ pipa dintr'un colţ, începu să fumeze. Fără îndoială, maĭ fumase mult în seara aceia, căcĭ fizionomia sa era cufundată în extaz.

Spectacolul pe care îl aveam în faţa noastră era înfiorător: un om slab, aşa de slab în cât pielea se confunda cu oasele, cu faţa incoloră, cu buzele între-deschise într'un surâs idiot.

După câte-va momente sfârşi pipa şi se întinse din noŭ, închizând ochiĭ săĭ morţĭ.

Eram dezgustat; priveam cu interes scheletul acela nenorocit, cu capul de femee bătrână. Era tipul alcoolicuIuĭ din casele noastre de nebunĭ, fără delirurĭ violente, dar tot aşa de îndobitocit şi de maniac, tot aşa de inconştient ca şi alcoolicul.

Detectivul îĭ dădu din partea noastră câte-va monete, căcĭ monştriĭ aceştia trebuesc alimentaţĭ pentru clientelă!

In încăperea vecină, alţĭ mizerabilĭ dormeaŭ în beţia opiumuluĭ. Unul dintre eĭ, deşteptat, ne explică cu o deo ebită îngâmfare, că şi pisica sa devenise fumătoare de opium.

In adevăr, îndată ce pipa fu aprinsă, sărmanul animal se apropie cu gravitate de chinez şi-l privi.

Atuncĭ acesta aspiră o gură largă de fum, şi apucând capul pisiceĭ, i-l insuflă în gâtlej. Animalul închise ochiĭ cu voluptate, şi se duse din noŭ spre culcuşul săŭ.

— Dacă nu 'ĭ-aş da, s'ar înbolnăvi, ne explică chinezul; e întocmaĭ ca şi mine.

Era destul pentru seara aceia. Am plecat. înfiorat pînă în adâncul sufletuluĭ.

Pe străzĭ domnia mereŭ aceiaşĭ însufleţire; şi cu toate acestea, era miezul nopţeĭ.

Ţi se părea că te aflĭ într'o ţară de reverie. Lanternele multicolore cu care era iluminată strada, dădeaŭ o înfăţişare şi maĭ pitorească tablouluĭ. Dacă n'ar fi fost mirosul acela puternic de opium care umplea aerul, dacă amintirea ororilor văzute n'ar fi fost încă prea vie, aş fi putut duce cu mine o amintire plăcută despre cartierul chinezesc din San-Francisco.

IX

Inainte de a părăsi California, vreaŭ să vĕ daŭ o idee despre bogăţiile extra ordinare ale aceste ţărĭ, şi despre viitorul splendid care o aşteaptă.

Posedă unul dintre solurile cele maĭ fertile din lume, un climat mereŭ constant şi mereŭ dulce, o poziţie fericită; toate acestea vor face ca în puţinĭ anĭ, California să devie unul dintre cele maĭ bagate ţinuturĭ din Statele-Unite, dacă nu cum-va chiar cel maĭ bogat.

Prin Golden Gate (Poarta de aur), care se deschide larg spre Pacific, pândeşte americanul China. Pe aicĭ vor trece enormele cuirasate ale şantierelor faimoaseĭ «Union Irou Works», pe care Europa şi Japonia vor găsi-o peste douăzecĭ de anĭ în faţa lor.

Ştiţĭ că America se prepară neîntrerupt pentru marea luptă economică, care va trebui să izbucnească într'o zi,—maĭ curând saŭ maĭ târziŭ—între noul şi vechiul continent.

Ea îşĭ spune că până peste douăzecĭ de anĭ forţa sa industrială va fi înzecită şi atuncĭ, după ce va fi inundat Europa întreagă cu produsele sale, va trebui neapărat să-şĭ găsească un alt debuşeŭ, un alt câmp de desfacere.

Şi încotro să se îndrepte, dacă nu în spre acea Asie imensă în care mişună o populaţie de 400 milioane de suflete?

Dar se prea poate ca în lupta de cucerire a acestuĭ vast câmp de desfacere Europa să'ĭ ia înainte.

Ce se va întâmpla atuncĭ?.. Americaniĭ construesc şi vor construi mereŭ cuirasate. Iankeul nu este omul care să se dea înapoĭ din faţa unuĭ obstacol; pentru el, ca şi pentru englez, forţa primează totul. Vom asista la cel maĭ formidabil duel pe care l'a văzut vre-odată pământul.

In asemenea împrejurărĭ poziţiunea oraşuluĭ San-Francisco, la cincĭ-spre-zece zile distanţă de Iokohama şi la două-zecĭ de zile distanţă de Peking, va aduce mult folos Statelor-Unite.

Şi când Atlanticul de-o parte şi Pacificul de cea-l'altă parte, vor fi devenit nişte lacurĭ americane, brăzdate în toate părţile de vasele lor de comerţ şi de cuirasatele lor puternice, ce se va face toată Europa, îndepărtată şi dezbinată?

Pînă atuncĭ California rămâne un paradis, pe care geniul organizator al americanuluĭ îl exploatează fără încetare.

Nicĭ într'o parte a lumeĭ nu există aşa de multe fructe ca în acest colţ din Far-West. Am vorbit maĭ sus despre câmpiile nesfârşite de portocalĭ şi de lămâĭ din jurul luĭ Los Angeles. M'am dus de asemenea şi pe la Santa-Clara şi pe la San-Fore. Era tocmaĭ epoca înfloriret prunilor şi a cireşilor. Nicĭ odată nu mi s'a maĭ întâmplat să văd atâtea grădinĭ albe şi roze. Un fel de zăpadă luminoasă se întindea la o distanţă de douĭ metri d'asupra soluluĭ, părând, prin perspectivă, continuă.

Fructele acestea sunt trimise în toate părţile lumeĭ. Iată câte-va cifre:

In anul 1904—1905 statul California a exportat 6,900,000 cutiĭ de portocale, conţinând fie-care câte 50 de bucăţĭ. Apoĭ 1478 vagoane de prune, 1700 vagoane de persicĭ, 700 vagoane de nucĭ, 250 de migdale. Fructele conservate aŭ ajuns la nişte cifre şi maĭ fantastice încă:

E adevărat că americaniĭ, pentru a conserva maĭ bine fructele lor, întrebuinţează unele procedee chimice neîngăduite de legile sanitare; pentru acest motiv germaniĭ aŭ oprit în ţara lor importul fructelor din California.

* * *

Vinurile californiene aŭ început să facă o concurenţă serioasă pe toate pieţele; maĭ cu seamă vinurile franceze sunt în pericol. Americaniĭ publică prin ziare că vinurile aduse pe acolo sub eticheta franceză Bordeaux, sunt fabricate din viţă americană şi numaĭ eticheta este franţuzească. Publicul necunoscător se lasă înşelat de asemenea ademenirĭ şi vinul californian pătrunde pretutindenĭ, cu toate că este de o calitate foarte proastă.

Sunt numaĭ câte-va specimene de vinurĭ albe în adevăr bune, deşi conţin poate cam prea mult alcool.

De altminterĭ cultivatoriĭ de viĭ de pe aicĭ nicĭ nu-şĭ maĭ fabrică eĭ singurĭ vi-

nul. Strugurii sunt vînduţi unor trusturi cu preţul de 150 lei tona şi acestea îi speculează.

In total Statele-Unite nu consumă de cât vre-o 50 milioane litri de vin anual, ceea ce vine cam jumătate litru de locuitor pe an. Consumaţia rachiului însă se ridică pînă la 6 litri de cap pe an.

* * *

De vre-o cinci-spre-zece ani încoace petrolul a devenit una din bogăţiile cele mai considerabile ale ţinutului. Minele de petrol aŭ înlocuit în speculaţie minele de aur, cari sunt aproape cu totul epuizate.

E de necrezut cât de bogat în petrol este pământul Californiei; la fie-care pas dai peste puţuri exploatate saŭ de-abia puse în lucru.

In zilele ploioase apa care curge pe străzi capătă culoarea albăstrie a petrolului.

La Santa Barbara petrolul înaintează pînă în plină mare şi este cules cu nişte aparate speciale. Pe acolo de multe ori este de ajuns să arunci în apă un singur chibrit aprins pentru ca oceanul Pacific să ia foc. Este un spectacol în adevăr neronian!.

In industrie petrolul a început să înlocuiască aproape pretutindeni huila. Economia calorică realizată este de 40 la sută. Producţia de vapori este mai abundentă şi mai repede; maşinele se deteriorează mai cu greŭ.

Pentru a înţelege cât de mare este economia ce se face prin această înlocuire a huilei cu petrolul, este destul să dăm un singur exemplu: Vasul «Mariposa», care face serviciul poştal între San-Francisco şi Manila, consuma 80 tone de cărbuni pe zi, cumpăraţi cu 8 dolari şi jumătate tona. Drumul, dus şi întors, ţinea 60 de zile; prin urmare era o cheltuială de 40,800 dolari (204,000 franci. De când cărbunii aŭ fost înlocuiţi, s'a făcut o economie de 140 mii de franci numai pentru un singur drum al vasului «Mariposa». E colosal!..

Şi apoi întrebuinţarea cărbunelui cerea un echipagiŭ de 36 oameni, pe când petrolul cere numai 16 oameni.

Prin urmare mulţumită acestei noui bogăţii, California, care pînă acum era numai o ţară agricolă şi minieră, va deveni o ţară prin excelenţă industrială.

Şi prosperitatea aceasta generală, această creştere nesfârşită pe care o vezi pretutindeni în fantastica Californie, pare a fi abia la începutul ei.

Bogăţiile cari se sting sunt înlocuite prin altele noui, cum s'a întâmplat cu aurul şi petrolul. Oraşe ca San-Francisco, care a ajuns la o populaţie de 400 de mii de locuitori, sunt concurate de altele cari mai eri aproape nici nu existaŭ.

Seatle, care în 1870 avea 1000 de locuitori şi în 1900 80 de mii, astăzi numără 135 mii de suflete!

Comerţul portului acesta a urmat aceiaşi progresiune uimitoare. De câţi-va ani exportul dublează importul. Capitaluri enorme se înmagazinează în fie-care an.

X

Note şi schiţe

In nordul şi estul Statelor-Unite, unitatea de monetă este centul. La vest unitatea este moneta de cinci cenţi. Nu mai găseşti aproape de loc monete de câte un cent şi doui cenţi; chiar şi jurnalele costă pe aici cinci cenţi. Voind să cumpăr un timbru de doui cenţi, negustorul n'a voit să-mi dea restul, şi am fost nevoit să cumpăr mai multe. Prin urmare moneta de un cent a dispărut din circulaţie; este o tendinţă vădită de scumpire a traiului, pe care nimeni nu se încearcă s'o combată.

*

E de notat că francezii de pe aici, ca şi germanii şi englezii, ca şi spaniolii şi italienii sunt mândri de naţionalitatea lor; dar aceasta nu însemnează că 'şi regretă patria.

Am întrebat pe un francez care este instalat aici de multă vreme, dacă nu-i este dor de ţara lui, şi dacă n'ar avea dorinţa să se reîntoarcă. Dânsul mi-a răspuns:

— Nu, n'am această dorinţă. Şi dacă mă voi reîntoarce vre-o dată în ţara mea, voi facc-o numai pentru a mă odihni. Pe aici, poţi avea o viaţă mai uşoară şi mai largă. Mai uşoară, pentru că este destul să ai dorinţa de a munci pentru ca să găseşti de lucru; şi mai largă pentru că munca este mai bine plătită.

Şi omul acesta avea dreptate. Cunosc nişte bieţi profesoraşi de limba franceză, cari în ţara lor ar fi câştigat 1800 lei anual, şi cari aici câştigă până la 15000 lei. Şi trebue să notăm că sunt nişte oameni cari n'aŭ nici o aptitudine specială.

* * *

Imi amintesc că am fost condus prin sala capitoliului din Washington de secretarul unuia dintre senatorii cei mai cunoscuţi şi mai elocvenţi din congres. Omul acesta, care primise o educaţie strălucită în marile universităţi americane, se bucura de o complectă ignoranţă artistică. Arătându-mi decorurile de pe zidurile sălii, îmi zise cu mândrie: «Nu este clădire în lume care să aibă decoraţii mai multe şi mai frumoase de cât această sală. Toate colţurile sunt zugrăvite; aşa ceva nu vei mai vedea nicăerea.» Imi spunea acestea cu cea mai mare linişte, ca şi cum ar fi fost un lucru pe care trebuia să-l aflu neapărat înainte de plecarea mea din New-York.

Eŭ l'am întrebat surâzând, dacă văzuse vre-o dată sălile Vaticanului. Dânsul mi-a răspuns «nu», ca şi cum lucrul n'ar fi avut nici o importanţă. Spirit american.

* * *

Americanii cari aŭ călătorit prin Europa vor fi cei d'întâiŭ cari să surâdă, citind asemenea anecdote. Pentru că ei işi daŭ bine seama care este importanţa ţării lor, şi recunosc cu sinceritate că din punctul de vedere artistic sunt cu mult în urmă.

Dar aceştia sunt foarte puţini la număr; marea majoritate crede că e destul ca un lucru să fie foarte scump, pentru ca să fie în acelaşi timp şi foarte frumos. E un fel de estetică a la Ludovic al XIV-lea, care voia ca palatul săŭ de la Versailles să fie cel mai mare şi cel mai frumos din lume.

* * *

La San-Francisco, vorbind cu un antreprenor, l'am întrebat cum procedează de clădeşte în câte-va luni clădiri cu câte două-zeci de etaje.

— E foarte simplu, mi-a răspuns dînsul; toate piesele de fier ale viitoarei clădiri sunt de mai înainte turnate în fabrici.

Planul se face de mai înainte, până în cele mai mici amănunte, şi nu mai rămâne în urmă de cât aşezarea. Celelalte părţi ale clădirei se fac tot aşa de repede.

Şi crezi d-ta că asemenea construcţii pot fi durabile?

— Nu ştiŭ încă... N'am avut timpul să facem asemenea experienţe. Peste vre-o sută de ani, aş putea răspunde la întrebarea d-tale.

* * *

Am luat masa la un hotel din Sud. E primul oraş din aceste ţinuturi în care am fost servit de negri. Trei servitori s'aŭ repezit în acelaş timp spre mine: unul mi-a dat un scaun, al doilea mi-a oferit lista de bucate, şi cel din urmă mi-a desfăcut şervetul.

* * *

O sensaţie bizară, pe care o am după câte-va săptămâni petrecute pe aici: când staŭ jos, şi lucrurile se mişcă pe dinaintea mea: trenuri, tramvae, trăsuri, mi se pare că toate acestea staŭ pe loc, şi eŭ mă mişc.

Mişcarea, agitaţia a devenit starea mea normală.

* * *

Reclama unui negru văcsuitor de ghete, citită pe un afiş lipit într'un hotel:

Profesosul Belly Nimmey, celebrul artist văcsuitor a cărui reputaţie se întinde de la Atlantic până la Pacific, şi de la golful Mexic până la Polul Nord, Işi exercită actualmente meseria, în subsolul de la hotel Central.

Preţul de admitere: numai 5o de bani.

* * *

Viaţa casnică este aproape nulă. Nu numai că toată lumea cinează la restaurant, dar chiar şi femeile se invită între ele la masă tot la restaurant.

Soţia celui mai mare comerciant din

Filadelfia, d-na Wanamaker, dejunează în toate zilele la hotel, împreună cu prietenele sale.

* * *

O sensaţie de grabă te urmăreşte pretutindenĭ. Ţi se pare că lumea n'are vreme să facă ceva definitiv. Şi în mijlocul acesteĭ mulţimĭ, fără de voe, parcă te simţĭ şi tu apucat de frigurĭ. In casa unuĭ financiar, care îmĭ arată cu mândrie un vas de China, foarte rar, preţul nu era încă deslipit. Era tot din grabă, saŭ poate eticheta aceia fusese anume lăsată acolo? Nu ştiŭ; dar am putut ceti: 12 500 francĭ.

* * *

Am vorbit cu mulţĭ Americanĭ, adică cu câre-va sute de oamenĭ, de toate vârstele şi de toate poziţiile, aş putea spune chiar, de toate inteligenţele.

— Aşa dar, d-ta nu te odihneştĭ nicĭ o dată?.. e o întrebare pe care am pus'o adese orĭ.

— Asta nu se poate. In timp ce eŭ m'aş odihni, alţiĭ lucrează şi-mĭ i-aŭ inainte.

— Eĭ bine?

— Asta nu trebue să se întâmple. Trebue ca fie-care să fie respectat. Şi dacă nu eştĭ nimica nu eştĭ respectat.

* * *

După cum sunt două partide distincte în America, tot aşa sunt şi două clase de oamenĭ, care n'aŭ de loc aceiaşĭ simpatie pentru europenĭ. Vreaŭ să vă vorbesc despre bătrâniĭ şi despre tineriĭ americanĭ.

Bătrânul american este iankeul inteligent, prudent, raţional, coborîtor al primilor pionierĭ veniţĭ în America cu un ideal de libertate şi de progres, şi care cugetă a face din poporul lor nu numaĭ un popor bogat şi prosper, dar în acelaş timp o naţiune mare şi nobilă. Cel-l'alt, «tânărul american», n'are în vedere de cât numaĭ şi numaĭ afacerile, progresul material, cuceririle economice. Ideile de artă şi de estetică, îĭ lipsesc cu totul.

X

Mormoniĭ

Treĭ-zecĭ şi şease de ore de mers cu drumul de fer despart oraşul San-Francisco de oraşul laculuĭ Sărat, unde mă duc să văd Mormoniĭ.

Să văd Mormoniĭ! Nişte bărbaţĭ şi nişte femeĭ care şi-aŭ făcut legĭ numaĭ pentru dânşiĭ singurĭ, care aŭ o morală numaĭ pentru eĭ, şi care nu s'aŭ închinat nicĭ în faţa persecuţiilor exiluluĭ.

Ce rost poate să maĭ aibă şi poligamiĭ aceştia încăpăţânaţĭ? Ce doctrină pot reclama creştiniĭ aceştia cu instincte mahometane. Multă vreme am crezut că eraŭ nişte sălbaticĭ, nişte rămăşiţĭ ale triburilor indiene care se sting puţin câte puţin în singurătăţile din Far-West. Dar se pare ca Mormoniĭ sunt nişte americanĭ ca toţĭ ceĭ-l'alţĭ.

Nicĭ odată nu trebue să puĭ prea multă bază pe ştirile care-ţĭ vin din depărtare, maĭ cu seamă în America, unde fie-care este atât de preocupat de propria sa persoană şi de propriile sale afacerĭ, în cât nicĭ nu prea bagă bine de seamă la cele ce se petrec în jurul săŭ. De aceia, m'am grăbit să văd cu propriĭ meĭ ochĭ pe aceĭ Mormonĭ legendarĭ, pe aceĭ poligamĭ chimericĭ ale cărora ideĭ asupra amoruluĭ, mă făcuseră să visez de multe orĭ cu ochiĭ deschişĭ, încă din copilăria mea.

Şi mi se părea acuma că trenul nu aleargă destul de repede.

Eşind din California, care nu este de cât o înşirare de văĭ rizătoare şi de câmpiĭ înflorite, intri în Nevada. Primul lucru care mi-a atras atenţia, aŭ fost femeile păzitoare ale turmelor de vacĭ.

Pe aicĭ, arboriĭ nu maĭ aŭ florĭ, sunt maĭ mult brazĭ şi stejarĭ. Pământul are o coloare roşiatică. Am impresia că m'aş afla în ţinutul Texas-uluĭ.

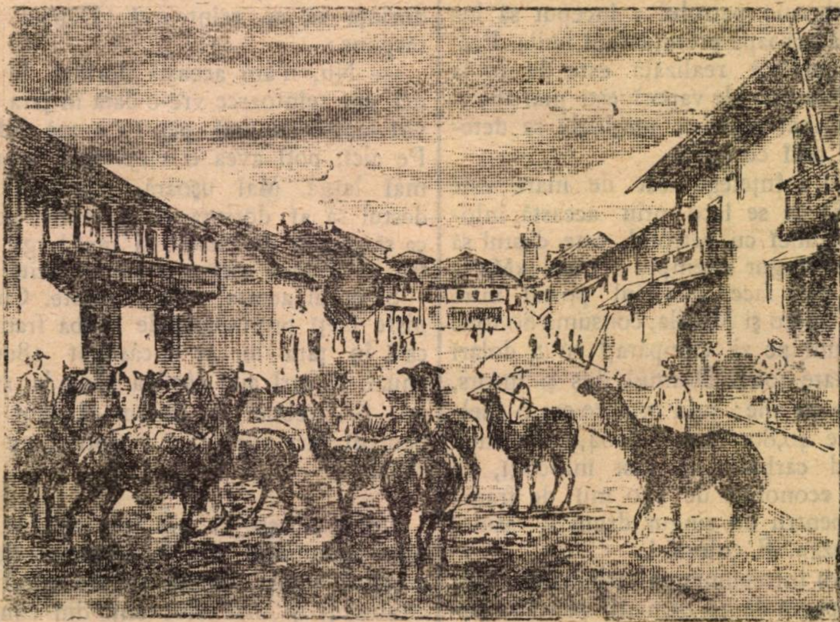
Nouă ore după ce părăsisem San-Francisco şi pădurile californiene, începu să ningă. Eram pe un înalt platoŭ al Nevadeĭ.

Pentru a cincea oară schimbam climatul de când sosisem în Statele Unite. Iarna grea la est şi la nord, vară meridională în Luisiania, din noŭ iarnă în platourile Texas uluĭ, o primăvară caldă, suavă în California, şi-acum din noŭ iarnă îngheţată, care mă va întovărăşi până la lacul Sărat. Şi toate acestea in maĭ puţin de şease lunĭ.

Cu cât înaintam maĭ mult spre Utah, cu atât peisagiul devenia maĭ trist. Timp de ore intregĭ câmpia se întinde între lanţurĭ de munţĭ de zăpadă, care se apropie şi se îndepărtează mereŭ. Şi aceasta este singura distracţie a ochiuluĭ. De la un timp, pământul începu să fie acoperit de un fel de materie strălucitoare, care seamănă foarte bine cu zăpada topită. La o staţie m'am coborît şi atingând pământul cu degetul, m'am putut convinge că materia aceea era pur şi simplu «alcali».

Eram prin urmare în apropiere de lacul Sărat.

(Va urma)

ORAŞUL CEL MAI INALT DIN LUME

Asemănător unuĭ cuib de vultur, oraşul «Cerro de Pasco» se află situat la o altitudine de 4352 metri; e fără îndoială, oraşul cel maĭ înalt din lume.

Nu este însă cel maĭ înalt loc de pe pământ, locuit de oamenĭ. Satul «Apo» din districtul Chihuata, (departamentul Arenquipa) situat la o altitudine de 4385 metri, posedă privilegiul acesta.

Cerro Pasco se înalţă pe un platoŭ muntos între lanţurile Anzilor Cordilierĭ, occidentalĭ şi orientalĭ.

După cum uşor se poate presupune, climatul acestuĭ oraş, nu este de loc de invidiat. Furtunile sunt foarte dese, şi ploile torenţiale. Locurile acestea ar fi fără îndoială nelocuite, dacă nu s'ar afla pe acolo bogate mine de aramă, argint, şi chiar de aur.

Minele acestea aŭ fost descoperite încă de la 7630 de către un indian numit Huari-Capchi; de atuncĭ aŭ fost exploatate mereŭ, şi totuşĭ maĭ sunt şi astă-zĭ încă, destul de bogate; împrejurare, care singură poate face ca oraşul Cerro Pasco, să nu devie o grămadă de ruine.

P. W.

Către cititori

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica bucuros ori-ce articole interesante privitoare la călătorii saŭ vînători, în țară saŭ streinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate redacțiunei «Ziaruluĭ Călătoriilor», str. Brezoianu 11, București.

Anul IX. — No. 548. | 10 Bani în toată ţara | Mercurĭ, 7 Noembrie, 1907

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5. — pe an în toată ţara
« 2.60 « 1/2 « « «

Redacţia şi Administraţia :
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare o dată pe săptămână
— MARŢEA —

Jurământul Morţei. — (Vezĭ pag. 2264).

JURĂMÂNTUL MORȚEI

Unul dintre ceĭ maĭ viguroşĭ atleţĭ aĭ populaţieĭ Ovampos, era şi fiul regeluĭ Monegula.

Ovanye era foarte puternic şi abil în toate exerciţiile corporale. Alerga ore întregĭ fără să se oprească, se urca în arboriĭ ceĭ maĭ dreptĭ şi maĭ înalţĭ, înota ca un peşte şi se scufunda ca o focă.

Mulţĭ crocodilĭ căzuseră sub loviturile secureĭ sale cu două tăişurĭ.

Cu toate acestea, dânsul avea un rival: pe Kanegolo.

Omul acesta n'avea suflet de curtezan, saŭ maĭ bine zis ar fi fost un curtezan foarte nedibaciŭ.

Dânsul îndrăznise cu prilejul unuĭ concurs să arunce securea maĭ departe de cât fiul regeluĭ, şi să-l întreacă la înotat.

Ovanye prinsese o ură de moarte pe acest rival. După obiceiul luĭ Neron şi al luĭ Comod, acestuĭ fiŭ de rege îĭ plăcea să se expue în public, pentru a se mândri cu calităţile sale corporale.

Ovampiĭ trec drept un popor cu caracterul vesel. Cântecul, dansul, pescuitul, vânătoarea, le ocupă aproape toată vremea.

Ovanye nu desminţise încă această reputaţie de veselie a poporuluĭ săŭ.

In ziua în care se suĭ pe tron însă, Ovanye îşĭ aruncă masca.

— Kanegulo, zise dînsul într'o zi aceluia care fusese rivalul săŭ, tu eştĭ cel maĭ bun înotător al poporuluĭ meŭ.

Ovampul, măgulit, răspunse cu un surâs.

— Aĭ voi tu să te iaĭ la întrecere cu orĭ-care înotător?

— Sunt în stare să lupt cu orĭ cine.

— Jurĭ?

Kanegulo, sigur de dînsul, răspunse fără să stea la îndoială:

— Jur să mă iaŭ la întrecere cu orĭ-care înotător, şi să-l înving.

Dacă voĭ da îndărăt, mă puteţĭ tăia în bucăţĭ.

— Foarte bine, răspunse cu gravitate regele. Cursa va avea loc în ultima zi a luneĭ.

Maĭ eraŭ 14 zile până atuncĭ.

Kanegulo, sigur de superioritatea sa fizică, nu manifestă nicĭ cea maĭ mică nelinişte.

Ovanye îĭ surâdea şi surâsul acela avea ceva misterios.

In timpul acesta avură loc marĭ vânătorĭ de crocodilĭ, zece monştri fură vânaţĭ, dintre care patru fură păstraţĭ viĭ.

Unul dintre aceştĭ crocodilĭ, cel maĭ mare dintre toţĭ, fu izolat de ceĭ-l'alţĭ şi lăsat fără mâncare.

Foamea lupuluĭ este proverbială, o foame de crocodil trebue să fie tot aşa de teribilă. Crocodilul începu să'şĭ manifeste furia.

— Aibĭ răbdare, îĭ şoptea cu blândeţă Ovanye, care se ducea în fie-care zi să-l viziteze.

Ziua hotărâtă sosi. Toată lumea aştepta ca regele să pronunţe numele aceluia care avea să fie concurentul luĭ Kanegulo.

Sute de indigenĭ aşteptaŭ pe ţărmul râuluĭ.

Regele părea vesel, pe buzele sale era întipărit un surâs ironic. Era înconjurat de câte-va personagiĭ importante: un mare vrăjitor, care avea calitatea să aducă ploaia... când cerul era înourat, şeful vânătorilor şi a pescuituluĭ, şi în sfârşit un fel de confident, factotumul devotat al majestăţeĭ sale.

Treĭ războinicĭ, îmbrăcaţĭ în haine de mare ţinută, formaŭ garda de onoare.

Ovanye făcu un gest. Kanegulo se deslipi din mulţime şi se opri în faţa augustuluĭ săŭ stăpân.

Toate urechile se aţintiră, dar numaĭ ceĭ maĭ apropiaţĭ putură auzi cuvintele regeluĭ:

— Kanegulo, tu ţĭ-aĭ luat un angajament temerar. Aĭ jurat că veĭ întrece la înot orĭ-ce adversar.

— Este adevărat.

— Eĭ bine, iată concurentul tăŭ.

Monstruosul crocodil fu adus în faţa luptătoruluĭ.

Kanegulo simţi un fior străbătându-ĭ corpul.

— Graţie, murmură nenorocitul.

— Kanegulo, ceea ce s'a hotărât rămâne sfânt, zise tiranul negru. Dacă veĭ eşi victorios din această luptă, poţĭ cere de la mine tot ce veĭ pofti.

Dacă veĭ eşi victorios! Ce ironie sălbatecă conţineaŭ aceste cuvinte.

— Ţinta este ţărmul cel-l'alt, zise regele. Voĭ fi generos; te voĭ lăsa cu treĭ metri înaintea crocodiluluĭ.

Kanegulo măsură din ochĭ distanţa care-l despărţea de ţărmul opus.

Eraŭ peste tot vre-o sută şease-zecĭ şi treĭ de metri. Timp în care putea să fie înghiţit de două-zecĭ de orĭ de formidabilul crocodil.

Ovampul făcu un gest ca şi cum ar fi voit să refuze partida.

Dar regele îl opri.

— Iţĭ atrag atenţia, zise dînsul, că acum nu maĭ poţĭ alege. Dacă refuzĭ lupta aceasta, va trebui să morĭ tăiat în bucăţĭ.

Kanegulo văzu îndată că suveranul n'avea să'şĭ schimbe hotărîrea.

— Eĭ bine, fie!.. Voĭ lupta cu crocodilul; dar cel puţin daţĭ-mĭ o armă, pentru ca să mă pot apăra de atacurile crocodiluluĭ.

— Glumeştĭ, amicul meŭ?.. Aicĭ nu este vorba despre o luptă, ci despre o simplă întrecere de înotat. Pleacă.

Kanegulo se hotărî. Trebuia să aleagă între două morţĭ teribile: O alegea pe aceea unde lupta îĭ maĭ era cel puţin îngăduită.

De o dată, cu o săritură teribilă, se aruncă în apă şi se scufundă.

Gardieniĭ dădură drumul crocodiluluĭ.

Monstrul îndată ce se văzu în apă, mirosi prada şi ca o săgeată porni pe urma eĭ.

Kanegulo înaintă cu o repeziciune extra-ordinară şi maĭ mult pe sub apă. Nu eşia la suprafaţă de cât numaĭ timpul care-ĭ era necesar pentru a maĭ respira puţin.

Dar atâta fu destul pentru ca crocodilul să-ĭ ia din noŭ urma şi să înainteze repede spre el.

Inotătorul îşĭ schimbă de maĭ multe orĭ direcţia; dar monstrul avea mirosul fin şi se ţinea strîns după dînsul.

De-o dată mâna întinsă a luĭ Kanegulo atinse ţărmul; era învingător.

Dar în aceiaşĭ clipă un strigăt înfiorător despică spaţiul. Monstrul îl apucase de picioare şi'l trăgea spre dînsul.

Apa se colorase în roşu.

Kanegulo câştigase orĭ perduse în acelaş timp.

Regele privi cu atenţie cum crocodilul sfâşia corpul aceluia care fusese rivalul săŭ şi surîse cu cruzime.

Mulţimea, înmărmurită, privea cu teroare valurile liniştite, fără să înţeleagă bine ce se petrecuse.

C. Arg.

PE VALEA PRAHOVEI

Haĭ, să te văd iarăşĭ, valea Prahoveĭ. Nu ştiŭ cum se face, dar de câte orĭ am posibilitatea să iaŭ drumul spre tine, las toate la o parte şi plec; mă atragĭ mult. Şi eŭ îmĭ petrec maĭ toate vacanţele pe altă vale, care însă n'a avut norocul să i se fi construit o cale ferată care să-ĭ pue în exploatare diferitele bogăţiĭ ale solului şi subsoluluĭ, şi să înlesnească drumul celor ce locuesc pe acolo, saŭ a doritorilor de călătoriĭ şi poziţiunĭ nouĭ.

Nu te văzusem de astă-vară; acum când am început să intru de la Buda în sus, te-am cunoscut, dar nu maĭ eraĭ împodobită ca atuncĭ. In locul verdeluĭ frumos al poenelor şi pădurilor ce'ţĭ îmbrăca laturile, văd galbenul ruginit al